

AGENDA

Bestuurscommissie Gezondheid

Datum	:	23 november 2023
Tijdstip	:	10:00 – 11.30 uur
Locatie	:	Veiligheidsregio Fryslân, Harlingertrekweg 58, Leeuwarden, De Ridderzaal

	Onderwerp	Bijlage	Doel
1.	Opening en vaststellen van de agenda	-	Vaststellen
2.	Concept korte conclusies 5 oktober 2023	1	Vaststellen
3.	Ingekomen stukken en mededelingen	1	Informeren
4.	Kansrijke Start Fryslân en ketenaanpak Kansrijke start naar de Friese Preventieaanpak	1	Vaststellen
5.	Friese Preventieaanpak doorontwikkeling	2	Vaststellen
6.	Presentatie Seksuele Gezondheid	Presentatie	Informeren
7.	Herinrichting Forensische Geneeskunde	4	Instemmen en doorleiding naar DB
8.	Begrotingswijziging 2024 en Kaderbrief 2025 – 2028	3	Instemmen en doorleiding naar DB
9.	Niet effectueren scenario 3 voor 2022 en 2023	1	Instemmen en doorleiding naar DB
10.	Aangepaste financiële verordening	2	Instemmen en doorleiding naar DB
11.	Notitie weerstandsvermogen en risicobeheersing	2	Instemmen en doorleiding naar DB
12.	Controleverordening 2023	2	Instemmen en doorleiding naar DB
13.	Rondvraag en sluiting vergadering	-	

Korte conclusies

Bestuurscommissie Gezondheid

Datum	:	5 oktober 2023
Tijdstip	:	09.00 – 10.45 uur
Locatie	:	Veiligheidsregio Fryslân, Harlingertrekweg 58, Leeuwarden, De Ridderzaal

Aanwezig:

L. de Vries (voorzitter)	H. Zonderland (lid Agendacommissie)	E. de Groot (lid Agendacommissie)
N. Kramers (lid Agendacommissie)	M. Poelman (lid Agendacommissie)	E. Verhagen
S. Vegelin	P. IJnsen	S. Sijtsma
J.D. de Vries	P. van der Zwan	C. de Pee
R. de Vries	L. Kleefstra (Directeur Publieke Gezondheid)	M. Esselink (secretaris)
M. Vellinga	I. Zonneveld	B. Gardeniers
W. Kleinhuis (Algemeen directeur)	E. Knoll (directeur bedrijfsvoering)	K. Wielstra

Afwezig:

G. van Essen

1. **Opening en vaststellen van de agenda**

De voorzitter opent de vergadering.
De agenda wordt ongewijzigd vastgesteld.

2. **Concept besluitenlijst 22 juni 2023**

De besluitenlijst van 22 juni wordt ongewijzigd vastgesteld.

3. **Ingekomen stukken en mededelingen**

L. Kleefstra geeft een aanvulling op de mededeling over de maternale kinkhoestvaccinatie: Vanaf 1 januari 2024 wordt de uitvoering van deze maternale kinkhoestvaccinatie formeel overgedragen aan de gemeenten en toegevoegd aan het Rijksvaccinatieprogramma. Bij de septembercirculaire 2023 van het gemeentefonds worden de bijbehorende middelen aan het gemeentefonds toegevoegd. GGD Fryslan zal deze middelen opvragen door het verhogen van de gemeentelijke bijdrage. Dit wordt meegenomen in de kaderbrief 2025-2028 (en vervolgens begroting 2025 en begrotingswijziging 2024).

De bestuurscommissie stemt in om de middelen voor 'Versterking van de kennis- en adviesfunctie van de GGD' in 2023 in te zetten voor Vitaal ouder worden/Fitaal Wiis. Voor de jaren 2024 en 2025 worden deze middelen ingezet op een domeinoverstijgende aanpak gezondheidsachterstand.

De Bestuurscommissie Gezondheid neemt kennis van de mededelingen.

4. **Tweede bestuursrapportage 2023**

L. Kleefstra geeft een korte introductie. Het is de bestuursrapportage waarmee het bestuur inzicht gegeven wordt in de afwijkingen en risico's. In de Bestuurscommissie Gezondheid gaat het dus om het onderdeel programma Gezondheid. Tevens ligt de tweede begrotingswijziging voor.

Aangegeven wordt dat de voorgestelde oplossing door het geprognostiseerde resultaat over 2023 te gebruiken om het effect van de cao over 2023 te financieren rust brengt in de gemeentelijke begrotingen. Wel is dit in een incidentele oplossing; vanaf 2024 moet het CAO-effect structureel worden geregeld.

De Bestuurscommissie stemt in met de teksten onder programma Gezondheid en met de doorgeleiding van de bestuursrapportage en de tweede begrotingswijziging aan het Dagelijks Bestuur.

5. **Wijziging Gemeenschappelijke Regeling**
De Bestuurscommissie stemt in met de doorgeleiding van de wijziging Gemeenschappelijke Regeling aan het Dagelijks Bestuur.
6. **Update gezondheidsmonitoren**
De bestuurscommissie neemt kennis van een presentatie door Marit Boonstra en Maja Jokhan. Vraag van E. Verhagen om de cijfers breder te duiden en meer verdieping te geven. E. de Groot stelt voor een bestuurlijke themabijeenkomst te organiseren om te prioriteren welke data breder geduid zou moeten worden.
Gevraagd wordt of in de schoolmonitor ook OKO-vragen zitten; ja dit is het geval. In Friesland wordt daarnaast de jeugdmonitor uitgevoerd om nog breder data over de gezondheid van jongeren op te halen. In Friesland halen we daarnaast ook data op bij PrO scholen als enige provincie in Nederland. Er wordt gevraagd of de vragenlijst die we gebruiken wel goed aansluit bij deze leerlingen. Er ontstaat een gesprek over de achtergrond en duiding van de cijfers mentale gezondheid bij jongvolwassenen. Nadere duiding van deze cijfers zal toegestuurd worden via de beleidsadviseurs volksgezondheid.
7. **Stand van zaken GALA**
De bestuurscommissie neemt kennis van een presentatie over de actuele stand van zaken lokaal en regionaal door Karin de Ruijsscher.
Er wordt de oproep gedaan om GALA goed levend te maken, want hierin zit de kern van 'echte preventie'. Het provinciale programma GALA wordt hiermee afgesloten. Dank aan de GGD voor het werk wat hierin is verzet.
8. **Doorontwikkeling Friese Preventieaanpak (FPA)**
De bestuurscommissie neemt kennis van een presentatie over de voorgestelde doorontwikkeling van de Friese Preventieaanpak met een mondelinge toelichting door Jouke Douwe de Vries, voorzitter van het Bestuurlijk Platform van de FPA. Met de doorontwikkeling van de FPA wordt het meer koersvast en krijgt een strakkere focus. Ook komt er in de doorontwikkeling een duidelijkere invulling van het 'doen'. De GALA opgaven komen terug in de FPA. De presentatie geeft de voorgestelde route weer. Deze wordt nader uitgewerkt om op ter besluitvorming in de Bestuurscommissie Gezondheid van 23 november terug te komen.
Er wordt aandacht gevraagd voor de stapeling van regierollen. Hierin moeten strakke keuzes gemaakt worden.
9. **Rondvraag en sluiting vergadering**
De voorzitter sluit de vergadering af met dank voor aan de aanwezigen.

Friese
Preventie
Aanpak

Terugkoppeling Bestuurlijk platform 22 september 2023

5 oktober 2023 Bestuurscommissie gezondheid

Terugkoppeling van het Bestuurlijk platform FPA 22 september

DOORONTWIKKELING FRIESE PREVENTIEAANPAK

- aanscherping DOEN FPA
- governance en financiën

Informierend
Besluitvorming
november

INZETTEN VERSTERKEN KRACHT VAN DE MIENSKIP

DOORONTWIKKELING FPA

Meer inzet op DOEN binnen de FPA

☞ **Meer gezamenlijke focus op opgaven en resultaten**

- Uitrol bewezen/ kansrijke aanpakken in alle gemeenten
- Inzet extra uren voor gemeenten vanuit SPUK IZA

☞ **Meer resultaatgericht werken vanuit de coalities FPA**

- Verantwoordelijke organisatie per coalitie (menskracht-uren)
- Ketenaanpakken borgen binnen bestaande coalities

Verantwoordelijke organisatie

Verantwoordelijke organisatie	Coalitie	Ketenaanpak
GGD Fryslân	Ouderschap	Kansrijke Start
	Gezond Leven	Kind naar gezond gewicht Overgewicht obesitas Volwassenen Gecombineerde leefstijl interventie
	Fitaal Wiis	Valpreventie
	Mentale gezondheid	
	Gezonde Leefomgeving	
Fryslân Werkt	Participatie	
Volgt nog	Fries Financieel Fundament	
Gemeente Leeuwarden Fers NHL	Basisvaardigheden	
ROS Friesland	Leidend gedachtegoed Positieve gezondheid	Welzijn op recept

De regionale regie van alle ketenaanpakken wordt opgepakt binnen de bestaande coalities en kunnen op die manier regionaal samenwerken vanuit de brede blik van de FPA samen met alle relevante partners.

De ketenregisseurs en coalitietrekkers werken hierin nauw samen.

Vanuit de coalities FPA meer resultaatgericht werken

Uitrol bewezen/ kansrijke aanpakken in alle gemeenten

Friese
Preventie
Aanpak

- ☞ Meer **gezamenlijke** focus en inspanning op opgaven en resultaten
- ☞ Gemeenten implementeren een (of meerdere) **kansrijke aanpak(ken)** die aangereikt worden door de coalities. Deze opdrachten komen voort uit de landelijke opgaven IZA-GALA - regioplan, maar ook vanuit de ambitie om gezamenlijk breed in te zetten op preventie en minder vrijblijvend en ad hoc
- ☞ De coalities kunnen een toolkit van instrumenten aanreiken om de implementatie lokaal eenvoudiger te maken. Denk aan input voor een plan van aanpak, **bouwstenen afwegingskader** en manieren van monitoring op gewenste effecten.

Aanscherping DOEN binnen FPA - lokale aanpak

Extra uitvoeringskracht in gemeenten

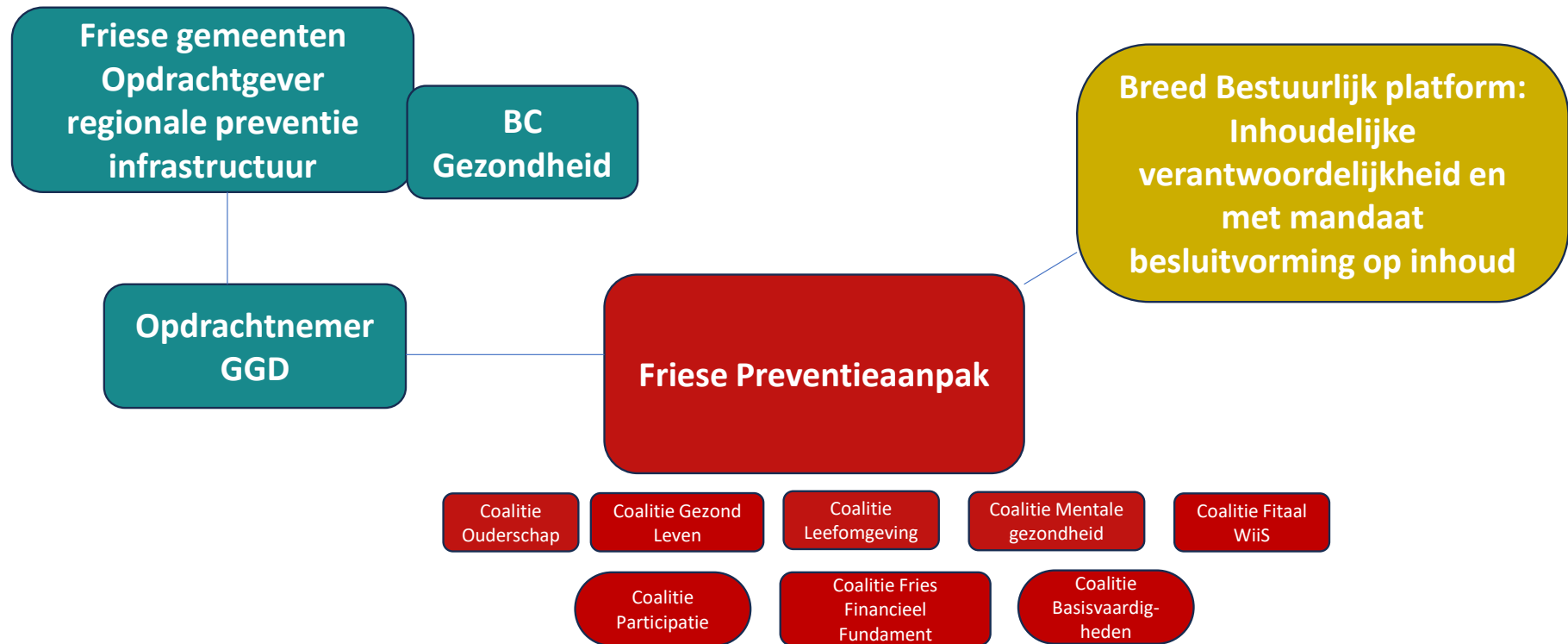

Friese
Preventie
Aanpak

- ✎ Om de lokale aanpak te versterken, zetten we -met een duidelijker focus op de opgaven en resultaten- in op provinciale trekkers voor de coalities. Daarnaast gaan we ook inzetten op **uitvoeringskracht** in elke gemeente
- ✎ **Aanjagers-verbinders** in elke gemeente om gezamenlijke regionale preventie opgaven uit te kunnen voeren
- ✎ Deze aanjagers zijn onderdeel van de preventie infrastructuur zowel lokaal als provinciaal. Provinciaal denken we aan een **community of practice**, waar gebruik gemaakt wordt van elkaars expertise
- ✎ Een mogelijkheid is ook om dit bij de GGD te beleggen; de GGD faciliteert dan in menskracht voor elke gemeente.

Concept Governance

Positioneren FPA

Financiën

- 👉 Dekking voor FPA tot medio december 2023 uit preventiecoalities VWS
- 👉 SPUK IZA voor extra inzet 2023 (dekking ketenaanpakken en coalities)

Vervolg middelen uit SPUK IZA- 2024-2025-2026

Om de vernieuwde en stevige opdracht goed uit te kunnen voeren zetten we in op een **versterking van het supportteam FPA** en versterken van de **netwerkstructuur** binnen de FPA (inclusief ketenaanpakken)

- 👉 Provinciale uren en lokale uren

VERSTERKEN SOCIALE BASIS- MIENSKIP

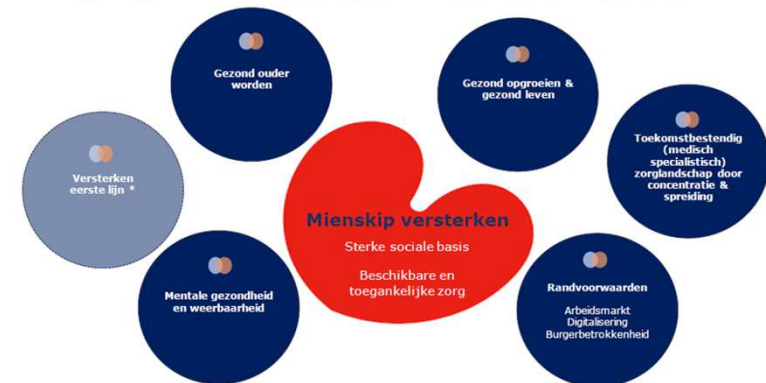
Friese
Preventie
Aanpak

- 👉 Vervolg werkbezoek van Ooijen
- 👉 Opgave regioplan
- 👉 Inhoudelijke onderbouwing vanuit Kenniswerkplaats en Planbureau

Fryslân; <https://www.planbureau Fryslan.nl/nieuws/wat-is-er-nodig-voor-een-inclusieve-samenleving-in-fryslan-in-2040/>

Werken aan opgaven om de ambitie te realiseren

Alle opgaven zijn met elkaar verbonden en alle opgaven omvatten de hele keten van zorg en sociaal domein

VERSTERKEN SOCIALE BASIS- MIENSKIP

Eerste schets praatplaat

Friese
Preventie
Aanpak

Provincie Fryslân de meest gezonde regio van Europa in 2040

VERSTERKEN SOCIALE BASIS- MIENSKIP

Vervolg- concretisering: gedeelde visie-gedeeld beeld

- 👉 Toelichten BC Gezondheid 5 oktober(FRIZA)
- 👉 Vervolgsessie met partners op 17 oktober
- 👉 Afstemming met VWS (vervolg bezoek staatsecretaris)
- 👉 Einde van het jaar aanvraag transformatiemiddelen

"None of us is as smart as all of us!"

Friese
Preventie
Aanpak

Gezond en actief leven akkoord: de eerste 9 maanden; en nu verder!

Bestuurscommissie Gezondheid 5 oktober 2023

Onderwerpen voor vandaag

- Ontwikkelingen landelijk: Roadmap Gezond Leven
- GALA in Fryslân; de eerste 9 maanden
 - Voortgang GALA in de Friese gemeenten
 - Voortgang regionale ketenregie
 - Ondersteunende onderdelen (SPUK 14 en 15)
- Doorkijkje naar de consequenties van GALA/SPUK voor GGD Fryslân.

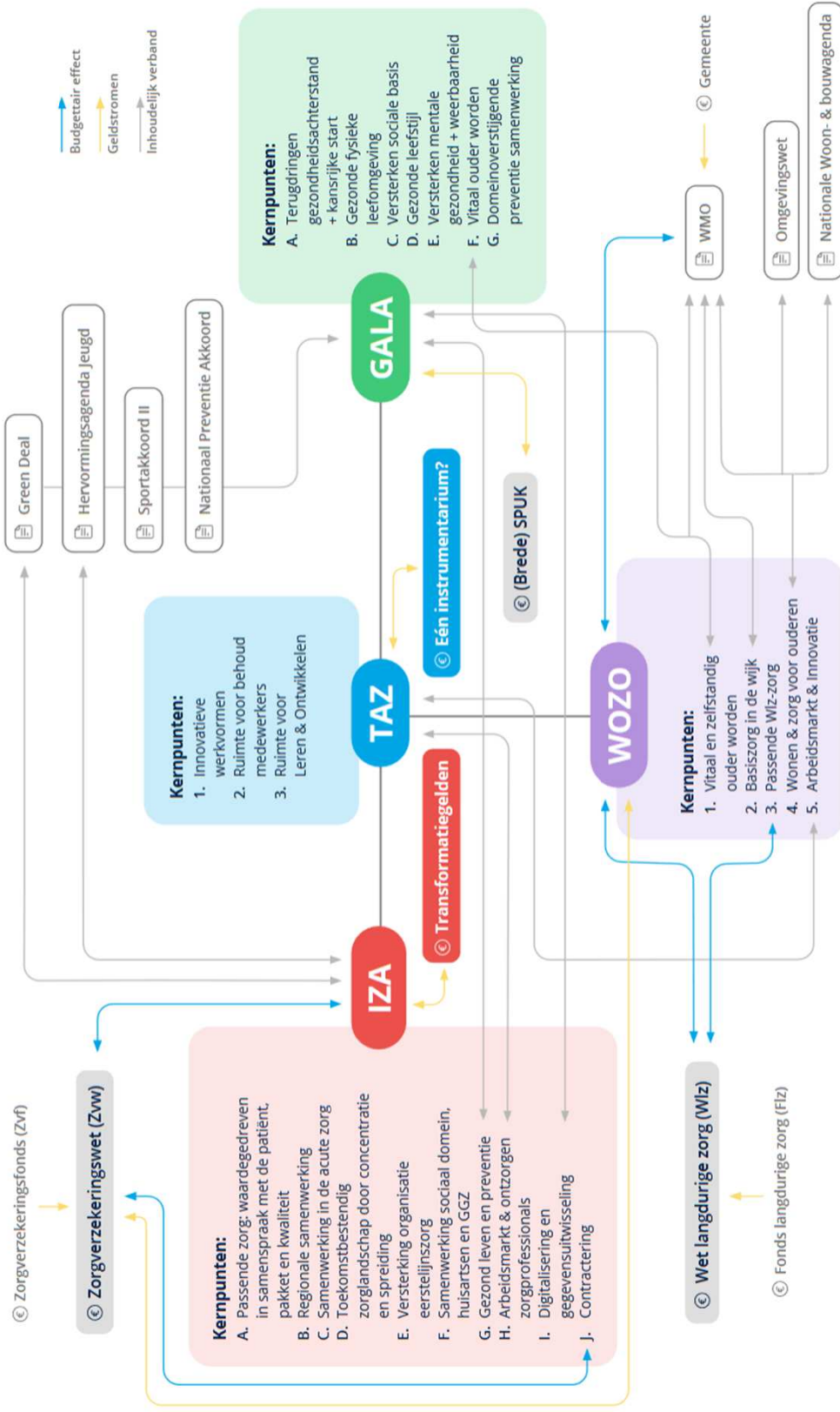

Roadmap Gezond Leven

Ter ondersteuning van gemeenten

Versie: september 2023

Samenhang programma's en akkoorden in één visueel overzicht

Integrale plannen van aanpak GALA/SPUK

- Alle gemeenten hebben plan van aanpak GALA/SPUK ingediend bij VNG
- Veel werk/uitwerking moet gebeuren vanaf nu
- Omvang plannen en proces in gemeenten heel divers

Hoe verder:

- Gemeenten ontvangen (positief) advies van de VNG (indien tijdig en compleet)
- Gemeenten moeten uiterlijk eind oktober plan en advies sturen naar DUS-I
- De aanvraag geldt voor 2024 t/m 2026
- Alleen dit jaar mogen gemeenten 20 % van het SPUK-budget meenemen naar volgend jaar!
- Jaarlijks verantwoording via Sisa en in 2027 een eenmalige eindafrekening

Regionale ketenregie

- Voorstel voor regionale inrichting is uitgewerkt in de context van de doorontwikkeling FPA in overleg met de gemandateerde gemeente, ROS en DF.
- Bij BC FrIZA aanvraag gedaan voor middelen SPUK-IZA vanuit FPA/ GGD Fryslân. Deze is gehonoreerd vanaf 1 augustus 2023.
- Aanvraag voor 2024 en verder gaat mee in de aanvraag voor de vernieuwde FPA.

- Landelijk: nog enkele 'losse eindjes' die regionale afspraken over bijv. zorginkoop in de weg staan.
- Kennisuitwisseling tussen lokaal en regionaal moet gaan stromen (communicerende vaten)

Versterken kennisfunctie GGD (SPUK 14)

GGD wil kennis versterken over aanpakken van gezondheidsachterstand

- Integraal, domeinoverstijgend
- O.a. kennis over taal, processen, cycli in andere domeinen
- Hoe ervaringskennis inzetten
- Leren ten behoeve van adviespraktijk in alle gemeenten
- Samenwerken met kennisinstituten

Dit raakt aan alle opgaven van het GALA!

Coördinatiekosten regionale aanpak preventie (SPUK 15)

“Gemeenten maken bovengemeentelijke afspraken met **in ieder geval GGD en zorgverzekeraars** over welke onderdelen die behoren tot GALA-onderdeel Gezondheid en sociale basis een uitkering wordt aangevraagd.”

“De middelen zijn bestemd voor de **inzet van gemeenten** ten behoeve van de bevordering van het regionale proces **waarmee individuele gemeenten gefaciliteerd worden om gesprekspartner te zijn voor de partij die de coördinatie voert binnen de regionale infrastructuur**”.

Bron: SPUK/Staatscourant

Beelden over bijdragen aan Regionale Coördinatie

Beelden opgehaald tijdens ambtelijke bijeenkomst

- Deze capaciteit met name benutten voor FPA
- Werkwijze en taakverdeling/samenwerking gemeenten binnen FPA bespreken
- Is beter te overzien als plaatje FPA en de opgaves duidelijker zijn
- Denkbaar dat gemeenten onderling vertegenwoordiging 'afkopen' door budgetten bij elkaar te leggen

Geen besluit van Bestuurscommissie nodig/gewenst.

Hoe verder met GALA in Fryslân

Vraagstukken voor het vervolg:

- Bemensing regionale ketenregie
- Omvang en focus GGD-beleidsadvies voor gemeenten
- Versterken kennis gezondheidsachterstand
- Nieuwe uitvoeringstaken zoals centrale zorgverlener KnGG
- Andere vragen druppelen binnen

..... dit alles in de context van IZA en doorontwikkeling FPA

Gezond en actief leven in Fryslân

Van akkoord naar werk in uitvoering!

Het project GALA GGD Fryslân gaat stoppen, maar het werk gaat door!

Dank voor uw aandacht

GALA@ggdfryslan.nl

Update gezondheidsmonitoren

Inhoud

Kindmonitor 2022

Jeugdmonitor (lokale monitor) 2023

Schoolmonitor (landelijk geharmonieerd) 2023

Corona Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2022

Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022

Kindmonitor 2022

Lokaal initiatief, slechts een paar GGD'en voeren een monitor onder deze doelgroep uit.

Eerdere monitoren uitgevoerd in 2015 en 2018.

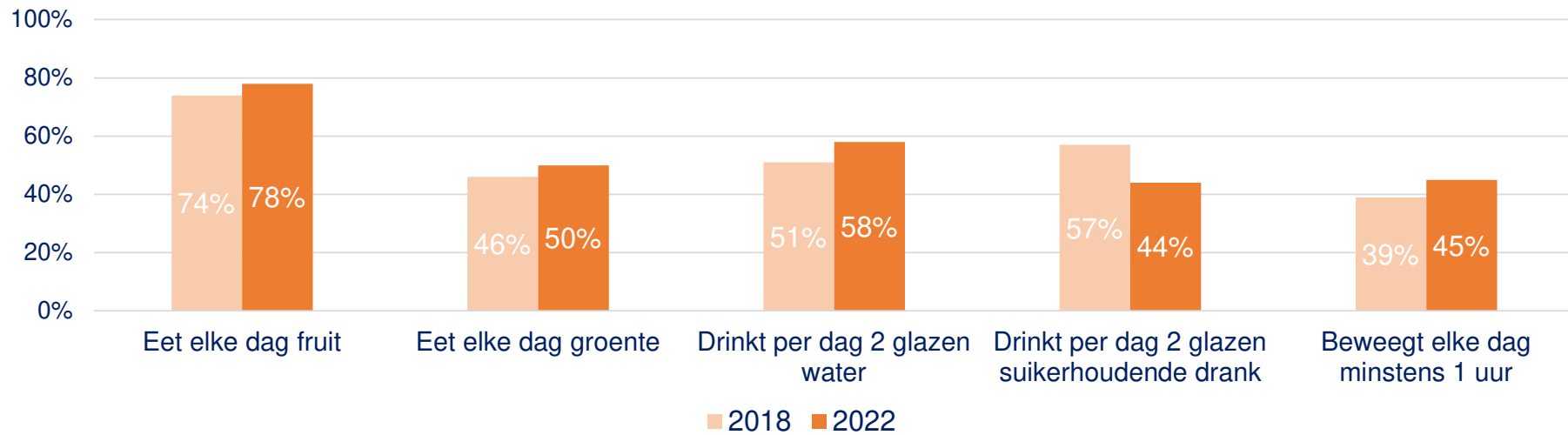
Uitvraag voorjaar 2022, publicatie resultaten eind 2022.

Ruim 11.000 deelnemers (ouders met kinderen in leeftijd 0-12).

Kindmonitor 2022 – Belangrijkste uitkomsten

Voeding, drinken en bewegen

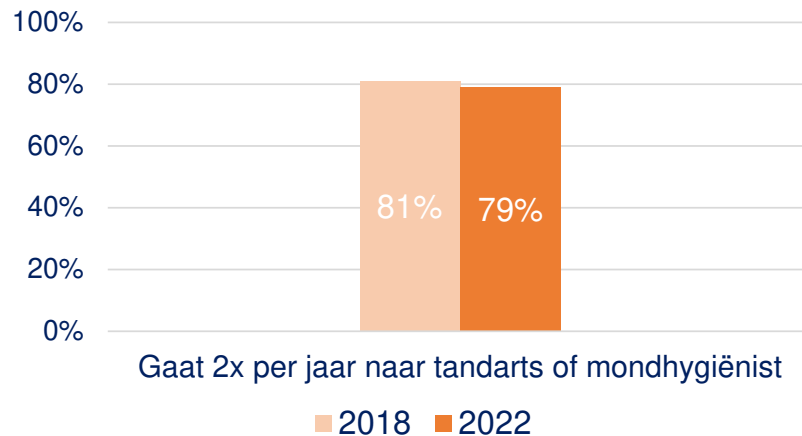

Kinderen eten en drinken gezonder en bewegen meer. Toch haalt nog altijd niet de helft het advies om elke dag minstens 1 uur bewegen. Door middel van bijvoorbeeld wandelen, fietsen, schoolgym of sporten.

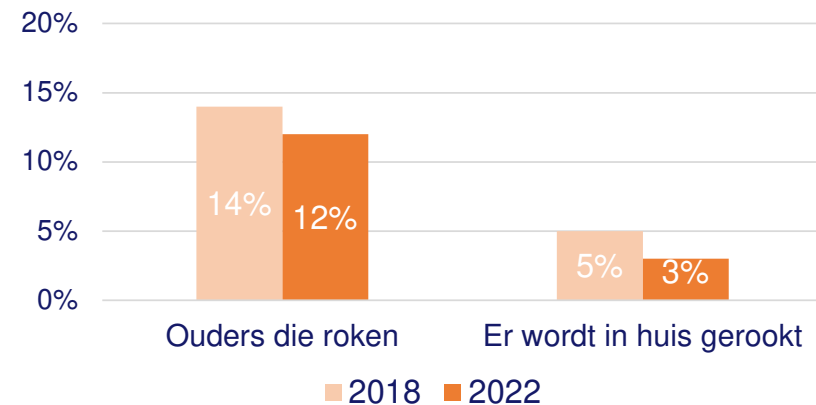
Kindmonitor 2022 – Belangrijkste uitkomsten

Mondgezondheid

Er gaan minder kinderen naar de tandarts of mondhygiënist. Het bezoek is lager onder armere kinderen (63% in 2022). Zij hebben ook vaker een ongezonder gebit (tandcariës).

Roken

Er zijn minder ouders die roken. Ook wordt er minder in huis gerookt.

Jeugdmonitor 2023 (lokale monitor)

Lokaal onderzoek van GGD Fryslân onder alle jongeren van 12 t/m 18 jaar.

Uitvraag lente 2023, resultaten (gemeentelijke- en gebiedscijfers) worden in oktober opgeleverd.

Ruim 7.500 jongeren hebben meegedaan.

Meerdere items in vragenlijst die op OKO aansluiten.

Schoolmonitor 2023 (landelijk geharmoniseerd)

Alle GGD'en voeren samen hetzelfde onderzoek uit : landelijk vergelijkbare cijfers.
Uitvraag via regulier vo klas 2 en 4.

Streven naar deelname van alle scholen.

60 van de 66 scholen hebben toegezegd, + 2 PRO-scholen

Uitvraag najaar 2023, verwachte publicatie resultaten mei 2024.

OKO-module in vragenlijst opgenomen, facultatieve vragen deels.

Corona Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2022

Extra monitor, nieuwe doelgroep (16-25 jaar) en nieuwe onderzoeksmethode t.o.v. de reguliere cyclus.

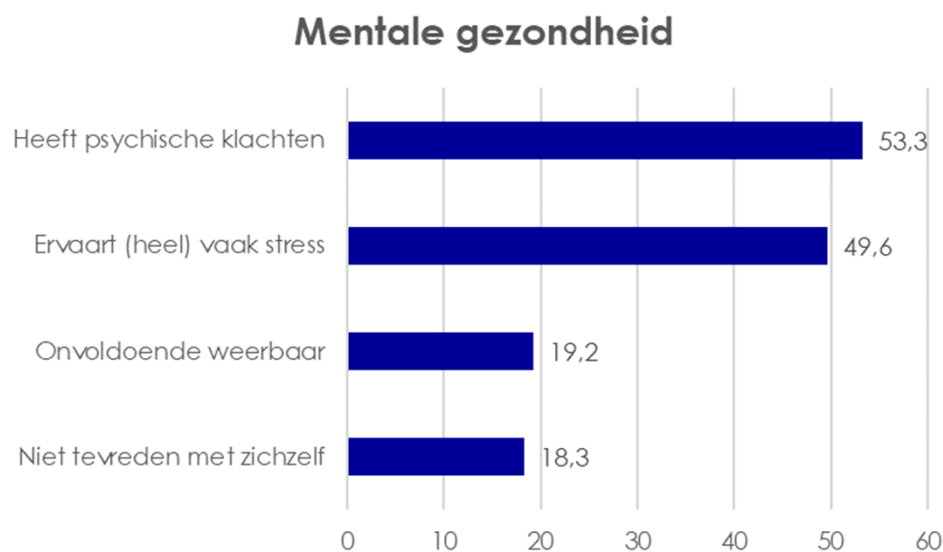
Uitvraag zomer 2022, publicatie resultaten maart 2023 (GGD-niveau).

Ruim 2.200 deelnemers in Fryslân.

Corona Gezondheidsmonitor Jongvolwassenen 2022 – Belangrijkste uitkomsten

In Fryslân heeft ruim de helft van de jongvolwassenen psychische klachten. Een deel van hen wordt hierdoor ook beperkt in hun dagelijks leven.

De cijfers zijn ongeveer gelijk aan het Nederlands gemiddelde.

Uit aanvullend onderzoek blijkt dat ook na de coronaperiode veel jongeren nog moeite hadden de draad weer op te pakken.

Jongeren geven aan dat gebrek aan sociale contacten gedurende een langere tijd een belangrijke verklaring is.

Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022

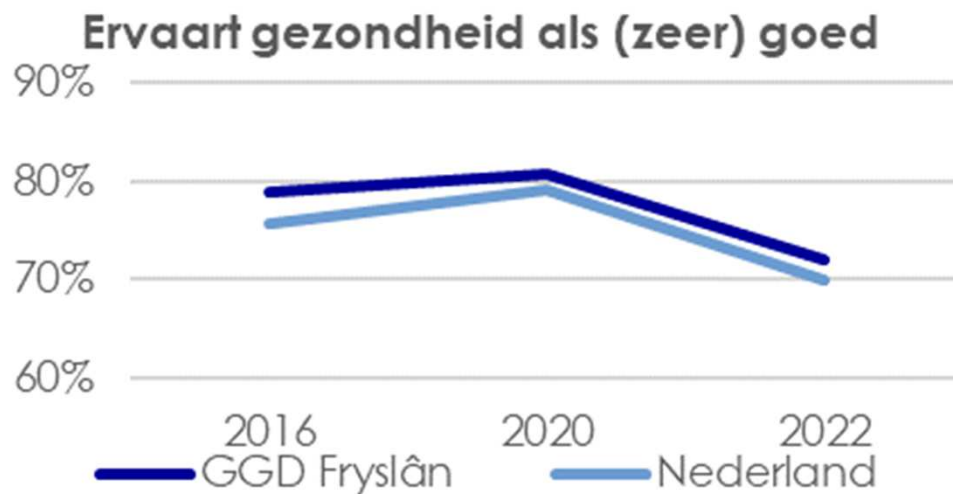
Extra monitor in de reguliere cyclus (2020 en straks 2024 regulier) i.h.k.v. corona.

Uitvraag najaar 2022, eind juni cijfers gedeeld.

Bijna 12.500 deelnemers in Fryslân.

Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022 – Belangrijkste uitkomsten

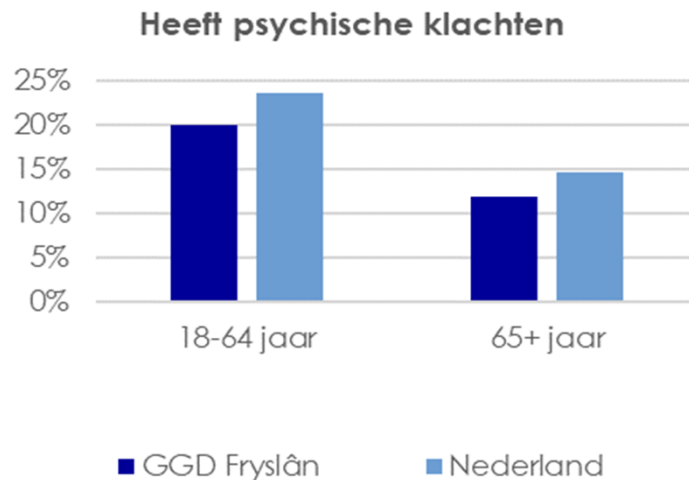
In Fryslân ervaart 72% van de inwoners van 18 jaar en ouder de eigen gezondheid als (zeer) goed.

Dit is vergelijkbaar met Nederland (70%). De ervaren gezondheid is gedaald ten opzichte van 2020.

De ervaren gezondheid is minder sterk gedaald onder 65-plussers.

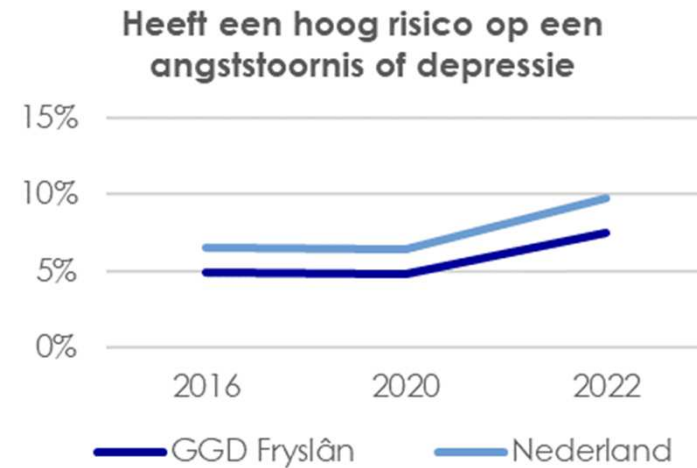

Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022 – Belangrijkste uitkomsten

In Fryslân heeft 18% van de inwoners van 18 jaar en ouder psychische klachten ervaren in de laatste vier weken. Dit is minder dan in Nederland (21%).

De groep 18-29 geeft het meest vaak aan klachten te hebben (28%).

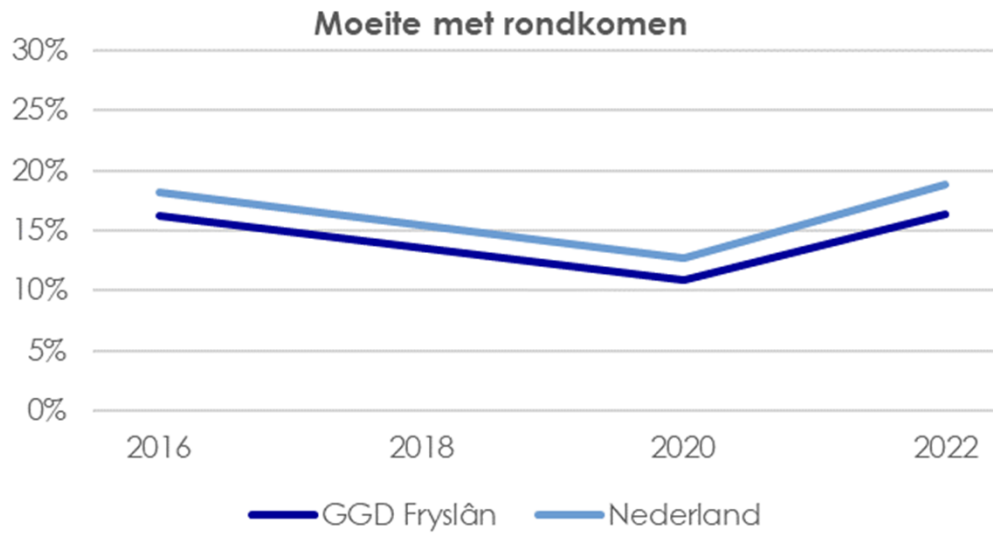

8% van de inwoners van Fryslân heeft de laatste vier weken een hoog risico op een angststoornis of depressie. Dit is vergelijkbaar met Nederland (10%).

Onder 18 tot 25-jarigen is het percentage het hoogst (13%), dit loopt geleidelijk af met de leeftijd.

Corona Gezondheidsmonitor Volwassenen en Ouderen 2022 – Belangrijkste uitkomsten

16% van de inwoners van Fryslân heeft enige tot grote moeite met rondkomen. Dat is vergelijkbaar met Nederland (19%).

18-64-jarigen en vrouwen hebben over het algemeen vaker moeite met rondkomen.

In Fryslân heeft 8% van de inwoners van 18 jaar en ouder een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Dit is vergelijkbaar met Nederland (8%).

Resultaten

Rapportages en tabellenboeken verspreid via beleidsadviseurs/-ambtenaren

Via ggdfryslan.nl/cijfers

Vergelijking met landelijke cijfers via [VZinfo | Volksgezondheid en Zorg en Gezondheidsmonitor Jeugd | Gezondheidsmonitor \(monitorgezondheid.nl\)](#)

GGD Fryslân werkt aan eigen Gezondheidsatlas

Oplegnotitie informierend

Onderwerp	Mededelingen
Ter behandeling in de vergadering van	de Bestuurscommissie Gezondheid
Status	Openbaar
Portefeuillehouder	L. de Vries
Auteur	L. Kleefstra
Bijlagen	GEEN
Vergaderdatum	23-11-2023
Agendapunt	3
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	

Kennisnemen van	De mededelingen.
Inleiding	Er zijn enkele mededelingen voor de Bestuurscommissie Gezondheid.
Kernboodschap	<p>Mentale gezondheid</p> <p>Tijdens de bestuurscommissie gezondheid op 5 oktober jl. deelden wij u met welke ontwikkelingen op mentale gezondheid GGD Fryslân momenteel te maken heeft. En hoewel het onderwerp mentale gezondheid uitvoerig wordt behandeld en uitgewerkt in onder andere het GALA en het IZA, heeft GGD Fryslân op dit onderwerp ook haar eigen visie en ambities uit te werken. GGD Fryslân is immers betrokken bij vele verschillende onderdelen van het onderzoeken, of verbeteren van de mentale gezondheid en mentale weerbaarheid. En om deze verschillende onderdelen te bundelen, en een meer uitgesproken beeld uit te kunnen dragen, komt deze visie op mentale gezondheid – op papier – tot stand. Momenteel zijn wij in een verder stadium in het uitwerken van onze visie, maar vraagt het proces om een verdiepingsslag. Met name het uitwerken van de specifieke taak en verantwoordelijkheid van de GGD vraagt aandacht. Om die reden presenteren wij deze visie niet tijdens de bestuurscommissie van november 2023, maar nemen wij tijdens een nog in te plannen Themasessie Mentale Gezondheid in het voorjaar van 2024, graag de tijd onze visie te presenteren. Tijdens deze themasessie zullen wij, naast de visie mentale gezondheid, stilstaan bij verschillende (succesvolle) initiatieven op mentale gezondheid en toekomstige projecten en uitdagingen. U zult hier, zodra wij de sessie gepland hebben, een uitnodiging voor ontvangen.</p>

Stand van zaken van de provinciale implementatie van Nu Niet Zwanger

Nu Niet Zwanger (NNZ) schoolt professionals in het sociaal en medisch domein in het aangaan van het gesprek over kinderwens, seksualiteit en anticonceptie en het bieden van actieve begeleiding hierin. Door deze gesprekken kunnen cliënten in kwetsbare situaties de regie nemen over hun kinderwens en zelf een keuze maken over het moment van een eventuele zwangerschap. Hierdoor worden zij niet overvallen door een onbedoelde zwangerschap. Een eigen bewuste keuze kunnen maken versterkt de regie en voorkomt instabiliteit. De geschoolde professionals worden aandachtsfunctionaris/ambassadeur (AF) en implementeren NNZ met ondersteuning vanuit het team NNZ binnen hun eigen organisatie. Hierdoor kan de gespreksvoering in de dagelijkse gesprekken en werkprocessen binnen organisaties worden ingebed.

Wat hebben we bereikt:

Gesprekken over kinderwens, seksualiteit en anticonceptie krijgt steeds vaker een vaste plek in de dagelijkse werkprocessen, door:

- NNZ is een vaste interventie binnen kansrijke start.
- Eerder signaleerden ketenpartners enkel en droegen over aan het provinciale NNZ-team. Nu pakken ketenpartners vaker zelf intern casuïstiek op en bedden gespreksvoering in de dagelijkse werkstructuur. Dit geeft meer impact. En geeft ruimte aan het provinciale NNZ-team om meer focus te kunnen leggen op het scholen en ondersteunen van AF-en.
- Het aantal AF-en is gestegen (38 AF-en in december 2022 naar 80 in september 2023). Hierdoor zijn er meer rechtstreekse lijnen naar hun collega-professionals. Wat resulteert in meer kinderwensgesprekken en dus meer bewuste keuzes en minder onbedoelde zwangerschappen.

Hoe hebben we dit gedaan

- Drempels voor training van AF-en bij ketenpartners in beeld.
- Een duidelijke implementatie route met concrete implementatie tools ontwikkeld
- De vaste NNZ-intervisie bijeenkomsten beter aan te sluiten op scholingsbehoefte, implementatie en borging.
- Bij verschillende medici zoals verloskundigen, gynaecologen en huisartsen staan we op het netvlies.

Aandachtspunten:

- Groot deel van de gebiedsteams hebben AF-en. Echter, binnen sommige gebiedsteams zijn er minder of nog geen. Gedachtegoed wordt gedragen maar de tijdsinvestering is daarin soms het probleem.

De toekomst:

- Meer AF-en worden getraind om meer dekking in Friesland te bereiken.
- Het anticonceptie budget wordt voor 2023 volledig benut. Inschatting van benutting van het anticonceptiebudget is moeilijk maar kan logischerwijs bij meer AF toenemen.
- Gesprekken met De Friesland tav dekking van sterilisaties in de zorgverzekering AV Frieso.

Aantallen aandachtsfunctionarissen			
Tytjerksteradiel	0	Súdwest Fryslân	
Achtkarspelen	0	Sociaal Collectief SWF	5
Noard-East Fryslân		Gebiedsteam Sudwest	4
Welzijn het Bolwerk	2	Gebiedsteam Sudwest	1
		FACT+ Sneek	
Weststellingwerf		Harlingen	
Viverè coaching	1	Gebiedsteam Harlingen	4
Ooststellingwerf		Connexa	1
Scala	3	Waadhoeke	
Home-start	1	Gebiedsteam Waadhoeke	4
Gebiedsteam	2	Connexa	1
Opsterland	0	Provinciaal	
Leeuwarden		MEE Noord	2
OJO	1	FIER	3
Amaryllis	2	GGD Fryslân	4
Straathoekwerk	1	Jeugdhulp Friesland	2
Leeuwarden			
GGZ Friesland	1	William Schrikker	2
Firda	4	Zorg met karakter	1
Smallingerland		Start werkplaats	1
M.O.S. drachten	2	VNN	4
Feel Jeugd & gezin	1	windkracht 058	1
Carins	2	Humanitas Wel Thuis	1
Firda	3	Humanitas Home-Start	1
Heerenveen		Aardema Zorggroep	2
HAP Heerenveen	1	Regiecentrum Veilig Thuis	1
		Friesland	
Fryske Marren		Shkorey	1
De Fryske Marren	5	Alliade ondersteuning aan	2
		huis (werkgebied	
		Achtkarspelen,	
		Tytsjerksteradiel,	
		Smallingerland, Súdwest	
		Fryslân)	
		Leafs gezinsbegeleiding	2
GGD Fryslan als adviseur gezonde leefomgeving			
<p>In het GGD-beleidsplan is de ambitie geformuleerd dat gezondheid een prominente plek krijgt in het omgevingsbeleid van Friese overheden. De bestuurscommissie gaf daarom in december 2019 de opdracht om onze beleidsadviesrol op het terrein van gezonde leefomgeving te versterken en inzicht te krijgen in wat dit vraagt van de GGD. Hiervoor zijn incidentele middelen beschikbaar voor gesteld t/m 2024. Er is een evaluatie uitgevoerd naar wat verder nodig is om geformuleerde resultaten te realiseren. Deze geeft zicht op de ontwikkel- en verbeterpunten met betrekking tot onze advisering op het gebied van gezonde leefomgeving.</p>			
<i>Uitkomst evaluatie</i>			
<p>In sommige gevallen weten gemeenten ons al goed te vinden en worden cases voorgelegd; in andere gevallen komen cases op ons bord doordat proactief onze diensten worden aangeboden. Afhankelijk van de complexiteit en/of 'nieuwigheid' van ingebrachte cases heeft het Adviesteam meer tijd nodig voor verzamelen van de nodige input, overleg en afstemming op inhoud en het schrijven van</p>			

de integrale adviezen. De voorgelegde cases zijn divers en variëren van het geven van input en advies voor visies, beleid en plannen tot bijdrage leveren voor bestemmingsplannen en Omgevingsplannen. Maar ook concrete cases komen voorbij zoals herinrichting wijken of ontwikkeling van een nieuwe wijk, vergroening van schoolpleinen tot verduurzaming van een hotel, geitenboerderij bij zorginstelling of bijwonen van intaketafels. Daarnaast werden workshops (intern/extern) gegeven.

Toewerken naar structurele inzet

Het feit dat de Omgevingswet meerdere keren is uitgesteld, heeft ervoor gezorgd dat er minder zicht is op de structurele inzet die nodig is voor het adviseren van de gemeenten bij de vraagstukken die spelen binnen de Omgevingswet op het gebied van gezondheid. De advisering voor een gezonde leefomgeving blijkt een lerend en groeiend proces, zowel op inhoud als op werkproces. Het is een proces dat nog steeds in ontwikkeling is en ook nog de nodige aandacht verdient om geformuleerde resultaten te kunnen realiseren. Naast dat het integrale Adviesteam Gezonde Leefomgeving op proces en inhoud doorontwikkeld moet worden, is het ook van belang dat de gemeentelijke beleidsadviseur op het gebied van de gezonde leefomgeving en Omgevingswet plus instrumenten een goede basis hebben. Dit is een actiepoint voor de komende tijd. Daarnaast is dit jaar GALA erbij gekomen, waarin Gezonde Leefomgeving ook een belangrijke pijler is. Met de doorontwikkeling van de Friese Preventieaanpak (FPA) komt de verantwoordelijkheid en invulling van de coalitie Gezonde Leefomgeving bij de GGD te liggen.

Dit alles heeft tot gevolg dat een langere overbruggingsperiode nodig is om onze rol als GGD in totaliteit te versterken en door te ontwikkelen. In de eerste helft van 2024 werkt de GGD daarom een voorstel uit voor de verlenging van de incidentele middelen met een jaar, dus t/m 2025. Het is de verwachting dat daarna structurele dekking noodzakelijk is. Hiervoor wordt tijdig een voorstel uitgewerkt en voorgelegd. Deze gekozen route maakt dat GGD en Brandweer gelijktijdig oplopen in dit proces binnen de VRF.

Overige mededelingen:

Aanvullend wordt mondeling de Bestuurscommissie Gezondheid bijgepraat over de actuele ontwikkelingen.

Oplegnotitie informierend

Onderwerp	Stand van zaken NNZ
Ter behandeling in de vergadering van	de Bestuurscommissie Gezondheid
Status	Kies een item.
Portefeuillehouder	Nils van Mourik
Auteur	Marrit van der Hoest Programmaleider NNZ
Bijlagen	Routekaart implementatie AF-en per gebied
Vergaderdatum	5-10-2023
Agendapunt	[in te vullen door secretaris]
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	Nelly Brouwer Interne collega's Truda Praat en Albertine Visbeek (inhoudelijke coördinatoren NNZ)
OR/GO	Kies een item.

Kennisnemen van	Stand van zaken van de provinciale implementatie van Nu Niet Zwanger
Inleiding	<p>Waarom:</p> <p>Nu Niet Zwanger (NNZ) heeft afgelopen jaar een ontwikkeling doorgemaakt in de provinciale implementatie wat de impact vergroot van het Friese NNZ programma.</p> <p>Nu Niet Zwanger (NNZ):</p> <p>Nu Niet Zwanger schoolt professionals in het sociaal domein in het aangaan van het gesprek over kinderwens, seksualiteit en anticonceptie en het bieden van actieve begeleiding hierin. Door deze gesprekken kunnen cliënten in kwetsbare situaties de regie nemen over hun kinderwens en zelf een keuze maken over het moment van een eventuele zwangerschap. Door zelf bewust een keuze te maken om nu wel of nu niet zwanger te worden, worden zij niet overvallen door een onbedoelde zwangerschap. Een eigen bewuste keuze kunnen maken versterkt de regie en voorkomt instabiliteit, het uitgangspunt van alle hulpverlening. Dit bereiken we door op een open, eerlijke en natuurlijke manier het gesprek aan te gaan en de actieve begeleiding die voortvloeit uit de uitkomst in te bedden in de gesprekken en de dagelijkse werkprocessen binnen organisaties.</p> <p>Daar waar je binnen de ondersteuning aan mensen in kwetsbare situaties werkt aan het versterken van eigen regie, stabiliseren van de situatie, draagt een gesprek over kinderwens bij aan het ondersteuningstraject.</p>

De geschoolde professionals worden aandachtfunctionaris/ambassadeur (AF) en implementeren NNZ met ondersteuning vanuit het team NNZ binnen hun eigen organisatie.

Cliënten in kwetsbare situaties hebben vaak veel 'ballen in de lucht' te houden. Ruimte om na te denken over hun kindwens en het moment van een eventuele zwangerschap ontbreekt vaak. Doordat dit 'radartje' niet automatisch aangaat door de hoeveelheid aan andere problemen en zorgen, maakt dat zij vaker worden overvallen door een onbedoelde zwangerschap. Onbedoeld is niet meteen ongewenst maar vraagt wel schakelen, bijsturen en soms extra zorgen en ondersteuning. De mogelijkheden bieden om hierover te praten en dus te gaan nadenken voorkomt extra zorgen en ondersteuning. Bij de uitkomst: **ja, ik heb nu wel een kindwens** kun je anticiperen op een gezonde zwangerschap en een kansrijke start. Hiermee is NNZ een vaste interventie binnen **Kansrijke Start**. Bij de uitkomst: **nee, ik heb nu geen kindwens** anticipeer je op realiseren van passende anticonceptie en bied je hierin actieve begeleiding indien nodig. NNZ werkt hierin nauw samen met het medisch domein.

Wat hebben we bereikt:

- NNZ is een vaste interventie binnen kansrijke start. Men ziet meer dat een gesprek over kindwens zorgt voor een bewuste keuze en daarmee bevordert je een kansrijke start.
- Meer ketenpartners zien en begrijpen de meerwaarde van het inbedden van het kindwens gesprek. Van signaleren en overdragen aan het NNZ-team naar meer bewustwording dat de impact zit in het intern zelf oppakken en inbedden in de dagelijkse werkstructuur.
- Hierdoor hebben we meer de focus kunnen leggen op het scholen en ondersteunen van AF-en.
- Het aantal AF-en is enorm gestegen.
- Hoe meer AF-en hoe meer rechtstreekse interne lijnen naar hun collega-professionals. Wat resulteert in vaker voeren van het kindwensgesprek met als resultaat meer bewuste keuzes en minder onbedoelde zwangerschappen.
- Hierdoor krijgt kindwens, seksualiteit en anticonceptie uiteindelijk een vaste plek in de dagelijkse werkprocessen.

Hoe:

- Vanuit NNZ hebben we scherp waar weerstand en/of drempels liggen om AF-en te laten scholen bij ketenpartners (gebiedsteams, regionale zorgaanbieders etc...)
- Hierdoor hebben we een duidelijker uitleg kunnen formuleren over de inhoud en de meerwaarde van het programma.
- We hebben een duidelijke implementatie route met concrete implementatie tools ontwikkeld. Zo kunnen we effectiever werken aan de implementatie en inzichtelijk maken aan AF-en en collega's wat nodig is om NNZ te implementeren.
- Door tijdens onze vaste intervisie bijeenkomsten beter aan te sluiten op scholingsbehoefte, implementatie en borging.

<p>Kernboodschap</p>	<p>Om de impact van NNZ op de langere termijn te vergroten zijn er voldoende AF-en nodig vanuit verschillende provinciale ketenpartners.</p> <p>Afgelopen jaar hebben we grote slag kunnen maken in het vergroten van deze impact met een groei van 38 AF-en in december 2022 naar 80 in september 2023. Het bereik wordt daarmee vergroot en daarmee het aantal kinderwens gesprekken. Daarmee kunnen we steeds beter de intervisiebijeenkomsten lokaal organiseren. Lokale samenwerking wordt hiermee versterkt.</p> <p>In de praktijk zien we dat de AF-ers na de training zelf de kennis toepassen in hun dagelijkse werk. De slag naar kennis overdragen op collega's vraagt meer tijd, vasthoudendheid en blijvende investering.</p> <p>Implementeren binnen organisaties kost tijd en gaat over meerdere schijven. De inhoudelijk coördinatoren van NNZ hebben hierin de aansturende en ondersteunende rol naar AF-en.</p> <p>Verwachting is komend jaar meer opschalingen m.b.t. het anticonceptiebudget. Op dit moment is het budget toereikend maar hier kan door groei verandering in komen. Daarnaast zal er nog een groei gaan plaatsvinden in het aantal AF-en aangezien Friesland nog niet een gehele dekking heeft. Er zijn nog 'witte vlekken'</p> <p>Met deze groei zal er extra IC formatie nodig zijn. Vanuit NNZ landelijk is er geld beschikbaar gesteld wat zorgt dat we deze groei nu eerst vanuit NNZ zelf kunnen opvangen.</p> <p>Wat valt op:</p> <p><u>Werving ketenpartners:</u></p> <p>Meer ketenpartners willen AF-en laten scholen. Vanaf het eerste contactmoment met de organisatie tot daadwerkelijke deelname aan de training zit tijd. Met name omdat we willen zorgen dat er draagvlak en commitment is vanuit leidinggevendenden. Dit vergroot de kans van slagen.</p> <p><u>Beleidsmedewerkers:</u></p> <p>Contacten met de beleidsmedewerkers binnen de gemeenten lopen goed. Zien belang en meerwaarde van NNZ.</p> <p>Zijn een belangrijke schakel naar gebiedsteams en lokale en provinciale zorgaanbieders.</p> <p>Het vormgeven van de coalities Kansrijke start is een opgave waar gemeenten voor staan. Het besef dat een gesprek over kinderwens onderdeel is van een kansrijke start wordt groter. Immers een bewuste keuze om nu wel of nu niet zwanger te worden vergroot voor een kind een kansrijke start, oftewel de 1^e 1000 dagen.</p>

	<p><u>Gebiedsteams:</u></p> <p>Groot deel van de gebiedsteams hebben aandachtfunctionarissen. We zien wel verschillen. Binnen sommige gemeenten ging het snel en makkelijk en zijn er per gebiedsteam soms meerdere aandachtfunctionarissen. Binnen andere gebiedsteams minder of nog geen aandachtfunctionarissen. Dit noemen we de zogenaamde 'witte vlekken' Gedachtegoed wordt gedragen maar de investering die men moet doen qua tijd is daarin soms het probleem. Dit maakt dat vanuit NNZ niet gestart kan worden met scholen van AF-en en de implementatie. In deze gemeenten zijn wel provinciale partners actief waar NNZ ook wordt vormgegeven.</p> <p><u>Geïndiceerde zorgaanbieders:</u></p> <p>De geïndiceerde zorgaanbieders lijken soms makkelijker aan te haken. Het kost minder tijd om hen te laten zien dat NNZ van meerwaarde is en valt als verantwoordelijkheid van jou als hulpverlener.</p> <p><u>Medisch domein:</u></p> <p>Bij verschillende medici zoals verloskundigen, gynaecologen en huisartsen staan we op het netvlies. Dit breidt uit. De samenwerkingen willen we steviger maken en effectiever zodat ook ketenpartners in het brede geheel elkaar kunnen vinden. We willen in elk gebied een goede dekking van AF-en maar dus ook voor het medisch domein. Zo kunnen dit medisch domein en sociaal domein elkaar, ook op andere gebieden, beter gaan vinden. Dit zorgt voor korte lijnen tussen AF en medisch domein wat snelle realisatie van anticonceptie bevordert.</p> <p>Door de hoge werkdruk bij verloskundigen is het soms lastig aan te sluiten. Hiervoor hebben we nu digitale bijeenkomsten georganiseerd. We hopen dat deze komend jaar nog beter bezocht gaan worden.</p>
<p>Consequenties</p>	<p>Het blijft belangrijk dat binnen gemeenten NNZ op de agenda blijft staan. Dat gebiedsteams en zorgaanbieders het gesprek aangaan over kindwens en blijven voeren in hun dagelijkse werk. Daar waar het gesprek over kindwens niet of nog niet wordt aangegaan is de kans op een onbedoelde zwangerschap groot. Dit leidt weer tot extra zorgen en kosten.</p> <p>Geen goede dekking van AF-en betekend dus niet goed kunnen implementeren van NNZ in de dagelijkse werkprocessen en dus minder mensen die zelf de regie kunnen pakken en bewust kunnen kiezen om nu wel of nu niet zwanger te worden. Niet inbedden van kindwens betekend meer onbedoelde zwangerschappen.</p>
<p>Communicatie</p>	<p>Het is, naast de inzet van het NNZ team, ook helpend dat gemeenten NNZ op de agenda houden en ruimte bieden om dit in te bedden.</p>

IMPLEMENTATIE PROCES NU NIET ZWANGER

1 STARTPUNT

Organisatie heeft JA gezegd tegen NNZ programma. Er is commitment vanuit het management.

AF-en zijn aangesteld en worden getraind.

2 ZIEN

VERSPREIDING:

AF past kennis toe in eigen casuïstiek
Af-en gaan collega's hierdoor enthousiasmeren.

Collega's maken globaal kennis met NNZ

3 DENKEN

ADOPTIE:

Collega's zien de meerwaarde van de NNZ-thema's en ontwikkelen een positief beeld. Hierdoor staan ze open om NNZ toe te passen in de gesprekken en begeleiding. Ze willen leren hoe dit te doen.

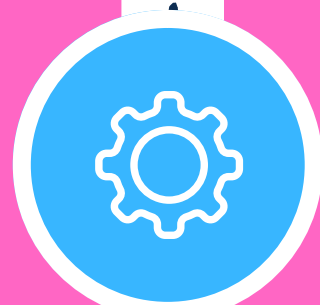
4 DOEN

INVOERING:

Collega's passen de NNZ thema's toe in hun dagelijkse werk en vragen jou voor eventuele ondersteuning.

Door deze ervaring kunnen ze input geven voor borging binnen de werkprocessen.

Randvoorwaarden hiervoor zijn gecreëerd.

5 BLIJVEN DOEN

BORGING:

Collega's hebben NNZ op hun netvlies en volledig geïntegreerd in hun werkwijze. Uitvoering wordt regelmatig geëvalueerd en bijgesteld waar nodig.

IMPLEMENTATIE PROCES NU NIET ZWANGER

1

STARTPUNT

Doel: AF krijgt kennis door scholing

- E-learning
- Fysieke training
- Praatplaten
- Uitdelen startvragen

Opdracht na de training voor overgang naar fase 2 :

- Pas de kennis uit de training toe in je eigen gesprekken
- Vertel collega's over je training en eerste ervaringen

Commitment leidinggevenden/management is van belang gedurende de gehele implementatiefase.

2

ZIEN

Doel: Collega's maken globaal kennis met NNZ

- AF past kennis toe in eigen caseload en deelt ervaringen met collega's
- Verspreiden van de infosheet
- Kantoorplaten
- Stellingen en tafelgesprek in eigen team
- Stellingen en tafelgesprek in andere teams
- Presentatie in eigen team
- Presentatie in andere teams
- Informatie op intranet uit infosheet en website NNZ
- Collega's aanmelden voor nieuwsbrief NNZ Fryslân
- E-learning aanbieden en startvragen als vervolg

3

DENKEN

Doel: Collega's zien de meerwaarde en ontwikkelen een positief beeld. Er ontstaat bereidheid NNZ toe te passen. Ze willen leren hoe.

- E-learning
- Werkvorm jouw cliënt
- Werkvorm NNZ-bril: caseload bekijken
- Werkvorm oefenen gesprekken
- Praatplaten
- Voorbeeldgesprekken
- Q & A

4

DOEN

Doel: Collega's gaan NNZ toepassen in hun werk. Ze kunnen input geven voor borging. Er komt zicht op de uitkomsten van de gesprekken.

- Verwijzing ondersteuningsplannen
- Consulatie AF
- Registratiesysteem
- Werkafspraken
- Bespreken tijdens werkbegeleiding
- Bespreken tijdens casuïstiek bespreking
- Opname in visiedocument/jaarverslag
- Inwerkprogramma nieuwe medewerkers
- Vast onderdeel van intern opleidingsplan
- Handige tips/weetjes/websites

5

BLIJVEN DOEN

Doel: NNZ is geïntegreerd in de werkwijze en wordt regelmatig geëvalueerd en bijgesteld (indien nodig).

- Checklist borgingslijst NNZ
- Lijst uitkomsten gesprekken

Aantallen aandachtsfunctionarissen	
Tytjerksteradiel	0
Achtkarspelen	0
Noard-East Fryslân	
Welzijn het Bolwerk	2
Weststellingwerf	
Viverè coaching	1
Ooststellingwerf	
Scala	3
home-start	1
Opsterland	0
Leeuwarden	
OJO	1
Amaryllis	2
Straathoekwerk Leeuwarden	1
GGZ Friesland	1
Firda	4
Smallingerland	
M.O.S. drachten	2
Feel Jeugd & gezin	1
Carins	2
Firda	3
Heerenveen	
HAP Heerenveen	1

Fryske Marren	
De Fryske Marren	5
Súdwest Fryslân	
Sociaal Collectief SWF	5
Gebiedsteam Sudwest	4
Gebiedsteam Sudwest FACT+ Sneek	1
Harlingen	
Gebiedsteam Harlingen	4
Connexa	1
Waadhoeke	
Gebiedsteam Waadhoeke	4
Connexa	1
Provinciaal	
MEE Noord	2
FIER	3
GGD Fryslân	4
Jeugdhulp Friesland	2
William Schrikker	2
Zorg met karakter	1
Start werkplaats	1
VNN	4
windkracht 058	1
Humanitas Wel Thuis	1
Humanitas Home-Start	1
Aardema Zorggroep	2
Regiecentrum Veilig Thuis Friesland	1
Shkorey	1
Alliade ondersteuning aan huis (werkgebied achtkarspelen, tytsjerksteradiel, smallingerland, sudwest)	2
Leafs gezinsbegeleiding	2
Totaal	80

Oplegnotitie Besluitvormend

Onderwerp	Kansrijke Start Fryslân en ketenaanpak Kansrijke start naar de Friese Preventieaanpak
Ter behandeling in de vergadering van	de Bestuurscommissie Gezondheid
Status	Kies een item.
Portefeuillehouder	N. Kramers
Auteur	L. Kleefstra
Bijlagen	
Vergaderdatum	23-11-2023
Agendapunt	4
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	
OR/GO	Kies een item.

Conceptbesluit	De Bestuurscommissie Gezondheid besluit dat 1. De huidige opdracht Kansrijke Start Fryslân per 1 januari onderdeel wordt van de Friese Preventieaanpak (FPA), waarbij naast de regionale samenwerking ook de regionale ketenaanpak Kansrijke Start bij de FPA belegd wordt.
Inleiding	<p>14 november 2019¹ heeft de Bestuurscommissie gezondheid besloten in Fryslân aan de slag te gaan met het programma 'Kansrijke Start' en hiervoor een Friese coalitie te vormen. Doel van deze Friese coalitie was, aanvullend op de lokale gemeentelijke en landelijke aanpak, via provinciale samenwerking zoveel mogelijk kansen op een goede start te creëren rondom de eerste 1000 dagen van kinderen. Dit met speciale aandacht voor kwetsbare gezinnen. De focus lag op het gezamenlijke: de coalitie is er om dat te doen wat niet in gemeenten afzonderlijk kan, landelijk niet wordt gedaan, of gezamenlijk meer effect heeft, minder inspanning vraagt of 'goedkoper' is. Daarnaast leren en inspireren gemeenten en professionals elkaar om zo tot provinciale afspraken te komen.</p> <p>De looptijd was in eerste instantie gelijk aan de looptijd van het landelijke programma Kansrijke Start (tot eind 2021).</p> <p>In februari 2022 is Kansrijke Start geëvalueerd en is besloten een vervolg te geven aan de Friese aanpak Kansrijke Start voor nogmaals twee jaar. GGD Fryslân kreeg de opdracht om een meerjarenprogramma Kansrijke Start Fryslân te maken en daarin de verbinding met en borging binnen de Friese Preventieaanpak</p>

¹ [09_1 Oplegnotitie Kansrijke Start \(azureedge.net\)](https://www.azureedge.net)

	<p>(FPA) te zoeken. Op basis daarvan zou de Bestuurscommissie een voorstel krijgen om Kansrijke Start op te nemen in de Kaderbrief 24-27, in de verwachting dat er landelijke middelen ter beschikking van gemeenten kwamen.</p> <p>Inmiddels is Kansrijke Start opgenomen in het Gezond Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA). Zo moeten gemeenten en zorgverzekeraars per 1 januari 2024 een ketenaanpak Kansrijke Start ingericht hebben. Dit houdt in het initiëren van regionale samenwerkingsafspraken voor een ketenaanpak en het structureel organiseren en coördineren van de inzet van gemeenten in de regio.</p> <p>Gemeenten blijven zelf verantwoordelijk voor de lokale ketenaanpak Kansrijke start.</p> <p>De manier waarop we in Fryslân al sinds 2020 op regionaal niveau werken aan Kansrijke Start is daarmee een voorbeeld voor andere regio's.</p> <p>Er is een regionale coalitie Ouderschap binnen de Friese Preventieaanpak die bovenlokale vraagstukken oppakt en daarbij de lokale coalities ondersteunt. Daarnaast wordt er sinds een jaar gefaciliteerd dat lokale coalities elkaar ook ontmoeten om kennis te delen.</p> <p>De ketenaanpak Kansrijke Start is vooreerst de basis van de coalitie, de doelgroepen zijn (a.s.) ouders voor de zwangerschap (o.a. programma Nu Niet Zwanger Friesland breed), tijdens de zwangerschap en na de zwangerschap (gaat verder dan de eerste 1000 dagen). De aandachtspunten zijn gericht op monitoring van het zorgpad (voor zwangere in een kwetsbare positie) en het ontwikkelen en implementeren van aanbod tijdens en na de zwangerschap. De focus ligt op het stevig versterken van ouderschap, om ervoor te zorgen dat elk kind in Friesland een kansrijke start kan maken.</p> <p>Er is besloten om de vijf ketenaanpakken genoemd in GALA en IZA (waaronder Kansrijke Start) een plek te geven onder de Friese Preventieaanpak. De ketenaanpak Kansrijke Start valt, zoals hierboven te lezen valt, onder de coalitie Ouderschap. Voor de vijf ketenaanpakken wordt financiering aangevraagd vanuit IZA-SPUK voor de provinciale rollen van ketenregisseur van de ketenaanpakken. Deze functies zijn meegenomen in de doorontwikkeling Friese Preventie aanpak.</p> <p>De opdracht en financiering zoals die er sinds november 2022 lag vanuit de Bestuurscommissie Gezondheid komt daarmee per 31 december te vervallen als de functie en opdracht vanuit IZA/GALA wordt meegenomen in de Friese Preventieaanpak.</p>
<p>Beoogd effect</p>	<p>Een regionale ketenaanpak en -samenwerking Kansrijke Start binnen Fryslân, die voortbouwt op wat er al ligt, en invulling geeft aan de opdracht vanuit GALA/IZA als het gaat om de <u>regionale</u> ketenaanpak en -samenwerking Kansrijke Start onder de coalitie Ouderschap van de Friese Preventieaanpak.</p> <p>Door nauw samen te werken met de andere coalities van de FPA, zetten we in op een brede blik en worden er dwarsverbanden gelegd met bijvoorbeeld bestaanszekerheid en gezond leven.</p>
<p>Argumenten</p>	<p>1. De inzet van de afgelopen jaren op Kansrijke start wordt geborgd door dit besluit</p>

	<p>2. De opgebouwde regionale samenwerking voortgezet wordt</p> <p>3. De ketenaanpak Kansrijke Start wordt zo net als de andere ketenaanpakken ondergebracht bij de FPA.</p>
Kanttekeningen/risico's	De ketenaanpak Kansrijke start moet goed passen binnen het regioplan FRIZA en samenwerken met de andere ketenaanpakken. Kansrijke start is een onderdeel van de regioplan opgave gezond opgroeien en moet ook de focus behouden. GGD/FPA is verantwoordelijk voor deze opgave vanuit het regioplan. Het is essentieel om hier de juiste partners bij te betrekken.
Financiële consequenties	De ketenregisseur zal gefinancierd worden uit SPUK_IZA middelen die de FPA/ GGD voor de Ketenaanpakken heeft aangevraagd. De huidige financiering voor Kansrijke Start Fryslân stopt vanaf 1 januari 2024. De financiering van de ketenregisseur. Coalitie ouderschap wordt meegenomen in de begroting van de FPA.
Vervolgaanpak/uitvoering	Na 1 januari zal de uitvoering onder de coalitie ouderschap van de FPA vallen. De GGD zal de ketenregisseur en trekker coalitie ouderschap leveren.
Communicatie	De communicatie over de Ketenaanpak Kansrijke Start zal op dezelfde manier als de andere ketenaanpakken gaan via de Friese Preventieaanpak
Besluit	Kies een item.
Paraaf secretaris	
Kopie naar auteur	

Oplegnotitie Besluitvormend

Onderwerp	Doorontwikkeling Friese Preventieaanpak (FPA)
Ter behandeling in de vergadering van	de Bestuurscommissie Gezondheid
Status	Openbaar
Portefeuillehouder	Marianne Poelman
Auteur	Lineke Kleefstra
Bijlagen	Document Doorontwikkeling Friese Preventieaanpak <i>Van Friese Preventieaanpak tot preventie infrastructuur in Fryslân</i>
Vergaderdatum	23-11-2023
Agendapunt	5
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	
OR/GO	Kies een item.

Conceptbesluit	<p>De Bestuurscommissie Gezondheid stemt in met:</p> <ul style="list-style-type: none"> 👉 De inhoudelijke doorontwikkeling van de Friese Preventieaanpak om te komen tot gewenste regionale preventie infrastructuur. 👉 De voorgestelde governance en financiën en op basis hiervan een aanvraag voor SPUK IZA middelen 2024, 2025 en 2026 te doen.
Inleiding	<p>De Friese Preventieaanpak (FPA) is in juni 2020 van start gegaan naar aanleiding van het Nationaal Preventieakkoord (NPA) als regionale Preventieaanpak: daar waar alles samenkomt op het gebied van preventie in Fryslân, met als brede ambitie 'goede gezondheid en welzijn met gelijke kansen voor iedereen'. Vanaf de start is er voor deze brede aanpak gekozen, uitgaande van alle fasen van het leven en rekening houdend met achterliggende factoren.</p> <p>Er zijn een aantal redenen om in 2023 naar de doorontwikkeling van de FPA te kijken:</p> <ul style="list-style-type: none"> 👉 Landelijke ontwikkelingen: Vanaf eind 2022 spelen de landelijke ontwikkelingen vanuit Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) een belangrijke rol binnen het brede veld van (Publieke) Gezondheid: "inzetten op de beweging van zorg naar gezondheid". Deze opdracht en de daaruit voortvloeiende opgaven sluiten goed aan bij het doel en de scope van de FPA. In het kader van IZA-GALA ligt er een opdracht om te werken aan een regionale preventie infrastructuur.

	<ul style="list-style-type: none"> 👉 Einde financiering subsidie preventiecoalities VWS: We zitten in de laatste fase van het oorspronkelijke plan en monitor. De huidige financiering van de FPA stopt het einde van 2023. De Bestuurscommissie Gezondheid (GGD) heeft in juni 2020 ingestemd met de FPA voor vier jaar. 👉 Aanscherping van het DOEN binnen de FPA: Door de FPA ligt er een mooie basis voor een stevige samenwerking op preventie in Fryslân. Het is wenselijk om nog steviger in te zetten op het lokale DOEN van de FPA, zowel lokaal als provinciaal. <p>Met de Friese Preventieaanpak zijn we gekomen tot een krachtige regionale samenwerking op het gebied van preventie. Dit willen we graag behouden en verder versterken. We zetten in op het doorontwikkelen van een duurzame regionale Friese Preventieaanpak, de regionale preventie infrastructuur voor Fryslân.</p> <p>Relevant om hier te benadrukken dat de doorontwikkeling van de FPA een sterke relatie heeft met de FrIZA opgave om te komen tot een regioplan. Het document beschrijft de situatie voor dit moment, maar zal nauw aansluiten bij de opgaven de komende maanden in het kader van IZA voor Fryslân..</p>
<p>Beoogd effect</p>	<p>Door stevig in te zetten op de Friese Preventieaanpak dragen we bij aan de gezamenlijke IZA opgaven en komen we tot een duurzame preventie infrastructuur voor Fryslân voor de komende jaren.</p> <p>Hiermee dragen we bij aan:</p> <ul style="list-style-type: none"> 👉 Het strategische doel 'Een goede gezondheid en welzijn met gelijke kansen voor iedereen in Fryslân. 👉 De centrale missie van VWS ' in 2040 leven alle Nederlanders tenminste vijf langer in goede gezondheid, en zijn de gezondheidsverschillen tussen de laagste en hoogste sociaal economische groep met 30% afgenomen'. 👉 De centrale doelstelling van het Gezond en Actief Leven Akkoord: Een gezonde generatie in 2040 en de bijhorende zeven gemeenschappelijke doelen en resultaten. 👉 De nog te formuleren FrIZA doelen (regioplan).
<p>Argumenten</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. We bouwen voort op de stevige brede basis voor preventie en samenwerking die door de FPA al is gelegd. Dit sluit aan bij de opgaven zoals benoemd in het Integraal Zorgakkoord en Gezond en Actief Leven Akkoord. 2. De middelen voor de aanvraag vanuit SPUK IZA sluiten aan bij de uitgangspunten van de Werkagenda VNG bij het Integraal Zorgakkoord <ul style="list-style-type: none"> - Structurele inzet (organisatie, coördinatie, bemensing) op de netwerksamenwerking van het sociaal domein. - Structurele inzet op de coördinatie en organisatie van de in IZA afgesproken domeinoverstijgende keteninterventies (waaronder valpreventie bij ouderen, welzijn op recept, aanpak overgewicht bij kinderen, gecombineerde leefstijlinterventie bij volwassenen, kansrijke start). <p>Voor 2023 is er een aanvraag vanuit SPUK IZA gehonoreerd. Om de brede en stevige opdracht uit te kunnen voeren zetten we in op versterken van de lokale aanpak in elke gemeente en provinciale ondersteuning (o.a. netwerksamenwerking).</p>

Kanttekeningen/risico's	<p>De doorontwikkeling van de FPA heeft een sterke relatie met de FrIZA opgave om te komen tot een regioplan met de bijbehorende opgaven en governance. Op dit moment worden de eerste contouren zichtbaar maar is dit nog niet vastgesteld.</p> <p>De huidige financiering van de FPA loopt af op 10-12-2023. Vooruitlopend op de besluitvorming van het IZA regioplan voor Fryslân zetten we in op de continuering van de FPA inclusief menskracht-middelen</p>
Financiële consequenties	<p>Voor financiering van de FPA zal een aanvraag gedaan worden SPUK IZA middelen 2024, 2025, 2026.</p> <p>Vanuit de Friesland worden er middelen beschikbaar gesteld voor de uitrol van kansrijke interventies in het kader van de FPA.</p>
Vervolgaanpak/uitvoering	<p>De governance van de Friese Preventieaanpak blijft in de huidige vorm bestaan met de brede afvaardiging uit het veld van de (publieke) gezondheid.</p> <p>Het Bestuurlijk platform heeft een inhoudelijke verantwoordelijkheid met mandaat voor besluitvorming op inhoud voor de relevante opgaven. Op basis van het regioplan en opgaven voor de FPA kunnen er nog deelnemers toegevoegd worden. We denken hierbij aan een afvaardiging van welzijn en onderwijs.</p> <p>De GGD kan als opdrachtnemer fungeren om de FPA als preventie infrastructuur verder te brengen in Fryslân. Dit alles zal aansluiten bij de governance die in het kader van IZA voor Fryslân.</p>
Communicatie	De communicatie wordt opgepakt binnen de FPA. samen met alle betrokken partners
Besluit	Kies een item.
Paraaf secretaris	
Kopie naar auteur	

Friese
Preventie
Aanpak

Doorontwikkeling Friese Preventieaanpak

Van Friese Preventieaanpak tot preventie infrastructuur in Fryslân

10 november 2023

Inhoudsopgave

1. Algemeen

Aanleiding voor doorontwikkeling FPA	3
--------------------------------------	---

2. Continuering en versterking FPA

Opgave regioplan	5
Inzetten op positieve gezondheid en versterken sociale basis	5
lokale aanpak versterken door aanstellen lokale aanjagers	5
Meer resultaatgericht werken	5
Borgen Ketenaanpakken	5

3. Versterking van de FPA coalities

Kansrijke aanpakken	6
Inhoud per coalitie	7
Coalitie Ouderschap (GGD Fryslân)	7
Gezond Leven (GGD Fryslân)	7
Coalitie Fitaal Wiis (GGD Fryslân)	7
Gezonde (Leef)omgeving (GGD Fryslân)	8
Mentale gezondheid (GGD Fryslân)	8
Participatie (Fryslân Werkt)	8
Fries Financieel Fundament (Stichting FFF)	9
Basisvaardigheden (NHL- FERS-Leeuwarden)	9
Versterken Positieve gezondheid (ROS Friesland)	10

4. Kenniswerkplaats Gezond Fryslân

5. Governance FPA

Personele inzet

6. Financiën

Toelichting Bestuurscommissie Gezondheid

De doorontwikkeling FPA tot preventie infrastructuur ligt ter besluitvorming voor bij de Bestuurscommissie Gezondheid op 23 november 2023.

Besluitpunten

- 👉 Inhoudelijk instemmen met doorontwikkeling FPA om te komen tot regionale preventie infrastructuur
 - 👉 Instemmen met voorgestelde governance, financiën en aanvraag voor SPUK IZA middelen 2024, 2025 en 2026
-

1. Algemeen

Aanleiding voor doorontwikkeling Friese Preventieaanpak (FPA)

De Friese Preventieaanpak (FPA) is in juni 2020 van start gegaan naar aanleiding van het Nationaal Preventieakkoord (NPA) als regionale Preventieaanpak: daar waar alles samenkomt op het gebied van preventie in Fryslân, met als brede ambitie ‘goede gezondheid en welzijn met gelijke kansen voor iedereen’. Vanaf de start is er voor deze brede aanpak gekozen, uitgaande van alle fasen van het leven en rekening houdend met achterliggende factoren.

Er zijn een aantal redenen om in 2023 naar de doorontwikkeling van de FPA te kijken:

- 👉 **Landelijke ontwikkelingen:** Vanaf eind 2022 spelen de landelijke ontwikkelingen vanuit Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) een belangrijke rol binnen het brede veld van (Publieke) Gezondheid: “inzetten op de beweging van zorg naar gezondheid”. Deze opdracht en de daaruit voortvloeiende opgaven sluiten goed aan bij het doel en de scope van de FPA. In het kader van IZA-GALA ligt er een opdracht om te werken aan een regionale preventie infrastructuur.
- 👉 **Einde financiering subsidie preventiecoalities VWS:** We zitten in de laatste fase van het oorspronkelijke plan en monitor. De huidige financiering van de FPA stopt het einde van 2023. De Bestuurscommissie Gezondheid (GGD) heeft in juni 2020 ingestemd met de FPA voor vier jaar.
- 👉 **Aanscherping van het DOEN binnen de FPA:** Door de FPA ligt er een mooie basis voor een stevige samenwerking op preventie in Fryslân. Het is wenselijk om nog steviger in te zetten op het lokale DOEN van de FPA, zowel lokaal als provinciaal.

Met de Friese Preventieaanpak zijn we gekomen tot een krachtige regionale samenwerking op het gebied van preventie. Dit willen we graag behouden en verder versterken. We zetten in op het doorontwikkelen van een duurzame regionale Friese Preventieaanpak, de regionale preventie infrastructuur voor Fryslân.

Relevant om hier te benadrukken dat de doorontwikkeling van de FPA een sterke relatie heeft met de IZA opgave om te komen tot een regioplan. Dit document beschrijft de situatie voor dit moment, maar zal nauw aansluiten bij de opgaven de komende maanden in het kader van IZA voor Fryslân.

Leeswijzer

In dit document wordt een toelichting gegeven op het continueren van de FPA (hoofdstuk 2) het versterken van de coalities lokaal en provinciaal (hoofdstuk 3). Hoofdstuk 4 gaat in op de focus van de Kenniswerkplaats en in hoofdstuk 5 en 6 komen governance en financiën aan bod.

2. Continuering en versterken FPA

Om de Friese Preventieaanpak succesvol te continueren willen we enerzijds de goede elementen behouden en anderzijds inzetten op het verder versterken van de samenwerking om te komen tot een duurzame preventie infrastructuur voor Fryslân voor de komende jaren.

In juni en in oktober 2023 is het [document doorontwikkeling FPA](#) binnen het Bestuurlijk platform FPA en de Bestuurscommissie Gezondheid van de GGD geagendeerd en besproken. Er zijn meerdere sessies met beleidsmedewerkers van gemeenten en relevante partijen geweest waarin draagvlak voor de gekozen richting is uitgesproken.

Opgave regioplan – in concept

In Fryslân wordt momenteel hard gewerkt om het regiobeeld te vertalen naar een regioplan. Zoals het nu lijkt worden meerdere thema's en opgaven al opgepakt binnen de Friese Preventieaanpak of kunnen in de nabije toekomst belegd worden bij de FPA. Dit benadrukt de urgentie om het vervolg van de FPA voor de komende jaren goed te organiseren en te borgen. Centrale opgaven en thema's voor de FPA uit regioplan zijn in ieder geval:

- 👉 Versterken van de sociale basis-mienskip
- 👉 Gezond Ouder worden (coalitie Fitaal Wiis)
- 👉 Gezond opgroeien-gezond leven (coalitie Ouderschap en Gezond leven)
- 👉 Mentale Gezondheid en weerbaarheid (coalitie Mentale gezondheid)

Met de overige genoemde thema's, zoals bijvoorbeeld arbeidsmarkt worden de contacten onderhouden via bestaande samenwerking vanuit Fryslân Werkt.

Inzetten op positieve gezondheid en versterken sociale basis

Binnen de FPA zien we positieve gezondheid als een gedachtegoed van waaruit iedereen in Fryslân zou moeten werken: alle partners van de FPA passen het gedachtegoed in hun eigen organisatie toe en het wordt uitgedragen vanuit alle coalities.

In zowel het GALA als IZA wordt een stevige inzet gevraagd op het versterken van de sociale basis om de brede opgave van zorg naar gezondheid te kunnen realiseren.

Een sterke sociale basis is nodig zodat er een verbinding gelegd kan worden tussen de eerste en tweede lijn met de netwerken, activiteiten en voorzieningen in de basis. De sociale basis is zo een middel om kwetsbare burgers te ondersteunen, (© Movisie, kennis en aanpak van sociale vraagstukken, april 2018). De kennis die is opgedaan binnen het lerend netwerk Wijk-Dorps- en Gebiedsaanpak van de FPA kan goed gebruikt worden om de sociale basis in Fryslân te versterken. Vanuit de verschillende coalities van de FPA zal hier stevig op ingezet worden. Onderstaande praatplaat laat zien hoe het versterken van de sociale basis een relatie heeft met alle overige opgaven en gezien wordt als een kloppend hart in wijk-dorp.

De grote opgave 'versterken sociale basis' wordt de komende maanden nader uitgewerkt en is essentieel bij de doorontwikkeling en focus van de FPA.

Lokale aanpak versterken door aanstellen lokale aanjagers (zie ook bijlage 1)

We hebben de afgelopen jaren gezien dat het lastig kan zijn om de brede Friese Preventieaanpak lokaal te implementeren, bijvoorbeeld door gebrek aan menskracht en middelen. Om meer resultaatgericht te kunnen werken, stelt elke gemeente aanjagers-verbinders aan om de gezamenlijke regionale preventie opgaven uit te kunnen voeren. De uitvoering van deze lokale rol is afhankelijk van hoe het beleidsteam in de gemeente is ingericht. We gebruiken nu de term aanjager, het is aan gemeenten om hier een passende lokale vertaling van te maken. Essentieel is dat deze functie een schakel tussen beleid en praktijk is en een verbinding tussen de verschillende domeinen in de gemeenten legt. Het is een generalist met een brede blik en kennis van de regionale en lokale opgaven.

- 👉 Deze aanjagers zijn hiermee onderdeel van de preventie infrastructuur zowel lokaal als provinciaal. Provinciaal denken we aan een community of practice, waar gebruik gemaakt wordt van elkaars expertise.
- 👉 Voordeel van deze constructie kan zijn dat uitruil en vervanging mogelijk is én een sterkere borging van kwaliteit/verbinding met de regionale (kennis)ontwikkeling.
- 👉 Een mogelijkheid is ook om dit bij de GGD te beleggen; de GGD faciliteert dan in menskracht voor elke gemeente.

Dit met de bedoeling om zowel verbinding tussen de verschillende beleidsterreinen binnen de gemeente te leggen als verbinding naar buiten.

Meer resultaatgericht werken

Om ervoor te zorgen dat in de praktijk ook resultaat behaald kan worden, benoemen we in gezamenlijkheid met de coalities een concretere opdracht voor elke coalitie. Hiermee zetten we in op de uitrol van bewezen/kansrijke aanpakken in alle gemeenten. Gemeenten committeren zich aan deze opdrachten waarmee we ook bijdragen aan het realiseren van de GALA/IZA opgaven. Voor het trekken van een coalitie benoemen we een organisatie en koppelen hier middelen en menskracht aan. De eerder geformuleerde uitgangspunten voor de coalities (bijlage 2) blijven bestaan.

We zetten in op het behouden en versterken van de eerder vastgestelde coalities. Fitaal Wiis gaat -in nauwe afstemming van de coalitie Gezond Leven- als afzonderlijke coalitie verder. De opgaven op vitaal ouder zijn groot en vragen extra inzet de komende jaren.

De lerende netwerken Positieve Gezondheid en Wijk aanpak (versterken sociale basis) gelden, als leidend gedachtegoed en uitgangspunt, voor de gehele FPA.

Borgen Ketenaanpakken

In het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) zijn afspraken gemaakt over de inrichting van vijf domeinoverstijgende ketenaanpakken, te weten:

- 👉 Kansrijke Start
- 👉 Kind naar Gezonder Gewicht
- 👉 Overgewicht en Obesitas Volwassenen/Gecombineerde leefstijlinterventie voor volwassenen
- 👉 Welzijn op Recept
- 👉 Valpreventie

De regionale regie van alle ketenaanpakken wordt opgepakt door een ketenregisseur binnen de bestaande coalities en werken vanuit de brede blik van de FPA samen met relevante partners. De provinciale ketenregisseurs en coalitietrekkers werken hierin nauw samen.

Naast de inzet van provinciale ketenregisseurs per ketenaanpak is ketenoverstijgende inzet van een 'provinciale ketencoördinator' gewenst. Deze provinciale ketencoördinator faciliteert de bestaande Friese werkgroep van ketenspecifieke ketenregisseurs, werkt aan eenheid van taal, communicatie en monitort de implementatie en uitvoering van de ketenaanpakken in Friesland. We brengen deze rol onder binnen het takenpakket van de beleidsmedewerker FPA (zie governance pagina 12- 13).

3. Versterking van de FPA coalities

Voor elke coalitie is een organisatie benoemd die een inspanningsverplichting heeft met betrekking tot het resultaat, die binnen de betreffende coalitie beschreven wordt (zie onderstaande tabel). We zetten stevig in op kansrijke aanpakken vanuit elke coalitie met een duidelijke verantwoordelijkheid voor de trekkers en organisaties.

Kansrijke aanpakken

- ✎ Coalities stellen op basis van bekende kennis, ‘good practices’ en het regioplan, een regionaal plan van aanpak op met bewezen/kansrijke aanpakken die gemeenten implementeren.
- ✎ Ketenaanpakken hebben een stevige plek binnen de coalities en vormen de basis voor de samenwerking met 0^e, 1^e en 2^e lijn.
- ✎ Er wordt periodiek geëvalueerd zowel op de uitvoering van de implementatie van de kansrijke aanpakken als eventueel of het aanreiken/versterken met nieuwe kennis nodig is. Er is hierbij een nauwe samenwerking met de Kenniswerkplaats.
- ✎ Coalities blijven inzetten op de brede scope van de FPA (zie ook bijlage 2).
- ✎ Coalities hebben aandacht voor de kwetsbare groepen en zetten in op het verkleinen van gezondheidsverschillen/gezondheidsachterstanden.
- ✎ Samenwerking met provinciale partners versterken met duidelijke verwachtingen .
- ✎ Coalities werken vanuit het perspectief en input van de inwoner(s) en benutten kennis van ervaringsdeskundigen waar nodig.
- ✎ Coalities organiseren netwerkbijeenkomsten/ inspiratiesessies.
- ✎ De coalitietrekker is verantwoordelijk voor een integrale aanpak binnen de coalitie en zorgt voor integraliteit tussen coalities onderling - domein overstijgende samenwerking.

Gemeenten implementeren een (of meerdere) kansrijke aanpak(ken) die aangereikt worden door de coalities. Deze opdrachten komen voort uit de landelijke opgaven IZA-GALA, maar ook vanuit de ambitie om gezamenlijk breed in te zetten op preventie en minder vrijblijvend en ad hoc.

De coalities kunnen bijvoorbeeld een toolkit van instrumenten aanreiken om de implementatie lokaal eenvoudiger te maken. Denk aan input voor een plan van aanpak, bouwstenen afwegingskader en manieren van monitoring op gewenste effecten. Door middel van goede monitoring leren we uit de praktijk en wordt de kennisrol van de coalities steviger.

Op deze manier maken we de gezamenlijke ambitie van de FPA “een goede gezondheid en gelijke kansen in alle levensfasen voor iedereen in Fryslân” mogelijk. Door een samenspel met de lokale aanjagers en de coalities verwachten we lokaal én regionaal resultaat te gaan bereiken.

Organisatie	Coalitie	Ketenaanpak
GGD Fryslân	Ouderschap	Kansrijke Start
	Gezond Leven	Ketenaanpakken gezond gewicht
	Fitaal Wiis	Valpreventie
	Mentale gezondheid	
	Gezonde Leefomgeving	
Fryslân Werkt	Participatie	
Stichting Fries Financieel Fundament	Fries Financieel Fundament	
Gemeente Leeuwarden Fers NHL	Basisvaardigheden	
ROS Friesland	Leidend gedachtegoed Positieve gezondheid	Welzijn op recept

Inhoud per coalitie

Hieronder beschrijven we kort de inhoud van de coalitie en geven we richting voor een gewenste kansrijke aanpak. De kansrijke aanpakken per coalitie zijn verschillend, soms is hier nog een verdiepingsslag nodig. Deze concretisering zal gedaan worden samen met de relevante organisaties en partners. Bij elke coalitie doen we een voorstel voor de gewenste ureninzet, soms in combinatie met een ketenregisseur voor de betreffende ketenaanpak.

Coalitie Ouderschap (GGD Fryslân)

De ketenaanpak Kansrijke Start is vooreerst de basis van de coalitie, de doelgroepen zijn (a.s.) ouders voor de zwangerschap (o.a. programma Nu Niet Zwanger Friesland breed), tijdens de zwangerschap en na de zwangerschap (gaat verder dan de eerste 1000 dagen). De aandachtspunten zijn gericht op monitoring van het zorgpad (voor zwangere in een kwetsbare positie) en het ontwikkelen en implementeren van aanbod tijdens en na de zwangerschap. De focus ligt op het stevig versterken van ouderschap, om ervoor te zorgen dat elk kind in Friesland een kansrijke start kan maken.

Kansrijke aanpak in elke gemeente

- 👉 Alle actielijnen van Kansrijke Start worden in alle gemeenten ingevuld
- 👉 Ketenaanpak Kansrijke Start wordt in alle gemeenten geïmplementeerd

Benodigde uren inzet: 12 uren coalitietrekker + 12 uren regisseur ketenaanpak

Gezond Leven (GGD Fryslân)

Deze coalitie bestaat nu uit de verschillende provinciale leefstijlprogramma's: Nuchtere Fries, Nuchter over Gewicht en Rookvrije generatie. Voor de komende periode wordt ingezet op:

1. Zorgen voor meer synergie tussen huidige leefstijlprogramma's met focus op het behalen van de doelen van Nationaal Preventieakkoord, vanuit een integrale benadering.
2. Voorbereiden en implementeren van twee ketenaanpakken vanuit GALA.

Kansrijke aanpak in elke gemeente

- 👉 Kansrijke interventies vanuit Nuchtere Fries, Rookvrije Generatie en Gezond Gewicht worden in alle gemeenten geïmplementeerd
- 👉 Ketenaanpakken Kind naar Gezonder Gewicht en Ketenaanpak Overgewicht en Obesitas Volwassenen (KOOV) worden in alle gemeenten geïmplementeerd

Benodigde uren inzet: 16 uren coalitietrekker Gezond Leven + 12 uren ketenregisseur KOOV en 12 uren ketenregisseur KnGG

Coalitie Fitaal Wiis (GGD Fryslân)

Deze coalitie richt zich op het bevorderen van vitaal ouder worden. Dit doet de coalitie vanuit het waardeerperspectief, oftewel een positieve en realistische kijk op ouder worden zonder deze fase van het leven alleen te associëren met kwetsbaarheid.

De coalitie verzamelt 'good practices' hoe gemeenten op een integrale manier kunnen werken aan het bevorderen van voldoende beweging, gezonde voeding en sociaal actief blijven (verdere invulling van het Fitaal Wiis model). Extra inzetten op het ontwikkelen en uitrollen collectief preventieve maatregelen voor Friese inwoners in de derde levensfase (vanaf 55 jaar), zodat zij zo lang mogelijk de activiteiten kunnen blijven doen die zij graag zouden willen doen en kunnen blijven participeren in de samenleving. Met meer van deze universele en selectieve preventie kunnen bovendien een verhoogd valrisico, zorgvragen en behoeften aan ondersteuning worden voorkomen of uitgesteld.

Kansrijke aanpak in elke gemeente: wordt nog aan gewerkt in kader van bovenstaande, maar in ieder geval:

- 👉 Voldoende passend beweegaanbod in de buurt in elke gemeente
- 👉 De ketenaanpak valpreventie wordt in alle gemeenten geïmplementeerd

Benodigde uren inzet: 12 uren coalitietrekker + 12 uren ketenregisseur valpreventie

Gezonde (Leef)omgeving (GGD Fryslân)

“Een gezonde leefomgeving is een plek waar de druk op gezondheid zo laag mogelijk is. Een plek waar gezond leven makkelijk is en waar je je prettig voelt” (platform 31).

Inzetten op een gezonde leefomgeving is essentieel om uiteindelijk effecten te kunnen realiseren. Jochen Mierau richt zich in een position paper¹ op het belang van de omgeving versus het individu.

- ✎ We leven in een gemaakte omgeving en deze omgeving maakt ons nu ziek.
- ✎ Het is aan de overheid om de spelregels van de inrichting van de leefomgeving zo aan te passen dat gezondheid voorop staat.
- ✎ Pas als die randvoorwaardelijke gezonde omgeving gerealiseerd is, kan de overheid een eerlijk of reëel beroep doen op het aanpassingsvermogen.

Op dit terrein valt nog veel winst te behalen. Dit vraagt nog een nadere verkenning zoals “waar staan alle gemeenten nu, wat is er nodig, waar schort het nog aan?”

Kansrijke aanpak in elke gemeente wordt nog nader geformuleerd, maar in ieder geval:

- ✎ Inzet op een gezonde leefomgeving die uitnodigt tot gezond gedrag voor de jeugd, volwassenen en ouderen in alle gemeenten, denk aan een omgeving die een actieve leefstijl stimuleert en de gezonde keuze de makkelijke keuze maakt.
- ✎ Voor iedereen zijn er dichtbij aantrekkelijke plekken die gelegenheid bieden voor ontmoeten, ontspannen en bewegen.
- ✎ Inzet op gezonde school en gezonde sport in alle gemeenten.

Benodigde uren inzet: 16 uren coalitietrekker

Mentale gezondheid (GGD Fryslân)

De coalitie gebruikt de visie van Trimbos op mentale gezondheid. Vanuit het regioplan wordt het rapport van het Trimbos instituut “GGZ uit de knel” als richtlijn gebruikt en is de coalitie verantwoordelijk voor bouwsteen 1. *Promotie en preventie gedurende de levensloop.*

De trekker van de coalitie neemt ook deel aan de provinciale GGZ tafel en zorgt hier voor de juiste afstemming met de overige opgaven/bouwstenen. Er ligt hier een sterke relatie met andere coalities zoals Fitaal Wiis, Gezond Leven en Gezonde Leefomgeving

Om stevig lokaal in te zetten op mentale gezondheid zijn er duidelijke kaders voor de lokale uitvoering nodig, werken aan een stevig fundament en aan een aanbod voor alle preventieniveaus. Hier wordt ook verbinding gelegd met de kracht van de mienskip- het versterken van de sociale basis.

Kansrijke aanpak in elke gemeente

- ✎ De aanpak Welbevinden op School wordt in alle gemeenten geïmplementeerd.

Benodigde uren inzet: 16 uren coalitietrekker

Participatie(Fryslân Werkt)

Fryslân Werkt is de partij die deze coalitie vormgeeft. De aanpak van de FPA sluit aan bij het onderdeel Preventie van het [Meerjarig Uitvoeringsprogramma Fryslân Werkt](#). Binnen het thema Preventie richt Fryslân Werkt zich op de inzet van meer preventieve dienstverlening binnen arbeidsmarktregio Friesland met als doel werkloosheid te voorkomen of te verkorten en om inwoners meer duurzaam inzetbaar te houden.

De samenwerkingspartners binnen Fryslân Werkt zijn er voor de volgende doelgroepen;

- ✎ Jongeren: in de opmaat naar de Wet ‘van school naar duurzaam werk’ wordt gekeken hoe we in Friesland kunnen zorgen voor gelijke kansen voor jongeren. Denk hierbij aan de juiste hulp in de stap van school naar werk. Evenals de hulp aan jongeren als ze hun baan (dreigen te) verliezen.

¹ [Het Belang van Preventie- Position Paper](#)

- 👉 Werkzoekenden en werkenden: hierbij draait het telkens om de vraag wat ervoor nodig is dat iemand mee kan doen in de samenleving, werk vindt of behoudt, zijn vaardigheden ontwikkelt en op peil houdt en zo voorkomen wordt dat een beroep op een uitkering nodig is.
- 👉 Werkgevers: voor onze ondernemers sluiten we aan bij de ambitie van het kabinet om de leer- en ontwikkelcultuur bij werkgevers te stimuleren en hoe we hierin ondersteuning kunnen bieden. Daarnaast zetten we ook in op bewustwording en promoten we kansrijke interventies die kunnen worden ingezet om uitval in werk te voorkomen.

Kansrijke aanpak in elke gemeente:

- 👉 Landelijk wordt er ingezet op de hervorming van de arbeidsmarktdienstverlening. Daarmee staat het regionale samenwerkingsverband Fryslân Werkt ervoor aan de lat om in Fryslân een overzichtelijk dienstverleningsaanbod te bieden gerelateerd aan werk via een voor burgers en bedrijven herkenbaar en makkelijk vindbaar loket. Preventieve dienstverlening krijgt binnen dit aanbod een nadrukkelijke plaats.

Uren en financiering: vooralsnog via Fryslân Werkt

Fries Financieel Fundament (Stichting FFF)

Het Fries Financieel Fundament (FFF) is een coalitie die zich richt op het versterken van financiële gezondheid. Er is een stichting opgericht met een breed bestuur met afvaardiging van gemeenten, de financiële sector, burgers, en experts. De coalitie richt zich de komende twee jaar op de volgende kernopgaven:

- 👉 Herstel van bestaanszekerheid: Het streven is om met elkaar te zorgen voor een eenduidig, helder, simpel en vooral menswaardig financieel fundament voor elke Fries. Waarbij het niet uitmaakt in welke gemeente je woont. Het Friese fundament is overal gelijk.
Netwerk ontmoetingen organiseren rondom thema's die te maken hebben met het verstevigen van het financieel fundament voor elke Fries wat resulteert in:
 - 👉 Eenduidige toegang tot hulp bij financiële problemen voor iedere Fries door. Betere samenwerking tussen gemeenten, maatschappelijke organisaties en private organisaties
 - 👉 Betere signalering van betalingsproblemen door werkgevers, onderwijs en 1e lijn
 - 👉 De verbinding leggen met de verschillende coalities binnen de FPA omdat een financieel fundament meer is dan alleen de financiën op orde (zie ook brede welvaart) Een gezonder basis en zingeving is daarbij ook belangrijk.
- 👉 Vergroten van kansengelijkheid: FFF wil het netwerk uitbreiden met nieuwe partners en hen bewustmaken van het belang van financiële gezondheid binnen hun organisatie, sector en omgeving.
- 👉 Verankering van het netwerk: FFF de continuïteit van deze opgave te beleggen bij twee tot vier partners in Fryslân.

Kansrijke aanpak in elke gemeente:

- 👉 Volgt uit bovenstaande

Benodigde uren inzet: 16 uren coalitietrekker

Basisvaardigheden (NHL- FERS- gemeente Leeuwarden)

De coalitie zet zich in om basisvaardigheden voor de Friese inwoners te bevorderen. De coalitie zet zich in om effectieve aanpakken, methoden en werkwijzen te verzamelen en te delen. Dat doen ze o.a. door het organiseren van bijeenkomsten en werksessies. Er wordt gestreefd naar een brede bezetting van de brede coalitie bestaande uit gemeenten, onderwijsinstellingen, uitvoeringsorganisaties, ondernemers en natuurlijk bewoners(organisaties) en ervaringsdeskundigen. Ze sluiten zoveel mogelijk aan bij de bestaande aanpak laaggeletterdheid -die eerst verlengd wordt tot voorbij 2025- met als centrumgemeente Leeuwarden.

Uiteindelijk gaat het om een samenhangende aanpak en niet om losse 'nieuwe' projecten. De coalitie zal zich dan ook richten op die samenhang door een aanpak op te leveren die is uitgewerkt in een aantal scenario's, zodat iedere gemeente passende keuzes kan maken.

Kansrijke aanpak in iedere gemeente

De coalitie staat nog aan de start en de kansrijke aanpakken moeten nog worden geformuleerd. De inspanningen moeten leiden tot een geborgde integrale aanpak basisvaardigheden binnen iedere gemeente.

Om daarmee te beginnen wordt er gedacht aan de volgende bouwstenen:

- ✎ Een verbinding tussen het leesoffensief (en de bijbehorende actieagenda) en de coalitie Basisvaardigheden
- ✎ Een toolbox om met inwoners in gesprek te gaan over digitale (gezondheids)vaardigheden
- ✎ Een ketenaanpak laaggeletterdheid

Benodigde uren inzet: 16 uren

Versterken Positieve gezondheid (ROS Friesland)

Omdat het handelen vanuit het gedachtegoed van Positieve Gezondheid geen vanzelfsprekendheid is, wordt een provinciale aanjager aangesteld die het gedachtegoed van Positieve Gezondheid actief uitdraagt binnen en buiten de FPA. De aanjager heeft een stimulerende rol en is provinciaal aanspreekpunt voor alle ontwikkelingen in de provincie rond Positieve Gezondheid. De aanjager zet zich in voor het gedachtegoed tot en met implementatie en borging van dit gedachtegoed in de praktijk, Door toepassing van het werk-/denk concept Positieve Gezondheid wordt een verschuiving van de huidige focus op Ziekte en Zorg naar Gezondheid en Gedrag in gang gezet.

Het opgezette Netwerk Positieve Gezondheid voor Professionals wordt in stand gehouden en uitgebreid om de verbindingen tussen de reguliere gezondheidszorg, publieke gezondheidszorg en sociaal-en welzijnsdomein te verstevigen. Het netwerk stimuleert domein overstijgende samenwerking. De aanjager initieert regionale samenwerking rond het thema Positieve Gezondheid, door het thema de agenderen op regionale samenwerkingstafels. Randvoorwaarde voor succesvolle implementatie is borging (structurele aandacht voor scholing en training).

De implementatie van de ketenaanpak Welzijn op Recept is onderdeel van Positieve Gezondheid

Kansrijke aanpak in de regio en gemeente

- ✎ Gezamenlijk werken vanuit Positieve gezondheid vanuit de verschillende domeinen (zorg & sociaal domein) en samenhang versterken tussen 0^e, 1^e en 2^e lijn.) De basis hiervoor wordt gevormd door scholing van verschillende maatschappelijke doelgroepen, zodat ze vanuit een gezamenlijk vertrekpunt starten.
- ✎ Ketenaanpak Welzijn op recept wordt in elke gemeente geïmplementeerd.

Benodigde uren inzet: 12 uren aanjager + 12 uren ketenregisseur Welzijn op recept

4. Kenniswerkplaats Gezond Fryslân

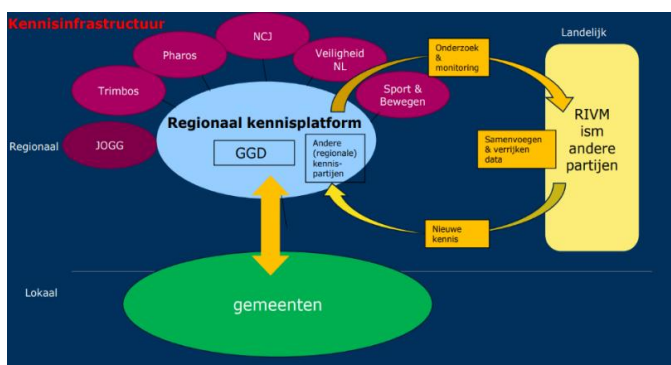
De Kenniswerkplaats Gezond Fryslân is in juni 2023 gestart en levert een belangrijke bijdrage aan het *weten wat werkt* binnen de coalities en breed binnen de FPA.

In Fryslân werken meerdere kennisinstellingen op het gebied van publieke gezondheid, binnen de Kenniswerkplaats Gezond Fryslân komt de verschillende expertise samen. Dit door huidige kennis te delen én nieuwe kennis te ontwikkelen. De kenniswerkplaats gaat o.a. het volgende uitvoeren:

- ✎ De kenniswerkplaats staat in sterke verbinding met de coalities. De coalities kunnen bij de kenniswerkplaats terecht voor hun vragen omtrent *weten wat werkt* en kennis vanuit de kenniswerkplaats wordt teruggekoppeld aan de coalities zodat zij kunnen *delen wat werkt* en *doen wat werkt*.
- ✎ De Kenniswerkplaats zorgt ervoor dat de kennisvragen goed afgestemd zijn met de praktijk en dat kennis op de juiste plek terecht komt.
- ✎ De Kenniswerkplaats kan ondersteunen door zichtbaar te maken “wat werkt” in de praktijk voor diverse vraagstukken.
- ✎ Ontwikkelen brede regionale monitor; Voor in ieder geval GALA worden er [landelijk diverse monitors](#) ingericht. Ook speelt de behoefte om een bredere FPA-monitor te realiseren. De kenniswerkplaats staat nauw in contact met de praktijk om mogelijk een brede regionale (IZA-GALA) monitor te ontwikkelen.

Relatie met landelijke plannen versterken kennisinfrastructuur

In het GALA is het versterken van de kennisinfrastructuur één van de doelen. Met name de samenwerking en uitwisseling van kennis tussen gemeenten, de GGD, het RIVM en landelijke kennisinstellingen moet worden versterkt. De GGD wordt door VWS als spil gezien in de verbinding tussen landelijk en lokaal, door middel van een regionaal kennisplatform waarin de GGD en andere kennispartijen deelnemen. Deze landelijke plannen komen dus overeen met de opzet van de kenniswerkplaats Gezond Fryslân en zullen meegenomen worden in de doorontwikkeling.

Financiering Kenniswerkplaats:

Om de algemene ontwikkeling van de Kenniswerkplaats mogelijk te maken, is er 50% financiering van de vaste kosten nodig. De vaste kosten bestaan uit 676 uren investering van de betrokken kennisinstelling (excl. de reguliere overleggen). Vergoeding hiervan betreft een bijdrage van 37.180,- per jaar.

Deze kosten zijn exclusief eventuele onderzoeken die gevraagd gaan worden, hiervoor is het wenselijk dat er een onderzoeksbudget wordt gerealiseerd waarop aanspraak kan worden gemaakt indien er een onderzoek noodzakelijk wordt geacht van uit de coalities. Het onderzoeksbudget kan door de kenniswerkplaats worden gebruikt als geldelijke vergoeding indien eigen middelen of externe financiering niet voldoende is. Het onderzoeksbudget wordt geïndexeerd op 30.000,- per jaar.

5. Governance FPA

De governance van de FPA sluit aan bij de voorgestelde governance in het kader van het regioplan FrIZA. De eerste contouren worden momenteel geschetst, dit zal einde van het jaar bij het vaststellen van het regioplan helder zijn.

De Friese Preventieaanpak is de tafel op preventie en hiermee de preventie infrastructuur voor Fryslân. De FPA is verantwoordelijk voor de relevante opgaven op preventie die in het regioplan benoemd gaan worden.

De governance van de Friese Preventieaanpak blijft in de huidige vorm bestaan met de brede afvaardiging uit het veld van de (publieke) gezondheid. Het Bestuurlijk platform heeft een inhoudelijke verantwoordelijkheid met mandaat voor besluitvorming op inhoud voor de relevante opgaven.

De Friese gemeenten zijn financieel verantwoordelijk voor SPUK-IZA middelen. Binnen de Bestuurscommissie Gezondheid (FrIZA) worden de besluiten genomen over inzet van SPUK IZA ten behoeve van de Friese Preventieaanpak.

Samenvattend over de governance van de FPA.:

- ✎ De FPA werkt vanuit een brede blik en dat zien we terug aan de deelnemers binnen Bestuurlijk platform, PMT, Adviesraad en de netwerkorganisatie.
- ✎ Om de vernieuwde en stevige opdracht goed uit te kunnen voeren zetten we in op een **versterking van het supportteam en versterken van de netwerkstructuur (coalities) en de lokale aanpak in iedere gemeente.**
- ✎ De Adviesraad zal blijven bestaan en ook de Kenniswerkplaats zal een stevige positie binnen de FPA behouden en zal doorontwikkelen om de WETEN poot van de FPA te blijven versterken.
- ✎ Om goed aan te sluiten bij de opgaven van het regioplan kunnen er nog andere partners toegevoegd worden aan Bestuurlijk platform, PMT of betrokken worden in de netwerksamenwerking- de coalities. We denken hierbij bijvoorbeeld aan een vertegenwoordiging van onderwijs en welzijnsorganisaties.
- ✎ Rollen, taken en verantwoordelijkheden van de diverse gremia worden nader omschreven en mogelijk nog aangescherpt.

Personele inzet

In de volgende tabellen worden de functies benoemd die werkzaam zijn binnen de programmaorganisatie van de FPA en verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de gezamenlijke opgaven. Grotendeels zijn dit dezelfde functies van de afgelopen drie FPA jaren. De aanpassingen worden in de tabel in het **groen** aangegeven.

Binnen de FPA governance zijn nog meer disciplines en organisaties betrokken en werkzaam. Dit willen we graag behouden en voortzetten denk hierbij aan inzet vanuit de Friesland, GGD en gemeenten. Hiervoor worden nu geen (extra) uren begroot, we zetten in om dit *in kind* te doen vanuit de diverse organisaties, als onderdeel van het reguliere werk.

Voor de Friese gemeenten zetten we in op extra uren (12 Ft) voor de lokale aanjagers (zie tabel) en kunnen we voor de overige inzet gebruik maken van de middelen vanuit SPUK 15 (GALA) die ingezet kunnen worden voor versterken van regionale samenwerking.

Supportteam FPA	Rol o.a.	uren
Het supportteam is ondersteunend aan de gehele FPA governance		
Programmamanager FPA	<ul style="list-style-type: none"> 👉 Strategische aansturing van het totale programma 👉 Aanspreekbaar voor realisatie van strategische en operationele doelen 👉 Onderhouden landelijke en regionale relevante contacten 👉 Aanspreekpersoon voor bestuurders 	36
Beleidsadviseur FPA (nieuwe functie)	<ul style="list-style-type: none"> 👉 Contactpersoon voor de coalities en het brede netwerk, zorgen voor juiste partners en proactief verbindingen leggen met brede preventieve veld 👉 Adviseur op inhoud van programma 👉 Achterwacht voor de Programmamanager 👉 Provinciale ketenregisseur van alle ketenaanpakken (8 uren per week) 	32 Inclusief uren provinciale ketenregie
Communicatieadviseur	👉 Advies en ondersteuning op het brede (strategische) communicatie terrein	24
Senior secretaresse	👉 Secretariële ondersteuning	32 (uitbreiding)
Ondersteuners (nieuwe functie)	👉 Ondersteuning o.a. bij de diverse events samen met secretariaat	12
Programmamedewerker (wordt nu vanuit traineeship Hi Noord georganiseerd)	<ul style="list-style-type: none"> 👉 Hands on voor diverse onderdelen FPA 👉 Channelbeheerder van samenwerkingsplatform 	16

Voor de netwerkstructuur inclusief de ketenaanpakken stellen we het volgende voor:

Netwerkstructuur	Rol	uren
Lokale aanjagers	In alle Friese gemeenten	18x 24
Ouderschap	Coalitietrekker	12
	Ketenregisseur (Kansrijke Start)	12
Gezond Leven	Coalitietrekker Gezond Leven	16
	Ketenregisseur (KOOV, KnGG)	24
Fitaal Wiis	Coalitietrekker	12
	Ketenregisseur (Valpreventie)	12
Gezonde leefomgeving	Coalitietrekker	16
Mentale Gezondheid	Coalitietrekker	16
Participatie	Invulling door Fryslân Werkt	
Fries Financieel Fundament	Coalitietrekker	16
Basisvaardigheden	Coalitietrekker	16
Positieve Gezondheid	Provinciale aanjager positieve gezondheid	12
	Ketenregisseur (Welzijn op recept)	12

6. Financiën

De huidige personele inzet van bijvoorbeeld het programmateam FPA en de verschillende coalities wordt nu gedaan vanuit de subsidie preventie coalities VWS (die eindigt op 10-12-2023). Hierbij moet worden opgemerkt dat de subsidie 1/3 van de (personele) kosten dekt. De overige kosten worden door de organisaties zelf gedragen en leveren in-kind bijdragen.

Voor financiering vanaf augustus-december 2023 is er al een aanvraag vanuit SPUK IZA gehonoreerd voor de bemensing van de coalities Fitaal Wiis, Gezond Leven, Mentale Gezondheid en Leefomgeving. Ook voor de ketenaanpakken Welzijn op Recept, Kind naar Gezond. Gewicht en Ketenaanpak overgewicht en Obesitas Volwassenen zijn voor 2023 middelen gehonoreerd.

Voor de komende jaren zijn de onderstaande financiële middelen nodig, we doen hiervoor een aanvraag voor de middelen vanuit SPUK IZA voor 2024, 2025, 2026.

Voor de uitrol van kansrijke interventies in het kader van de Friese Preventieaanpak wordt een bijdrage vanuit de Friesland beschikbaar gesteld van €127.000.

In deze aanvraag is rekening gehouden met 12 fte voor lokale aanjagers binnen alle gemeenten. De verdeling van deze 12 fte over de verschillende gemeenten wordt nog nader uitgewerkt en sluit aan bij de lokale aanpak in de gemeenten.

Personele kosten	Fte	Bedrag
Programmamanager FPA	1,00	€ 161.000
Beleidsadviseur FPA	0,67	€ 95.000
Communicatieadviseur	0,67	€ 66.000
Senior secretaresse	0,89	€ 78.000
Ondersteuners	0,33	€ 26.000
Programmamedewerker	0,44	€ 50.000
Financiën (controllers)	0,11	€ 16.000
Coalitie trekkers	2,89	€ 357.000
Aanjager positieve gezondheid	0,33	€ 41.000
Ketenregisseurs	1,67	€ 206.000
Keten overstijgende coördinatie	0,22	€ 32.000
Financiering Kenniswerkplaats		€ 37.000
Lokale aanjagers in alle gemeenten	12,00	€ 1.484.000
Totaal personele kosten		€ 2.649.000
Materiële kosten		
Platform + onderhoud		€ 21.000
Onderzoeksbudget		€ 30.000
Website		€ 1.000
Vergaderkosten		€ 5.000
Representatiekosten		€ 3.000
Voorlichtingsmaterialen		€ 5.000
Kansrijke interventies		€ 127.000
Totaal materiële kosten		€ 192.000
Totale kosten		€ 2.841.000
Bijdrage De Friesland voor kansrijke interventies		€ 127.000
Gevraagde subsidie SPUK IZA (jaarlijks)		€ 2.714.000

Bijlage 1 Lokale aanjagers in elke Friese Gemeente

Lokale aanjagers-verbinders-coördinatie in de Friese gemeenten

- ✎ Om meer resultaatgericht te kunnen werken stelt elke gemeente aanjagers-verbinders aan om de gezamenlijke regionale preventie opgaven uit te kunnen voeren. De uitvoering van deze lokale rol is afhankelijk van hoe het beleidsteam in de gemeente is ingericht. We gebruiken nu de term aanjager, het is aan gemeenten om hier een passende lokale vertaling van te maken. Essentieel is dat deze functie een schakel tussen beleid en praktijk is en een verbinding tussen de verschillende domeinen in de gemeenten legt. Het is een generalist met een brede blik en kennis van de regionale en lokale opgaven.
- ✎ Deze aanjagers zijn hiermee onderdeel van de preventie infrastructuur zowel lokaal als provinciaal. Provinciaal denken we aan een community of practice, waar gebruik gemaakt wordt van elkaars expertise.
- ✎ Voordeel van deze constructie kan zijn dat uitruil en vervanging mogelijk is én een sterkere borging van kwaliteit/verbinding met de regionale (kennis)ontwikkeling.
- ✎ Een mogelijkheid is ook om dit bij de GGD te beleggen; de GGD faciliteert dan in menskracht voor elke gemeente.

Wat vragen we onder andere van de lokale aanjagers?

- ✎ De lokale aanjagers inventariseren wat er lokaal en provinciaal gebeurt. Provinciaal worden er afspraken gemaakt over de gezamenlijke opgaven (het resultaat (WAT), de gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor de nadere invulling (HOE) om dit te realiseren.
- ✎ De lokale aanjagers vertalen kansrijke aanpakken vanuit de coalities naar de eigen lokale situatie en leveren input uit de eigen gemeente om de regionale opgaves aan te scherpen. Verder verbindt de lokale aanjager de verschillende ketenaanpakken en thema's van de coalities.
- ✎ Als een kansrijke aanpak wordt geïmplementeerd, zien de lokale aanjagers erop toe dat er vanaf het begin goed wordt gemonitord en geëvalueerd. Dit gebeurt in samenwerking met de desbetreffende coalitie en de kenniswerkplaats.
- ✎ De lokale aanjagers leggen verbindingen tussen de domeinen in de gemeenten.

Voor de uitvoering willen we inzetten op 24 uur per week per gemeente (vanuit SPUK IZA)

Nadere uitwerking volgt nog.

Bijlage 2 Coalities Binnen de FPA

Opdracht voor de provinciale verantwoordelijke organisatie

- ✎ De organisatie heeft een inspanningsverplichting met betrekking tot het resultaat, die binnen de betreffende coalitie beschreven wordt.
- ✎ De organisatie is verantwoordelijk voor het aanreiken van de kansrijke interventies die in elke gemeente uitgerold kunnen worden.
- ✎ De organisatie draagt zorg voor de juiste randvoorwaarden (zoals projectondersteuning, communicatie, uitvoeringsbudget) zodat de coalitietrekker zijn rol uit kan voeren..

De verdeling van de coalities m.b.t. de verantwoordelijke organisatie ziet er als volgt uit.

Organisatie	Coalitie	Ketenaanpak
GGD Fryslân	Ouderschap	Kansrijke Start
	Gezond Leven	Kind naar gezond gewicht Overgewicht obesitas Volwassenen
	Fitaal Wiis	Valpreventie
	Mentale gezondheid	
	Gezonde Leefomgeving	
Fryslân Werkt	Participatie	
Stichting Fries Financieel Fundament (voorzitter Marja vd Meer-wethouder Waadhoeke)	Fries Financieel Fundament	
Gemeente Leeuwarden Fers NHL	Basisvaardigheden	
ROS Friesland	Leidend gedachtegoed Positieve gezondheid	Welzijn op recept

Algemeen over de doelen, coalitie en lerend netwerk

In juni 2022 zijn de volgende onderdelen voor de coalities en lerende netwerken opgesteld.

Onze doelen

We werken samen aan onze gezamenlijke ambitie 'goede gezondheid en welzijn met gelijke kansen voor iedereen' door 'Weten-Delen-Doen' binnen de voorgestelde coalities en lerende netwerken. Dit strategisch doel en de richtinggevende doelen op de levensfasen zijn belangrijke uitgangspunten voor de coalities en lerende netwerken. Vanuit de Friese Preventieaanpak zijn, in samenwerking met Aletta Fryslân, richtinggevende doelen op levensfasen 'Lyts, Jong, Grut en Wiis' geformuleerd.

Coalitie

Een coalitie binnen de Friese Preventieaanpak is een resultaatgerichte netwerksamenwerking, waar partners elkaar vinden op een gezamenlijke opgave of thema. Binnen deze coalities maken partners heldere afspraken met elkaar over hoe de doelstellingen behaald worden. Bij het formuleren van de doelstellingen zijn richtinggevende doelen op levensfase van belang. Coalities en lerende netwerken staan met elkaar in verbinding om zo een bijdrage te leveren aan ons gezamenlijk strategisch doel (ambitie). Vanuit het Programmateam (PMT) waken we over deze integraliteit.

Lerend netwerk (NB tot aan zomer 2023)

Een lerend netwerk is een netwerksamenwerking waar het samenbrengen en delen van kennis centraal staat. Binnen dit netwerk wisselen diverse partners, professionals en individuen, vanuit een gezamenlijk interesse op een bepaald onderwerp, kennis en ervaringen uit om leerkansen te creëren. Een lerend netwerk staat nauw in verbinding met alle coalities.

Een lerend netwerk deelt haar kennis (weten wat werkt) aan alle coalities en vice versa. Via deze verbinding is het mogelijk om van elkaar te blijven leren met als doel om alle activiteiten (doen wat werkt) binnen de lokale en regionale aanpakken verder te versterken, herijken en verrijken.

Werkwijze coalities en lerende netwerken

De werkwijze kan per coalitie en lerend netwerk verschillend zijn. De volgende randvoorwaarden zijn hieronder geformuleerd:

- ✎ Het versterken, verbinden, herijken en verrijken van projecten, pilots en activiteiten.
- ✎ Het leveren van bouwstenen/handreikingen om de lokale (en regionale) aanpak te versterken (Doen).
- ✎ Het bereiken van *gelijke kansen voor iedereen*
- ✎ Een lerend netwerk deelt haar kennis (weten wat werkt) aan alle coalities en vice versa.
- ✎ De werkzaamheden vinden plaats op basis van bekende kennis en 'good practices', volgens het principe 'Weten wat werkt, Delen wat werkt en Doen wat werkt'.
- ✎ Een coalitie en lerend netwerk kent een provinciale dekking of is gericht op de ontwikkeling hiervan.
- ✎ De partners binnen een coalitie en lerend netwerk werken samen vanuit gedeeld eigenaarschap.
- ✎ Binnen de coalitie is overeenstemming over kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen (SMART) of hier wordt aan gewerkt
- ✎ De doelstellingen van de coalitie dragen bij aan de doelen die per levensfase zijn vastgesteld.
- ✎ Input en inzicht vanuit het perspectief van de (ervaringsdeskundige)
 - inwoner (leefwereld) vormen de basis voor verbetering (van de systeemwereld)

Mogelijke deelnemers in een coalitie en lerend netwerk:

- ✎ Deelname door een x aantal Friese gemeenten.
- ✎ Deelname van relevante professionele partijen (zowel publieke als private sector).
- ✎ Deelname van representanten van Friese inwoners.
- ✎ Deelname van experts verbonden aan kennisinstellingen.

Wat verwachten we van een trekker van een coalitie of lerend netwerk

De trekker van een coalitie of lerend netwerk komt bij voorkeur uit een samenwerkende organisatie binnen de Friese Preventieaanpak of netwerk dat zich al bezighoudt met het betreffende onderwerp(en).

Wat wordt er van een trekker verwacht:

- ✎ Is een gangmaker/verbinder/netwerker op het thema of opgave.
- ✎ Is de groepsbeheerder van dit onderwerp op [ons online samenwerkingsplatform](#). De groepsbeheerder draagt zorg voor het aanhaken van de juiste partners in de groep en jaagt, samen met de channelbeheerder de interactiviteit in een groep aan.
- ✎ Is het aanspreekpunt voor het Programmateam (PMT).
- ✎ Heeft aandacht voor het gezamenlijk oppakken en uitvoeren van diverse vraagstukken binnen de coalities met hierbij aandacht voor alle levensfasen.
- ✎ Zorgt voor de verbinding met andere coalities (integraliteit) en trekt waar nodig gezamenlijk op.
- ✎ Heeft een inspanningsverplichting met betrekking tot het resultaat, die binnen de betreffende coalitie benoemd wordt.

Oplegnotitie Besluitvormend

Onderwerp	Herinrichting Forensische Geneeskunde
Ter behandeling in de vergadering van	de Bestuurscommissie Gezondheid
Status	Niet Openbaar
Portefeuillehouder	E. de Groot
Auteur	L. Kleefstra
Bijlagen	1. Rapport Buitenhek 2. Piketregeling 3. Regeling wachtdiensten
Vergaderdatum	23-11-2023
Agendapunt	7
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	
OR/GO	GO

Conceptbesluit	<p>Besluit om per 1 januari 2024:</p> <ol style="list-style-type: none"> het GO en het DB voor te stellen om af te wijken van artikel 13.12, lid 3 CAR-UWO (buitendagvenstertoelage tot schaal 11) en de forensisch artsen een buitendagvenstertoelage te verstrekken op basis van hun uurloon; het GO en het DB voor te stellen artikel 2, lid 2 Piketregeling VRF te wijzigen en deze ook van toepassing laten zijn op forensisch artsen; het GO en het DB voor te stellen de huidige Wachtdienstregeling in te trekken.
Inleiding	<p>Wat doet de forensische arts?</p> <p>Het is de taak van een forensisch arts om te beoordelen of er iets 'strafrechtelijks' aan de hand zou kunnen zijn bij een overlijden waarbij in eerste instantie niet kan worden vastgesteld dat het gaat om een natuurlijke dood. Dat wil zeggen; was het een natuurlijk overlijden of was het een suïcide, of zou er ook sprake kunnen zijn van moord of doodslag? De forensisch arts verricht dan postmortaal onderzoek – oftewel een lijkschouw. Daarbij wordt bekeken of er uitwendig letsel is. Daarnaast heeft de forensisch arts veel contact met politie, de ambulance centrale, de betrokken huisarts en eventuele andere betrokkenen over de omstandigheden waarin iemand is gevonden en wat de medische geschiedenis is. Na een lijkschouw maakt de forensisch arts een deskundigheidsverslag voor de Officier van Justitie (OvJ) met daarin alle bevindingen. Ook heeft de forensisch arts contact met nabestaanden.</p>

Naast de lijkschouwingen is de forensische arts er ook voor medische bijstand aan arrestanten. Als er bijvoorbeeld iemand wordt opgepakt die onder invloed van middelen lijkt te zijn, dan zorgt de forensisch arts of forensisch verpleegkundige voor een bloedafname. Ook bij het beoordelen of een arrestant uit een observatiecel mag, of medische klachten heeft, wordt de forensisch arts ingeschakeld. In Friesland verzorgen we in de weekenden en de nachten ook de medische huisartsenzorg in de penitentiaire inrichting.

Hiernaast heeft de forensisch arts ook nog letselschadespreekuur. Dit spreekuur is bedoeld voor slachtoffers van fysiek geweld, zoals mishandeling en seksueel misbruik. De forensisch arts heeft daarbij de taak om - samen met een forensisch fotograaf - sporen vast te leggen die als bewijsmateriaal kunnen dienen in een strafzaak. Hiertoe schrijft de forensisch arts een deskundigenrapportage. Ten slotte wordt de forensisch arts ook bijna dagelijks betrokken bij euthanasie. Dit gebeurt achteraf om vast te stellen of alle procedures juist zijn gevolgd, dit moet dan worden gemeld aan de Inspectie voor de Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) en OvJ.

Huidige situatie

De inzet en beloning van de Forensische artsen van GGD Fryslân is gedeeltelijk gebaseerd op een Wachtdienstregeling die in 1999 is opgesteld. Ten tijde van het opstellen van deze

Wachtdienstregeling was Forensische Geneeskunde een nevenfunctie van de GGD artsen. Naast hun functie als bijvoorbeeld JGZ arts deden ze ook een aantal diensten in de maand voor de forensische zorg. Deze zorg bestond toen nog voornamelijk uit lijkschouwingen bij oproep. In de loop der jaren is het takenpakket van de forensisch artsen steeds groter geworden. forensisch artsen houden zich nu ook bezig met: medische arrestantenzorg, medische zorg in de P.I. Leeuwarden, forensische medische expertise en medische basiszorg euthanasie. Hierdoor is forensische Geneeskunde een volwaardig specialisme geworden, waardoor de Wachtdienstregeling niet meer passend is. Deze conclusie volgt ook uit het landelijke Dageraad rapport van 2021.

Probleem huidige inrichting

- Wachtdienstregeling opgesteld in 1999 toen Forensische Geneeskunde een nevenfunctie was en alleen lijkschouw (wettelijke taak) uitvoerde
- Takenpakket is afgelopen jaren uitgebreid met taken voor de politie en PI
- Forensische Geneeskunde is een specialisme met een 24/7 takenpakket
- Gemiddelde leeftijd artsen FG is 56+
- Onvoldoende artsen om aan taak te voldoen
- Geen aantrekkelijke werkomgeving/ arbeidsvoorwaarden voor nieuwe artsen
- Kwaliteit en continuïteit van zorg niet geborgd
- Verhoogde werkdruk
- Door de lage aanstellingsuren (vast inkomen) en hoge piketuren (op basis van de wachtdienstregeling) is de

sociale zekerheid ten aanzien van verlof, ziekte en pensioen laag. Grote administratieve last huidige inrichting

Dageraad implementeren

De regiegroep Forensische Geneeskunde heeft (met een afvaardiging van de DPG'en) namens de DPG'en besloten om het rapport van Dageraad te omarmen. Hierop is door Lineke Kleefstra en Nils van Mourik informeel toegezegd dat het rapport van Dageraad wordt geïmplementeerd.

Doelstelling herinrichting

De concrete doelstelling van de voorgenomen herinrichting zijn:

- Functieprofielen en functiewaardering voor de functies Forensisch
- Nieuwe inrichting, met belangrijk item de opzet van de roosters
- Nieuwe 'wachtdienstregeling', ofwel arbeidsvoorwaarden
- Dageraad implementeren: functieprofielen, functiewaardering en secundaire beloning.

Dageraad is bedoeld als een richtlijn/leidraad, niet als 'one size fits all'. Dit vanwege lokale verschillen en verschillende CAO's.

Dageraad heeft als één van de doelstellingen om de onderlinge concurrentie te verminderen qua (secundaire) beloning.

Aansluiting op GGD-breed functiewaarderingstraject

In december 2021 heeft het MT GGD ingestemd met een actualisatie van het functieprofiel van de artsen. De opdracht hiervoor is neergelegd bij een extern bureau, te weten Bakstag. Er is aan de hand van interviews met een aantal MT-leden en artsen en aan de hand van uitgebreide deskresearch onderzocht of het huidige profiel, lees de verschillende profielen van de artsen, gekeken of deze nog passend zijn bij de praktijk van dat moment. In het uiteindelijke advies is aangegeven dat de profielen voor het grotendeel overeenkomen en dat er enkel tekstueel in de bandbreedtes van de verschillende artsen profielen wijzigingen/aanvullingen moesten plaatsvinden. Deze wijzigingen/aanvullingen hebben qua zwaarte geen invloed op de huidige inschaling. Op dat moment viel de arts forensisch nog onder de bandbreedte van profielarts en was ook daarvan op dat moment de conclusie dat deze nog grotendeels overeenkwam met de praktijk en daarmee ook geen hogere inschaling kreeg. Dat advies is door het MT GGD overgenomen. Daarbij is er tegelijkertijd een nieuwe opdracht uitgezet voor de functie van stafarts. Hierover was in het advies van Bakstag wel iets opgenomen, maar dat onderdeel is dus niet overgenomen. Deze opdracht is opgepakt door leden van het MT en P&O, waarbij Buitenhek Plus is betrokken als externe functiewaarderingscommissie. Dit laatste zowel in de totstandkoming van de bijbehorende bandbreedte als bij de definitieve waardering hiervan. De uitkomst hiervan is een nieuwe bandbreedte voor de functie van Stafarts Publieke Gezondheid, welke is gewaardeerd in salarisschaal 13. Het totale advies, dus zowel die van de basisarts, profielarts als van de stafarts publieke gezondheid, ligt nu voor ter besluitvorming.

	<p>Inmiddels zijn de ontwikkelingen bij Forensische Geneeskunde van dien aard dat hier een separaat herinrichtingsproject is gestart inclusief een functiewaarderingstraject. Belangrijkste uitgangspunt hierbij is het rapport van Dageraad en de adviezen die daarin staan opgenomen over het vakgebied forensisch.</p> <p>Voor wat betreft de functie van forensisch arts is in nauw overleg met een vertegenwoordiging van de huidige forensisch artsen een taakprofiel opgesteld. Leidraad hierbij is ook weer het eerder genoemde rapport van Dageraad. Dit taakprofiel is vervolgens voor advies en waardering aangeboden bij Buitenhok Plus. Zij hebben allereerst gekeken of het taakprofiel past in één van de bestaande bandbreedtes in ons functieboek, inclusief de nieuwe bandbreedte Stafarts Publieke Gezondheid. Dit bleek niet het geval. Door de extern adviseur is daarom voorgesteld om een nieuwe bandbreedte Forensisch Arts op te stellen die aansluit bij de specifieke taken van deze functie. Deze bandbreedte wordt gewaardeerd in 13. Hiermee ontstaan er 4 bandbreedtes voor de functie van arts, te weten die van basisarts, profielarts, stafarts publieke gezondheid en forensisch arts. Deze kennen een logische opbouw en waardering.</p>
Beoogd effect	De herinrichting van de structuur en beloning(systematiek) maakt het werk van de forensisch arts aantrekkelijker en toekomstbestendiger. Nieuw aan te nemen forensisch artsen, en - verpleegkundigen binden zich gemakkelijker (langdurig) aan onze organisatie.
Argumenten	Deze herinrichting sluit beter aan bij het werk van de forensisch arts. De nieuwe situatie zorgt voor meer (sociale) zekerheid, een gezondere werkomgeving en een aantrekkelijk werkklimaat, noodzakelijk om de continuïteit en kwaliteit van de forensische zorg te kunnen garanderen. Daarnaast past de herinrichting in het geheel van de VRF en 3Noord, is de regeling administratief goed uitvoerbaar en is deze op korte termijn realiseerbaar.
Kanttekeningen/risico's	<ol style="list-style-type: none"> 1. Het voorgestelde besluit is nog een onvolledige aanpassing, onder andere omdat het weekend nog buiten de aanstellingsuren valt. Zodra de financiële middelen het toelaten en/of er efficiency kan worden behaald door samenwerking in 3Noord en/of er verdere taakdifferentiatie heeft plaatsgevonden, kan een verdere optimalisatie worden doorgevoerd. 2. Wij lopen met de voorgestelde herinrichting voorop op 3Noord en het is nog niet zeker wat daar de besluiten gaan worden. Daardoor kan onze inrichting anders zijn dan wat Groningen en Drenthe gaan doen. Anderzijds, bieden het huidige artsentekort, ontevredenheid onder het personeel, de verhoogde administratieve last en onzekerheid over het pensioen van de medewerkers, geen ruimte meer voor uitstel.
Financiële consequenties	De nieuwe regeling past binnen de begroting. Inzoomend op Forensische Geneeskunde is de nieuwe inrichting financieel te realiseren doordat we extra middelen krijgen en er een nieuwe financieringssysteem komt én we extra opbrengsten kunnen genereren vanuit onze huidige werkzaamheden. Daarnaast wordt er in de financiële onderbouwing gerekend met 6 tot 7 fte Forensisch artsen terwijl we op dit moment aanzienlijk lager zitten en ook in de nieuwe regeling lager zullen blijven zitten. Het biedt

	daarmee een groeimodel naar een toekomstbestendige inrichting.
Vervolgaanpak/uitvoering	Zie voor het besluitvormingsproces in de bijlage (dia 11). Zodra het besluitvormingsproces gereed is, kan er gestart worden met de implementatie. Stappen in de implementatie zijn: <ul style="list-style-type: none"> • (Medewerkers informeren in algemene bijeenkomst) • Persoonlijk gesprek met iedere arts over: <ul style="list-style-type: none"> ○ Plaatsing in de functie Forensisch arts ○ Gesprek over inzet en uren aanbod
Communicatie	Zie voor het besluitvormingsproces/vervolgroute in de bijlage (dia 11).
Besluit	Kies een item.
Paraaf secretaris	
Kopie naar auteur	

Aan: Judith van Dalen GGD Fryslan

Van: Annemarie van der Will BuitenhekPlus

Onderwerp: Concept advies waardering Forensisch arts A

Datum: 12 oktober 2023

Concept advies waardering Forensisch arts A

Inleiding

De adviseur heeft in eerste instantie twee taakprofielen ontvangen vanuit het organisatieonderdeel Forensische geneeskunde, te weten een taakprofiel van een Forensisch arts A en een taakprofiel van een Forensisch arts B, met het verzoek deze in te passen en te waarderen volgens de methodiek van het ODRP-systeem in het huidige vigerende functieboek d.d. 28 januari 2013. De profielen zijn nieuw en opgesteld door Dageraad advies en voorzien van een indicatieve schaal, namelijk voor de A functie een schaal 13 en voor de B functie een schaal 14. De adviseur is niet op de hoogte van de methodiek, die door Dageraad advies is gebruikt, om te komen tot deze indicaties. Functiewaardering is feitelijk een rangordening van functies naar niveau en zwaarte, binnen een specifiek gewenste opbouw en vastgesteld functiehuis, waar een integraal vergelijk tussen functies een belangrijke rol speelt. Het los waarderen van functies, zonder de aangegeven lokale context van de Veiligheidsregio Fryslan mee te wegen, maakt de uitkomst daarvan lastig te onderschrijven. Verkokering ligt op de loer. Wel is bekend dat de directeur Publieke Gezondheid, samen met twee andere directeurs Publieke Gezondheid van de Provincies Drenthe en Groningen zich geconformeerd hebben aan de uitkomsten van Dageraad advies. Volgens zeggen kampen meerdere organisaties GGD met hetzelfde dilemma als het gaat om de juiste marktconforme inschaling van deze specifieke functies. Enerzijds heeft dat te maken met de (krappe) arbeidsmarkt en anderzijds met de wens deze specifieke functies een waardering te geven die meer passend is binnen de doelstelling van de bedoelde functies.

Op 9 oktober 2023 heeft de adviseur het verzoek gekregen het taakprofiel van de Forensisch arts A, via de methodiek van het vigerende functiewaarderingssysteem ODRP te waarderen en het taakprofiel van de Forensisch arts A een positie te laten innemen binnen het bovengenoemde functieboek. Tegelijkertijd is aangegeven dat het taakprofiel van de Forensisch arts B, met een beoogde schaal 14, vooralsnog niet organiek zal worden ingepast binnen de huidige methodiek van beschrijven en waarderen.

Huidige functieboek en bandbreedte artsen

De flexibiliteit binnen het huidige functieboek, als het gaat over het correct indelen van functies, neemt de laatste jaren steeds meer af. Er zijn organisatieonderdelen die daar minder last van hebben, maar juist ook binnen de opbouw van bijvoorbeeld de artsenfuncties speelt dit wel degelijk een rol. Zo verwijst de adviseur graag naar het advies dat op 20 december 2022 is afgegeven over de herweging artsenfuncties. Binnen dit advies is na rijp beraad, overleg en integrale check een nieuwe bandbreedte binnen het functieboek opgesteld voor de Stafarts Publieke Gezondheid in schaal 13. Voorheen was deze schaalindeling binnen de bandbreedtes van de artsenfuncties niet mogelijk. Deze exercitie kwam overigens voort uit een opgesteld rapport door BAKSTAG, d.d. 4 april 2022. Binnen het genoemde rapport werd ook al gesproken over toenemende ontwikkelingen binnen de taakprofielen van verschillende artsenfuncties. De nieuwe bandbreedte van de Stafarts Publieke Gezondheid is

feitelijk een meer specifieke uitwerking van de generieke taken ten behoeve van deze functie. De adviseur heeft begrepen dat de vaststelling en implementatie van deze wijziging binnen het functieboek nog niet officieel is vastgesteld.

Desalniettemin kan de adviseur de methodiek van de nieuw opgestelde bandbreedte in schaal 13, ten behoeve van de Stafarts Publieke gezondheid, ook gebruiken voor de inpassing van de Forensisch arts A. Echter, de gewenste bijbehorende bandbreedte, die ook gewaardeerd is met het systeem ODRP, past meer bij de Stafarts Publieke Gezondheid en komt minder goed overeen met de algemeen bepalende taken van de Forensisch arts A, indicatief schaal 13 volgens Dageraad Advies. De adviseur ziet daarom twee mogelijkheden:

- De huidige bandbreedte van de Stafarts veralgemeniseren, zodat zowel de Stafarts als de Forensisch arts binnen die bandbreedte kunnen worden ingepast en het voorstel voor de waardering voor beide artsen laten gelden;
- Of een tweede bandbreedte opstellen, die qua aard en niveau hetzelfde is als die van Stafarts, maar dan met meer specifieke taken voor de Forensisch arts A.

Advies Bandbreedte Forensisch arts A

De adviseur heeft gekozen om de mogelijkheid onder het tweede aandachtstreepje uit te werken. Het veralgemeniseren van de eerder opgestelde bandbreedte over de Stafarts, zodat ook de Forensisch arts daaronder zou kunnen vallen, is minder uitvoerbaar. Het blijken toch twee totaal verschillende functies te zijn. De nieuwe bandbreedte van de Forensisch arts A is tot stand gekomen vanuit samenvattende taken vanuit het eerder aangehaalde taakprofiel Forensisch arts A en aangevuld met een enkele taak uit het taakprofiel van Forensisch arts B, echter dan wel in de "mede" vorm. In zijn geheel en in zwaarte vergelijkbaar met de bandbreedte van de Stafarts Publieke gezondheid. Let op: de toevoeging van deze bandbreedte in het functieboek is dus nog niet formeel vastgesteld.

Concept Bandbreedte Forensisch arts A

- Adviseert politie, justitie en gemeenten in het kader van handhaving, opsporing en strafrechtspleging.
- Signaleert risico's en levert in die zin expertise en onderzoek op het gebied van mishandeling, zeden, overlijden, intoxicaties bij overtredingen en misdrijven en initieert voorstellen deze medische expertise op verantwoorde wijze en voor de langere termijn te blijven vormgeven.
- Is verantwoordelijk de medische kennis en medische zorg, ten behoeve van een verantwoord verblijf van arrestanten en gedetineerden onder verantwoordelijkheid van de overheid (in strafrechtelijke context), binnen de aangegeven doelstellingen te verwezenlijken.
- Draagt zorg voor het oplossen van acute en onverwachte incidenten. Draagt zorg voor een efficiënte en doelgerichte communicatie tussen betrokken instanties en individuen.

- Geeft gevraagd en ongevraagd advies aan het management of de werkwijzen en het daarbij afgesproken beleid passend binnen de doelstellingen van de organisatie.
- Verricht wetenschappelijk onderzoek en vertaalt deze naar de betekenis hiervan op het eigen werkgebied voor de eigen organisatie.
- Verricht periodiek inhoudelijk overleg met diverse interne en externe stakeholders binnen de Forensische keten justitie-medisch-maatschappij in het belang van de continuïteit en ter verbetering van de maatregelen en afspraken rondom het werkveld.
- Ontwikkelt mede beleid en instrumenten voor forensische geneeskunde binnen de GGD/Politieregio of landelijk, is in staat mede een coördinerende rol ten aanzien van kennis, beleid en ontwikkeling en/of ten aanzien van planning en kwaliteit vorm te geven. (taak vanuit het profiel Forensisch Arts B, echter een "mede" rol)

Indicatieve waardering

Schaal 13

Concept advies waardering Forensisch arts A

HG	FV	HV	KM	LG	CT	Totaal	Voorstel
V	4	4	4	0	4	V-16	13

De voorgestelde indicatieve waardering van de Forensisch arts A is gelijk aan die van de concept waardering Stafarts Publiek gezondheid. Beide artsen profielen zijn inhoudelijk niet direct vergelijkbaar, maar qua algemeen karakter en niveau komen ze overeen ervan uitgaande dat de voorgestelde bandbreedte een juiste is. Een waardering in schaal 13 voor de Forensisch arts A is daarom verdedigbaar. In de opbouw waarderingen van de artsen profielen (basisarts, profielarts, stafarts en forensische arts) zit nu een bepaalde en logische opbouw. De waardering start voor alle profielen met hoofdgroep V, waarna op maat wordt gedifferentieerd binnen de functionele vorming, keuzemogelijkheden en contacten.

Tot slot

Graag nog even aandacht voor de titel Forensisch arts A. Binnen de organisatie brede communicatie krijg je nu sterk het vermoeden dat er nog een B is, was/is wel zo, maar de organisatie maakt nu geen gebruik van het taakprofiel Forensisch arts B. Dat geeft mogelijk onnodige fragmentatie in de communicatie. Mijn voorstel zou zijn de A voor dit moment en mogelijke vervolg van de implementatie weg te laten.

Annemarie van der Will, Adviseur

Het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio Fryslân,

Gelet op het bepaalde in artikel 3:3:1 van de CAR/UWO;

Gelet op de bereikte overeenstemming met het Georganiseerde Overleg in de vergadering van 6 november 2013

BESLUIT:

vast te stellen de navolgende regeling

REGELING PIKETDIENSTEN VEILIGHEIDSREGIO FRYSLÂN

Artikel 1 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

1. Werkgever: Veiligheidsregio Fryslân.
2. Piketfunctionaris: de medewerker die als ambtenaar is aangesteld bij werkgever, op wie de verplichting rust zich binnen en buiten de voor hem geldende werktijden ter beschikking of bereikbaar te houden ten behoeve van werkzaamheden voor Veiligheidsregio Fryslân.
3. Piketdienst: frequent terugkerende periode tussen twee opeenvolgende diensten of tijdens een pauze waarin de piketfunctionaris verplicht is beschikbaar en/of bereikbaar te zijn. De werkgever hanteert twee soorten piketdiensten: een beschikbaarheidsdienst of een (telefonische) beschikbaarheidsdienst.
4. Beschikbaarheidsdienst: piketfunctionaris is verplicht gehoor te geven aan oproepen en indien nodig werkzaamheden uit te voeren.
5. (Telefonische) bereikbaarheidsdienst: piketfunctionaris is verplicht telefonisch bereikbaar te zijn en moet in uitzonderlijke gevallen werkzaamheden verrichten.
6. Piketvergoeding: vergoeding voor piketfunctionarissen.
7. Alarmeringsmiddel: de bij de piketfunctie horende middelen waarmee de piketfunctionaris wordt gealarmeerd bij oproep.
8. Opkomsttijd: tijd tussen de oproep en het beschikbaar zijn op de plaats waar de werkzaamheden moeten worden uitgevoerd.

Artikel 2 Doel en reikwijdte

1. Deze regeling heeft tot doel eenduidige en toepasbare regels over de vergoeding voor piketdiensten voor medewerkers van Veiligheidsregio Fryslân vast te stellen
2. Deze regeling is van toepassing op ambtenaren in dienst van Veiligheidsregio Fryslân met uitzondering van beroepsbrandweerpersoneel en de forensisch artsen.
3. Deze regeling is een aanvulling op hoofdstuk 3 van de Arbeidsvoorwaardenregeling Veiligheidsregio Fryslân c.q. de Bezoldigingsregeling Veiligheidsregio Fryslân.

Artikel 3 vaststelling van de functies waarop deze regeling van toepassing is

Het dagelijks bestuur stelt vast op welke functies de regeling Piketdiensten van toepassing is. De betreffende functies worden opgenomen in bijlage 1 'Overzicht van functies waarvoor de Piketregeling geldt'. Het Georganiseerd Overleg wordt hierover geïnformeerd.

Artikel 4 Aanwijzing

1. Alle voor de piketdienst in aanmerking komende medewerkers worden door het Dagelijks Bestuur van Veiligheidsregio Fryslân aangewezen.
2. De in lid 1 bedoelde functionaris is verplicht deel te nemen aan de piketdienst¹. In afwijking van art.15:1:10, lid 2 onderdeel c van de Arbeidsvoorwaardenregeling Veiligheidsregio Fryslân stelt de werkgever de medewerker tevens verplicht om zich buiten de voor zijn betrekking vastgestelde werktijden bereikbaar te houden
3. Aanwijzing vindt schriftelijk plaats.
4. Intrekken van de aanwijzing voor het verrichten van piketdienst geschiedt schriftelijk door het Dagelijks Bestuur als er sprake is van:
 - a. gebleken ongeschiktheid of onbekwaamheid;
 - b. medische, sociale of maatschappelijke redenen waardoor de piketfunctionaris niet meer in staat moet worden geacht de piketdienst te kunnen vervullen;
 - c. verzoek vanuit de piketfunctionaris overeenkomstig art.15:1:10, lid 3 van de Arbeidsvoorwaardenregeling Veiligheidsregio Fryslân.
5. Inzet vindt plaats na een oproep via het alarmeringsmiddel dat de functionaris verplicht bij zich moet dragen ten tijden van een piketdienst.
6. Een piketfunctionaris die aangewezen is door het Dagelijks Bestuur om beschikbaarheidsdiensten te verrichten heeft een opkomsttijd van maximaal één uur.
7. Afwijking van de opkomsttijd zoals vermeld in lid 6, geniet schriftelijk akkoord van het dagelijks bestuur.

Artikel 5 Piketvergoeding

1. Aan de piketfunctionaris wordt voor de inroosting buiten reguliere werktijden een vergoeding toegekend.
2. De vergoeding zoals bedoeld in lid 1 bedraagt per uur een percentage en wel voor beschikbaarheidsdiensten:
 - a. 10% voor de uren op maandag tot en met zaterdag
 - b. 16% voor de uren op zon- en feestdagen genoemd in art.4:2:1 lid 3 en lid 4 van de Arbeidsvoorwaardenregeling Veiligheidsregio FryslânAfgeleid van het salaris per uur dat voor de medewerker geldt met als maximum het maximum schaalbedrag dat geldt voor salarisschaal 9.
3. De vergoeding zoals bedoeld in lid 1 bedraagt per uur een percentage en wel voor bereikbaarheidsdiensten:
 - a. 5% voor de uren op maandag tot en met zaterdag
 - b. 10% voor de uren op zon- en feestdagen genoemd in art.4:2:1 lid 3 en lid 4 van de Arbeidsvoorwaardenregeling Veiligheidsregio FryslânAfgeleid van het salaris per uur dat voor de medewerker geldt met als maximum het maximum schaalbedrag dat geldt voor salarisschaal 9.
4. De vergoeding voor beschikbaarheids- dan wel bereikbaarheidsdiensten is onderdeel van de bezoldiging en wordt maandelijks achteraf met de bezoldiging uitbetaald.
5. De reistijd en daadwerkelijke gewerkte uren die voortkomen uit een oproep, vallen niet onder de vergoeding zoals vermeld onder lid 1.
6. Bij samenloop van de beschikbaarheid of bereikbaarheid op grond van deze regeling met het piket Forensische Geneeskunde ontvangt de betrokken medewerker voor de periode dat hij/zij zich beschikbaar stelt de hoogst geldende vergoeding.

¹ In principe draait een medewerker met een gedeeltelijke aanstelling op dezelfde wijze en met dezelfde frequentie mee met het piketrooster als een medewerker met een volledige aanstelling.

Artikel 6 Vergoeding gewerkte uren

1. Bij aanvang van de werkzaamheden die voortkomen uit een oproep, eindigt de beschikbaarheids- dan wel bereikbaarheidsdienst en begint de werktijd.
2. Van aanvang van de werkzaamheden is sprake op het moment dat de medewerker gehoor geeft aan de oproep en zijn verblijfplaats verlaat.
3. Bij telefonische bereikbaarheidsdiensten is sprake van werktijd, zoals bedoeld in lid 1, indien de inzet leidt tot – cumulatief - meer dan een halfuur daadwerkelijke werkzaamheden tijdens de bereikbaarheidsdienst.
4. Indien de werktijd, zoals bedoeld in lid 1, buiten het dagvenster valt, als bedoeld in artikel 4:2:8 van de CAR-UWO, heeft de ambtenaar recht op een buitendagvenstervergoeding als opgenomen in artikel 3:8 van de CAR-UWO.
5. Voor een oproep vanuit een beschikbaarheidsdienst staat minimaal een half uur werktijd, ook als de ambtenaar minder dan een half uur aan het werk is. Als de ambtenaar binnen een half uur nadat hij via een oproep aan het werk ging opnieuw wordt opgeroepen, geldt de tussenliggende tijd ook als werktijd.

Artikel 7 Dubbele diensten²

1. Indien een piketfunctionaris voor verschillende beschikbaarheidsdiensten is aangewezen, leggen de eindverantwoordelijken van de desbetreffende diensten afspraken met betrekking tot hardheid van piketten na instemming van de directie schriftelijk vast.
2. Vanaf 1 januari 2014 is het voor de werkgever niet meer mogelijk om een piketfunctionaris voor verschillende beschikbaarheidsdiensten aan te wijzen met uitzondering van artsen die ingezet worden voor het piket Forensische Geneeskunde en het piket Infectieziektebestrijding.
3. Als het opleggen van verschillende beschikbaarheidsdiensten voor de continuïteit van de dienstverlening/ zorg toch noodzakelijk is, kan dit enkel in goed overleg met betrokkene(n), is het persoonsgebonden en niet verplicht.
4. Bij de roostering wordt er zoveel mogelijk naar gestreefd om medewerkers gelijktijdig te belasten met de opgelegde beschikbaar- of bereikbaarheidsdiensten.
5. Bij samenloop van meerdere beschikbaar- of bereikbaarheidsdiensten ontvangt de piketfunctionaris enkel de hoogste piketvergoeding welke van toepassing is op één van de diensten. Dubbele vergoedingen zijn niet mogelijk.

Artikel 8 Noodpiket

Indien daartoe de noodzaak bestaat, kan het DB van de Veiligheidsregio besluiten tot het instellen van een noodpiket en daarvoor medewerkers aanwijzen. Medewerkers die zijn aangewezen voor het noodpiket ontvangen voor de duur van het noodpiket de vergoeding zoals geregeld in artikel 5 van deze regeling.

Artikel 9 Reiskostenvergoeding

Voor de vergoeding van de gemaakte reis- en verblijfkosten na oproep is de Reiskostenregeling Hulpverleningsdienst Fryslân van toepassing.

Artikel 10 Rooster

1. De piketdienst wordt bij toerbeurt verricht door functionarissen op basis van een vooraf vastgesteld rooster.
2. Ruiling van diensten is mogelijk in onderling overleg.

Artikel 11 Functie-inhoud en competentie

1. De piketfunctionaris ontvangt bij aanvang van zijn aanwijzing door het dagelijks bestuur voor het verrichten van piketdiensten een op zijn functie betrekking hebbende werkinstructie en handboek.
2. De eindverantwoordelijke van de piketdienst evalueert elk jaar de inzet en competenties van de piketfunctionaris aan de hand van de in lid 1 genoemde werkinstructie.
3. De werkgever is verplicht oefeningen en opleidingen aan de piketfunctionaris te bieden om diens kennis en vaardigheden op peil te houden of te verbeteren.

² Toelichting op artikel 7, lid 3 en 4: Personeelsschaarste kan aanleiding zijn tot samenloop van piketten. Bij uitvoering van dubbele piketten zal afgestemd moeten worden hoe de achtervang geborgd wordt indien er sprake is van een oproep. Laagfrequent piket in combinatie met een dubbeluitgevoerde hoogfrequent piket is in deze situatie ook mogelijk.

Artikel 12 Naleving van de regeling

Het dagelijks bestuur is belast met het toezicht op de naleving van deze regeling.

Artikel 13 Hardheidsclausule

In geval deze regeling in individuele gevallen leidt tot onredelijke en/of onbillijke uitkomsten kan het dagelijks bestuur afwijkend van deze regeling beslissen.

Artikel 14 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 januari 2014.

Aldus vastgesteld door het
Dagelijks Bestuur op 20 februari 2014

Bijlage 1 behorend bij artikel 3: Overzicht soort piketdiensten

Piketdienst	Basis (beschikbaarheid / bereikbaarheid)
Directeur Publieke Gezondheid	Beschikbaarheid
Hoofd actiecentrum GHOR	Beschikbaarheid + bereikbaarheid
Infectieziektebestrijding	Bereikbaarheid
Regionaal Coördinatiecentrum	Beschikbaarheid
Ondersteunende diensten : Communicatie I&A Facilitair	Beschikbaarheid

Het dagelijks bestuur van de GGD Fryslân;

Gelet op het bepaalde in artikel 15:1:10 lid 2c van de CAR/UWO;

Gelet op de bereikte overeenstemming in de Commissie voor Georganiseerd Overleg van 25 november 1999;

B E S L U I T:

vast te stellen de regeling wachtdiensten GGD Fryslân

Artikel 1

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. werknemer: de ambtenaar die in vaste dienst als arts is aangesteld op grond van de CAR/UWO, ingeschreven staat in het register van de Sociaal-Geneskundigen Registratie Commissie van de KNMG als sociaal-geneeskundige;
- b. wachtdienst: de omstandigheid dat een werknemer beschikbaar moet zijn om op oproep werkzaamheden te verrichten op het gebied van:
 - forensische geneeskunde;

Artikel 2

De werkgever kan aan de werknemer opdragen deel te nemen aan de wachtdiensten en deze als zodanig voor het verrichten van deze diensten inroosteren.

Artikel 3

1. Van de in artikel 2 neergelegde bevoegdheid kan geen gebruik worden gemaakt ten aanzien van:
 - a. werknemers die de leeftijd van 55 jaar hebben bereikt, tenzij de werknemer hiertegen geen bezwaar heeft;
 - b. vrouwelijke artsen vanaf de zesde maand van zwangerschap tot een jaar na de bevalling;
2. Van de in artikel 2 neergelegde bevoegdheid kan ten aanzien van werknemers die parttime werken geen gebruik worden gemaakt gedurende kantooruren voor zover deze uren vallen buiten de met hen overeengekomen werktijd en buiten kantooruren slechts naar rato van de omvang van hun dienstverband.
3. Werknemers die van de regeling ouderschapsverlof gebruik maken worden in dit verband beschouwd als werknemers met een parttime dienstverband.

Artikel 4

1. Ten aanzien van het al dan niet opdragen van wachtdiensten dient overleg plaats te vinden tussen de werknemer en werkgever.
2. Met de werknemer eerder gemaakte afspraken ten aanzien van het ontheven zijn van het deelnemen aan wachtdiensten worden gerespecteerd alsmede gronden ontleend aan persoonlijke omstandigheden die ten gevolge hebben dat het voor de werknemer bezwaarlijk is aan de wachtdiensten deel te nemen.

Artikel 5

Onverminderd artikel 4 kan de werknemer op grond van artikel 15:1:10 lid 3 van de CAR/UWO ontheffing vragen van het verrichten van wachtdiensten indien hij van mening is dat bedoelde werkzaamheden in verband met zijn persoonlijkheid en omstandigheden redelijkerwijs niet van hem gevegd kunnen worden. Een verzoek om ontheffing wordt door tussenkomst van het hoofd van dienst zo spoedig mogelijk ingediend bij het dagelijks bestuur dat ter zake een beslissing neemt.

Het bepaalde in de Algemene Wet Bestuursrecht is van toepassing.

Artikel 6

1. Voor de eerste dag van elk kwartaal stelt de directeur een rooster vast waaruit blijkt welke werknemers in dat kwartaal wachtdiensten moeten verrichten. De wachtdiensten dienen gelijkelijk te worden verdeeld over alle werknemers voor wie op grond van artikel 2 de verplichting geldt en die niet op grond van artikel 3 van de verplichting zijn uitgezonderd dan wel ingevolge artikel 4 een ontheffing hebben.
2. In elke periode van 28 achtereenvolgende dagen mag de werknemer maximaal 14 dagen voor wachtdiensten worden ingezet mits de werknemer tenminste 2 weekeinden in bedoelde 28 dagen vrij is van genoemde diensten.
3. Behoudens in uitzonderlijke omstandigheden als gevolg van overmacht wordt het rooster niet tussentijds gewijzigd.
4. Roostervrijstelling dient tenminste twee weken van tevoren te worden aangevraagd behoudens in gevallen van overmacht.
5. Roostervrijstelling wordt te allen tijde verleend:
 - ingeval van bijzonder verlof op grond van 6:4 t/m 6:4:4 van de CAR/UWO.
 - ten behoeve van het bijwonen van door de dienst goedgekeurde cursussen/opleidingen.

Artikel 7

1. De werknemer ontvangt voor het verrichten van wachtdiensten:
 - een toelage voor elke werkdag van f 54,-- voor maandag tot en met vrijdag van 17.00 uur tot 8.00 uur de volgende morgen;
 - een toelage voor de zaterdag en zondag elk van f 77,--.Deze dienst loopt van zaterdag 8.00 uur tot en met maandag 8.00 uur.
2. De in het eerste lid genoemde bedragen worden jaarlijks aangepast overeenkomstig de salarisrichtlijnen van de Landelijke vereniging van Artsen in Dienstverband voor trendvolgers.
3. De toelage wordt maandelijks uitbetaald, ongeacht of in de desbetreffende maand tengevolge van ziekte of verlof geen wachtdiensten zijn verricht tenzij de afwezigheid wegens ziekte meer dan drie maanden bedraagt. In dat geval wordt de toelage vastgesteld op het gemiddelde van de drie maanden voorafgaand aan de verhindering.

Artikel 8

Indien de werknemer tijdens de wachtdienst gevolg geeft aan een oproep bedraagt de vergoeding f 125,-- bruto per uur. Als te vergoeden uren worden aangemerkt de tijd die daadwerkelijk is verstreken tussen het moment van oproep en het moment van thuiskomst, af te ronden op een half uur.

Genoemd bedrag wordt jaarlijks aangepast aan de algemene salariswijzigingen voor de sector gemeenten.

Artikel 9

Het gebruik van het eigen vervoer bij een oproep wordt vergoed als dienstreis.

Artikel 10

1. De werkgever draagt er zorg voor dat alle werknemers die op grond van deze regeling wachtdiensten verrichten in de gelegenheid worden gesteld ten minste de opleiding forensische geneeskunde van de NSPH en de opleiding rampenbestrijding te volgen en af te ronden alvorens zij voor wachtdiensten worden ingeroosterd.
2. Op het deelnemen aan de in het eerste lid bedoelde opleidingen is de regeling voor opleidingen in dienstopdracht van toepassing. Hetzelfde geldt voor opleidingen waarvan het door de werknemers van belang wordt geacht dat zij deze hebben gevolgd voordat zij wachtdiensten gaan verrichten dan wel nodig zijn ten einde de vakbekwaamheid ter zake op een adequaat niveau te houden c.q. te brengen.

Slotbepalingen

1. Deze regeling treedt in werking op een nader in overleg met de Commissie voor Georganiseerd Overleg vast te stellen datum.
2. Als ingangsdatum voor het hanteren van de vergoedingen als bedoeld in de artikelen 7 en 8 is vastgesteld 1 juni 1999.

Oplegnotitie Besluitvormend

Onderwerp	Concept kaderbrief 2025-2028 en eerste begrotingswijziging 2024
Ter behandeling in de vergadering van	de Bestuurscommissie Gezondheid
Status	Openbaar
Portefeuillehouder	L. de Vries
Auteur	L. Kleefstra
Bijlagen	1. Concept kaderbrief 2025-2028 2. Eerste begrotingswijziging 2024
Vergaderdatum	23-11-2023
Agendapunt	8
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	Beleidsadviseurs kolommen, MT's kolommen, secretarissen, beleidsadviseurs P&C en hoofd financiën
OR/GO	Kies een item.

Conceptbesluit	<ol style="list-style-type: none"> 1. de concept kaderbrief 2025-2028 vast te stellen 2. de begrote stortingen in de egalisatiereserve terug te draaien 3. de eerste begrotingswijziging 2024 vast te stellen
Inleiding	<p>Algemeen</p> <p>De kaderbrief 2025-2028 en de eerste begrotingswijziging 2024 liggen ter besluitvorming voor. Beide stukken bevatten een aantal financiële voorstellen waarmee Veiligheidsregio Fryslân de financiële gevolgen voor de gemeenten zoveel mogelijk probeert te beperken.</p> <ul style="list-style-type: none"> • De uitbreiding van het financieel kader in de kaderbrief 2025 – 2028 bestaat uit de autonome ontwikkelingen en de uitkomsten van doorlichting begroting. Er wordt geen bijdrage gevraagd voor beleidsontwikkelingen. • In de kaderbrief 2025-2028 wordt een voorstel gedaan voor de verwerking van 'scenario 3.' Hierbij wordt voorgesteld om het incidentele effect van 2022 en 2023 niet te verrekenen met de gemeenten. Dit betekent een incidenteel voordeel van € 2.308.000. • Het voorstel voor de verwerking van de CAO-effecten voor 2024 e.v. is opgenomen in de eerste begrotingswijziging 2024. Bij de tweede begrotingswijziging 2023 is besloten om het CAO-effect voor het jaar 2023 op te vangen binnen de huidige financiële kaders. Dit betekent een incidenteel voordeel van € 3.379.000. • Zowel de eerste begrotingswijziging 2024 als de kaderbrief 2025-2028 bevat een voorstel om de begrote stortingen in de egalisatiereserve terug te draaien. Deze stortingen

	<p>worden nu ingezet ter financiering van de autonome ontwikkelingen. Dit betekent een structureel voordeel van ruim € 350.000.</p> <p>Kaderbrief Voor het einde van 2023 dient het dagelijks bestuur een concept kaderbrief aan te bieden aan de deelnemende gemeenten. Hierin worden de beleidsmatige en autonome ontwikkelingen voor de jaren 2025-2028 opgenomen. De gemeenten kunnen hier middels een zienswijze op reageren. Daarna wordt de kaderbrief inclusief zienswijzen en concept reactienota aangeboden aan het Algemeen Bestuur. Zoals gebruikelijk stelt de bestuurscommissie Gezondheid de inhoud van het programma Gezondheid vast.</p> <p>Eerste begrotingswijziging 2024 In de eerste begrotingswijziging 2024 zijn de verwachte cao ontwikkelingen, de voorlopige verrekening van scenario 3, het rijksvaccinatieprogramma en de terugstorting van de begrote storting in de egalisatiereserve verwerkt.</p> <p>Aandachtspunten bij programma Gezondheid zijn: de twee grote akkoorden die zijn gesloten en doorontwikkeling Friese Preventieaanpak, toekomst van de jeugdgezondheidszorg, infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid, het vaccinatielandschap en de forensische geneeskunde die beide in ontwikkeling zijn, het opstellen van een strategisch huisvestingsplan, een verwachte toename in de beleidscapaciteit en het versterken van de rol op gebied van Gezonde Leefomgeving.</p>
Beoogd effect	Inzicht in het kader van Veiligheidsregio Fryslân voor de periode 2024-2027.
Argumenten	<p><i>1.1 Vaststelling van het financieel kader leidt tot een structurele borging van de voorziene financiële ontwikkelingen</i> In het financieel kader zijn de effecten opgenomen van de doorlichting begroting en de autonome ontwikkelingen zoals de verwachte ontwikkelingen rondom loonkosten en inflatie van de materiële kosten.</p> <p><i>2.1 Terugstorten van de begrote storting in de egalisatiereserve levert een verlaging op van de gemeentelijke bijdrage.</i> Het saldo van deze reserve bevindt zich binnen de door het bestuur vastgestelde bandbreedtes.</p> <p><i>3.1 Met de vaststelling van de eerste begrotingswijziging 2024 worden ontwikkelingen verwerkt in het lopende jaar</i> In de begrotingswijziging zijn de effecten opgenomen van de autonome ontwikkelingen zoals de verwachte ontwikkelingen rondom loonkosten en het rijksvaccinatieprogramma. Daarnaast is een voorlopige verrekening van het structurele effect van scenario 3 verwerkt.</p>
Kanttekeningen/risico's	<p><i>1.1 De ontwikkeling van de loonkosten is nog onzeker.</i> De huidige cao loopt tot 1 mei 2024. Basis voor de indexering is daarom de septembercirculaire van het gemeentefonds.</p>

	<p>1.2 <i>De ontwikkeling van de overige inflatie is nog onzeker.</i> De indexering voor materiële kosten in de kaderbrief is gebaseerd op de consumentenprijsindex (CPI) zoals gepresenteerd in de septembercirculaire van het gemeentefonds. Dit bedrag verrekenen we in het lopende begrotingsjaar via een begrotingswijziging met de werkelijke loonprijscompensatie uit het gemeentefonds.</p> <p>1.3 <i>De inhoudelijke vaststelling vindt elders plaats.</i> Voor een goed beeld van de gehele conceptkaderbrief sturen we ook het programma Veiligheid mee. De bestuurscommissie Veiligheid stelt dit programma vast.</p>										
Financiële consequenties	<p>De financiële consequenties zijn tevens uitgewerkt in dit kader. De stijging van de bijdrage in 2025 ten opzichte van het huidige geldende financieel kader (zoals opgenomen in de begroting '24) is totaal 8,9% en als volgt onderverdeeld:</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th colspan="2">Procentuele ontwikkeling</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Beleidsontwikkelingen</td> <td>0,0%</td> </tr> <tr> <td>Doorlichting begroting</td> <td>0,6%</td> </tr> <tr> <td>Autonome ontwikkeling</td> <td>8,3%</td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>8,9%</td> </tr> </tbody> </table> <p>Zie voor de verdere financiële uitwerking de beide documenten.</p>	Procentuele ontwikkeling		Beleidsontwikkelingen	0,0%	Doorlichting begroting	0,6%	Autonome ontwikkeling	8,3%	Totaal	8,9%
Procentuele ontwikkeling											
Beleidsontwikkelingen	0,0%										
Doorlichting begroting	0,6%										
Autonome ontwikkeling	8,3%										
Totaal	8,9%										
Vervolgaanpak/uitvoering	<p>9/10 november – Agendacommissies 20 november – Auditcommissie 21 november - voorlichting financiële ambtenaren 23 november – Bestuurscommissie gezondheid 27 november – Bestuurscommissie veiligheid 30 november - Dagelijks bestuur 30 november – verzenden naar raden voor zienswijze 2 februari – Deadline indienen zienswijzen 14 februari – Stukken incl. zienswijzen in bestuurscommissies 29 februari – Stukken incl. zienswijzen in dagelijks bestuur 14 maart – Stukken vaststellen in algemeen bestuur</p>										
Communicatie	<p>In november, voorafgaand aan de bestuurscommissies, wordt voor de financieel ambtenaren een bijeenkomst georganiseerd voor extra toelichting en het stellen van vragen.</p> <p>Na de behandeling in het Dagelijks bestuur in december ontvangen de gemeenten de conceptkaderbrief met het verzoek hun zienswijze hierop te geven.</p>										
Besluit	Kies een item.										
Paraaf secretaris											
Kopie naar auteur											

The background features a vertical stack of four light blue circular icons: a person with signal waves, a stethoscope, a shield with a heartbeat line, and a castle tower. These are connected by thin lines. A dark blue rounded rectangle is on the left, and a red circle is at the bottom left.

Kaderbrief 2025 - 2028

Inleiding

Voor u ligt de kaderbrief 2025-2028. Met deze kaderbrief kijken we jaarlijks vooruit en schetsen we de ontwikkelingen die (mogelijk) invloed hebben op de meerjarenbegroting.

Financiële uitdagingen

Als Veiligheidsregio Fryslân (VRF) kunnen wij deze kaderbrief niet los zien van de financiële context waarin wij ons bevinden. We hebben namelijk te maken met financiële uitdagingen. Denk daarbij onder meer aan oplopende rentelasten, energiekosten, bouwkosten en loonkosten. Tegelijkertijd is er de verwachting dat gemeenten in 2026, door de aangekondigde wijzigingen in het gemeentefonds, te maken krijgen met een financieel ravijnjaar. Dit leidt bij gemeenten tot onzekerheden en daarmee tot onrust. We constateren dat gemeenten nadrukkelijk op zoek zijn naar perspectief van de rijksoverheid. Dat hebben ze tot nu toe nog niet gekregen.

Deze geschetste context zorgt ervoor dat de druk op onze financiën toeneemt. We hebben daarom als onderdeel van het proces 'Doorlichting begroting' nader onderzoek gedaan naar de robuustheid van onze financiële kaders. Uit dit onderzoek komt een aantal specifieke ontwikkelingen voor VRF naar voren. Deze hebben gevolgen voor ons financieel meerjarenperspectief. En dit betekent dat het een uitdaging is om het huidige beleid binnen de bestaande financiële kaders uit te voeren. Kortom: de rek is eruit.

Vooruitkijken

Ondanks de financiële uitdagingen, willen we als organisatie vooruit blijven kijken. De maatschappelijke relevantie van Veiligheidsregio Fryslân is door onze inzet op het gebied van diverse crises groter dan ooit. We blijven daarom werken aan het verbeteren van onze dienstverlening. We zetten ons in voor procesgericht werken en verduurzaming. Daarnaast streven we naar excellent werkgeverschap. We kijken hierbij om ons heen en naar onszelf. We identificeren landelijke en regionale ontwikkelingen en proberen onze rol daarin tijdig te bepalen. Ontwikkelingen gaan echter snel en zijn niet altijd te voorzien. We zijn daarom zo wendbaar mogelijk en passen ons snel en makkelijk aan als de situatie daar om vraagt.

Ons uitgangspunt blijft het sober en doelmatig uitvoeren van onze dienstverlening. We zoeken daarbij naar het optimum. Enerzijds om de kwaliteit van onze dienstverlening in stand te houden. Anderzijds om de kosten beheersbaar te houden. Op deze wijze geven wij invulling aan onze kerntaak: bijdragen aan een veilig en gezond Fryslân.

Leeswijzer

In deze kaderbrief leest u eerst een algemeen deel over de belangrijke overkoepelende ontwikkelingen. Vervolgens gaat de brief in op de inhoudelijke ontwikkelingen per programma. Tot slot treft u een financieel deel aan met een bijbehorend financieel kader en zetten we risico's uiteen.

Hartelijke groet,

Het dagelijks bestuur

Inhoudsopgave

1. Overkoepelende ontwikkelingen	4
Ambitie procesgericht werken.....	4
Duurzaamheid hoog op agenda	4
Landelijke toekomstverkenningen vertaald naar Fryslân.....	4
2. Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Gezondheid	5
Twee grote akkoorden gesloten en doorontwikkeling Friese Preventieaanpak.....	5
Toekomst Jeugdgezondheidszorg	6
Infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid.....	7
Vaccinatielandschap in ontwikkeling	7
Forensische geneeskunde in ontwikkeling.....	8
Opstellen strategisch huisvestingsplan	8
Verwachte toename beleidscapaciteit	8
Versterken rol op gebied van Gezonde Leefomgeving.....	9
3. Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Brandweer.....	10
Nieuwe veiligheidsrisico's door energietransitie	10
Vorbereidingen dekkingsplan 2026.....	10
Urgentie voor natuurbrandbeheersing	10
Gevolgen Omgevingswet per 1 januari 2024.....	10
Bouwagenda.....	11
Kosten vervanging schuimvormend blusmiddel	11
Schuimblushaakarmbak aan vervanging toe	11
4. Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Crisisbeheersing	12
Versterking Crisisbeheersing in Nederland	12
Mogelijke verhuizing Regionaal Coördinatiecentrum en Regionaal Beleidsteam	12
Realiseren veiligheidsinformatieknooppunt Fryslân	12
Uniform kwaliteitsniveau Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie	13
Andere invulling werkgeverschap calamiteitencoördinator op meldkamer	13
Beter voorbereid op rampen en crises met het zorgrisicoprofiel	13
5. Financiën	14
Financiële uitgangspunten kaderbrief.....	14
Huidig financieel kader.....	15
Nieuw financieel kader	16
Autonome ontwikkelingen.....	16
6. Onzekerheden en risico's	18
Omgevingswet	18
Onderhouds- en exploitatielasten vastgoed	18
Verduurzaming gebouwen en materieel.....	18
Langere en onbetrouwbare levertijden	18
Functioneel leeftijdsontslag (FLO).....	18
Functiewaardering verpleegkundigen en doktersassistenten	19
Instroom Jeugdgezondheidszorg	19
Vakbekwame brandweermensen	19

1. Overkoepelende ontwikkelingen

Ambitie procesgericht werken

Met het oog op kwaliteit hebben we de ambitie om een systeemgeoriënteerde organisatie te worden. Dit betekent concreet een organisatie waarin:

- klantfocus centraal staat;
- we op alle niveaus continu werken aan verbeteren;
- we de plan-do-check-act-cirkel volledig doorlopen;
- we problemen voorkomen in plaats van verhelpen.

We zien procesgericht werken als één van de hulpmiddelen om stap voor stap aan deze ambitie te werken. Procesgericht werken is daarom als VRF-brede ambitie opgenomen in onze Meerjarenkoers 2023-2026. In 2022 zijn we al begonnen met een visie op procesgericht werken. In 2023 volgden de fundamenteën. Denk hierbij aan het ontwikkelen van het procesmodel, het formuleren van de procesrollen, het opstellen van het implementatieplan voor 2024-2026 en het uitwerken van een aantal processen. Vanaf 2024 voeren we onder het motto 'Leren door te Doen!' vijftien tot twintig verbetertrajecten per jaar uit. Tijdens deze trajecten houden we onze processen tegen het licht en verbeteren we deze op het gebied van:

- effectiviteit;
- efficiëntie;
- eigenaarschap;
- beheers-, doel- en rechtmatigheid;
- hogere overdraagbaarheid;
- groter lerend vermogen;
- verbeterde samenwerking.

Met als doel: kwalitatief betere processen en hogere klanttevredenheid.

Duurzaamheid hoog op agenda

Duurzaamheid staat als VRF-brede ambitie in de Meerjarenkoers 2023-2026. Ons Duurzaamheidsbeleid 'Groen=Doen!' heeft twee hoofddoelen:

- voldoen aan de wet- en regelgeving als het gaat over energiebesparing;
- het leveren van een zo groot mogelijke bijdrage aan de klimaatdoelstellingen.

We hebben de afgelopen periode blauwdrukken voor de brandweerkazernes opgesteld. Die gelden als leidraad voor onze duurzame bouwagenda. Ook hebben we een duurzaamheidslat ontwikkeld, waarlangs we nieuwe leveranciers leggen. Verder werkt de veiligheidsregio samen in 'Fryslân koopt circulair' en hebben we duurzaam thuiswerkmeubilair aangeschaft. Daarnaast heeft de aanbesteding voor duurzame mobiliteit geleid tot een volledig elektrisch wagenpark. Vanaf 2024 gaan we de drie pijlers uit het duurzaamheidsbeleid - Energie, Mobiliteit en Anders Organiseren - verder concretiseren. Deze concretisering geeft de komende jaren richting en houvast aan de wettelijke kaders, ambities en kansen op het gebied van duurzaamheid. Ook brengen we de ontwikkelingen in de markt en de financiële impact van verduurzaming in kaart.

Landelijke toekomstverkenningen vertaald naar Fryslân

Brandweer en Crisisbeheersing hebben de landelijke toekomstverkenningen vertaald naar de situatie in Fryslân. Daardoor hebben we ons een beeld kunnen vormen van welke trends specifiek voor Fryslân relevant zijn en welke extreme toekomstscenario's hierbij horen. Deze informatie gebruiken we in 2024 om concrete toekomstplannen voor onze brandweer- en crisisorganisatie te formuleren. We schatten in dat deze plannen een brede impact op de organisatie hebben. We houden het bestuur hiervan op de hoogte.

2. Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Gezondheid

Twee grote akkoorden gesloten en doorontwikkeling Friese Preventieaanpak

In 2023 zijn landelijk twee grote akkoorden gesloten op het gebied van zorg en gezondheid:

- Integraal Zorgakkoord (IZA)
- Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Integraal Zorgakkoord (IZA)

Het IZA is een belangrijk landelijk akkoord van de Rijksoverheid, de zorgverzekeraars, de belangrijkste grote zorgpartijen en gemeenten. Aanleiding is dat de zorg onder druk staat en dat oplossingen alleen mogelijk zijn als we met elkaar samenwerken. Daarover staan in het akkoord afspraken. Het doel van het akkoord is: passende zorg en ondersteuning, samen met de patiënt, op de juiste plek en met de nadruk op gezondheid. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft het IZA namens de gemeenten ondertekend. Het akkoord is daardoor ook belangrijk voor GGD Fryslân als gemeentelijke dienst.

- Regionale preventie infrastructuur
Het IZA spreekt over een regionale preventie infrastructuur per 1 januari 2025. De Friese Preventieaanpak (FPA) is hiervoor de basis. Met de FPA hebben we de afgelopen jaren al gewerkt aan een krachtige regionale samenwerking op het gebied van preventie. We zetten de komende jaren in op het versterken en verder ontwikkelen van deze duurzame regionale preventie infrastructuur (FPA) met een daarbij horende bestendige financiering.
- Governance regionale preventie infrastructuur
GGD Fryslân is opdrachtnemer voor de regionale preventie infrastructuur. De Friese gemeenten zijn via de Bestuurscommissie Gezondheid de opdrachtgever. Een breed bestuurlijk platform FPA is inhoudelijk verantwoordelijk, met mandaat, voor besluitvorming op inhoud.
- Regioplan
Onderdeel van het IZA is dat elke zorgkantoorregio eind 2023 een regioplan maakt, met daarin de grootste opgaven voor de komende jaren. De uitwerking van dit regioplan heeft het nodige effect op de organisatie en inzet van GGD Fryslân. Het IZA beschrijft namelijk een beweging richting meer preventieve activiteiten. De precieze impact hangt af van de specifieke afspraken en maatregelen in het regioplan. De GGD is als mede bestuurlijk trekker benoemd, vanwege de preventieve kennis vanuit de opgaven 'Versterken sociale basis', 'Kansrijk opgroeien en gezond leven' en 'Vitaal Wiis'. Het is nog onduidelijk of dit extra middelen vraagt naast de beschikbare middelen vanuit het IZA. Eventuele extra inzet van de GGD moet bekostigd worden uit de regeling voor de specifieke uitkering voor doelen van het IZA (IZA-SPUK) of uit transformatiegelden.

Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)

Het GALA is een landelijk akkoord van het Rijk, de zorgverzekeraars, de gemeenten (VNG) en de GGD'en (GGD GHOR Nederland). Het GALA is bedoeld als een integraal kader voor het werken aan preventie en gezondheidsbevordering. Het doel is een gezonde generatie in 2040. Het gaat hier om een akkoord met "niet-vrijblijvende afspraken" waarvan de voortgang landelijk wordt gemonitord. Vooral de verplichte implementatie van vijf ketenaanpakken op het snijvlak van sociaal en medisch terrein, dwingen de zorgverzekeraars en gemeenten in een regio om afspraken te maken.

Voor GGD Fryslân betekent GALA het volgende:

- De grote, niet-vrijblijvende opgaves voor de gemeenten leiden tot een groter beroep op de kennis- en adviesfunctie van de GGD. Er komt tot en met 2025 extra financiële ruimte voor de GGD op basis van het Brede SPUK-onderdeel 'Versterken van de kennis- en adviesfunctie van de GGD'. De gezamenlijke gemeenten moeten het bedrag dat zij hiervoor ontvangen, overdragen aan de GGD. Het gaat tot en met 2025 om een jaarlijks bedrag van € 99.000.
- Volgens de afspraken die we met zorgverzekeraar De Friesland en Regionale Ondersteuningsstructuur Friesland (ROS Friesland) hebben gemaakt, vervult de GGD de (regionale) regierol voor drie van de vijf verplichte ketenaanpakken: 'Kansrijke Start', 'Kind naar Gezond Gewicht' en 'Valpreventie'. Deze regisseurs komen bij GGD Fryslân in dienst.
- Sommige opgaves voor gemeenten maken meer lokale inzet door de GGD nodig of logisch. Bijvoorbeeld als het gaat om lokale projectleiders voor (één van) de vijf ketenaanpakken. Of om een centrale zorgverlener voor de ketenaanpakken 'Kind naar Gezond Gewicht', 'Gezonde leefomgeving', 'Eenzaamheid' en 'Alcoholgebruik'. De omvang van de verwachte extra dienstverlening is nu nog niet bekend. Het is de verwachting dat gemeenten opdrachten geven aan GGD Fryslân op basis van het aanvullend pakket.

Voor punt twee hebben we voor 2023 financiële middelen gekregen uit de SPUK-IZA (regeling voor de specifieke uitkering voor doelen van het IZA). De verwachting is dat dit ook de komende jaren het geval is. We nemen dit mee bij de doorontwikkeling van de FPA.

Toekomst Jeugdgezondheidszorg

In 2019 zijn we gestart met het programma JGZ 3.0. Doel is om onze Jeugdgezondheidszorg (JGZ) toekomstbestendig te maken. Zo hebben we ingezet op een flexibel aanbod dat aansluit bij de behoefte van onze doelgroepen: minder zorg waar dat verantwoord kan en meer waar dat nodig is. Daarnaast hebben we stappen gemaakt met taakdifferentiatie en collectieve preventie. Ook hebben we gewerkt aan verdere digitalisering, onder andere met de invoering van het digitale Mijn Kinddossier (MKD). Om blijvend aan te kunnen sluiten bij maatschappelijke ontwikkelingen en om in te spelen op het te verwachten personeelstekort, zien wij de komende jaren opgaven op het gebied van flexibilisering en taakherschikking.

Mentale gezondheid versterken

Een van de maatschappelijke ontwikkelingen is dat de ervaren mentale gezondheid van jongeren is afgenomen. Ook neemt het aantal suïcides onder jongeren en jongvolwassenen toe. Binnen de JGZ is van oudsher al aandacht voor mentale gezondheid. Maar de huidige ontwikkelingen vragen meer inzet. Zowel op het versterken van mentale weerbaarheid bij alle jeugdigen als bij specifieke kwetsbare groepen.

STORM-aanpak

Het is belangrijk om op tijd problemen te signaleren en jongeren snel te begeleiden naar passende zorg. Een aantal gemeenten en onderwijs- en zorgpartners is inmiddels gestart met de STORM-aanpak. De STORM-aanpak is een (preventie)programma dat vroegtijdig signaleert wanneer jongeren zich somber of depressief voelen of suïcidale gedachten hebben. Met de bijbehorende 'Op Volle Kracht-training' leren jongeren hoe ze daar mee om kunnen gaan. STORM staat voor Strong Teens and Resilient Minds.

Verzuimaanpak intensiveren

Mentale problemen uiteten zich in de schoolleeftijd vaak ook in schoolverzuim. We zien een forse toename in dit verzuim. Een stevigere verzuimaanpak is daarom nodig om zo eerder in te kunnen spelen op (beginnende) problematiek. We zetten in op de implementatie van een bewezen effectieve en meer op schoolaanwezigheid gerichte verzuimaanpak 'Meer Aandacht voor Ziekgegelde Leerlingen' (MAZL). Dit doen we in samenwerking met gemeenten, onderwijs en andere partners.

De algemene inzet op mentale gezondheid krijgt de komende jaren een nog grotere prioriteit. Dit vraagt om extra investeringen. We leggen dit te zijner tijd voor aan het bestuur.

Infectieziektebestrijding en pandemische paraatheid

Het kabinet werkt aan de versterking van de publieke gezondheid en infectieziektebestrijding. Doelen zijn:

- De publieke gezondheid blijvend versterken.
- Toewerken naar een slagvaardig, wendbaar en opschaalbaar stelsel van infectieziektebestrijding. Een stelsel dat is toegerust op een grootschalige uitbraak van een infectieziekte met landelijke impact.

In de periode 2022-2024 is gestart met een aantal trajecten voor de eerste stappen. Vanaf 2025 zet het kabinet verder in op verdere structurele versterking en samenwerking binnen het stelsel van infectieziektebestrijding. Hiervoor wordt ook gewerkt aan een nieuwe formatienormering voor infectieziektebestrijding. Het ministerie van VWS zal met RIVM, GGD'en en gemeenten aan de slag om de versterking verder vorm te geven. De (financiële) impact hiervan is nog onduidelijk. Voor de verbetering van de informatievoorziening is een separaat traject gestart. Dit vergt extra personele capaciteit. Deze krijgen we naar verwachting (deels) gecompenseerd.

Landelijke functionaliteit infectieziektebestrijding (LFI)

De LFI is in 2023 opgericht en houdt zich bezig met de voorbereiding en uitvoering van medische operationele processen bij de uitbraak van een infectieziekte die om landelijke sturing vraagt. De LFI wordt in de komende jaren verder ingericht en ontwikkeld. Dit gebeurt onder andere in samenwerking met de GGD'en. Van 2024 tot 2026 ontvangen de GGD'en transitie-middelen (SPUK) om op de processen van de LFI aan te sluiten.

Vaccinatielandschap in ontwikkeling

In afwachting van de uitkomsten van de uitvoeringstoets, die in 2023 is gedaan, neemt het kabinet een beslissing over een eventuele vaccinatievoorziening voor volwassenen. De GGD'en hebben in ieder geval voor het jaar 2024 een basiscapaciteit voor de COVID-19 vaccinaties. GGD Fryslân blijft de ontwikkelingen volgen en past haar bedrijfsvoering daar continu op aan. Waar nodig nemen we de bestuurscommissie hierin mee.

Rijksvaccinatieprogramma (RVP)

We hebben landelijk te maken met een dalende vaccinatiegraad. Voor het ministerie is dit aanleiding om de aanpak voor het verhogen van de vaccinatiegraad te intensiveren. Daarnaast onderzoekt het RIVM, binnen het sociaalwetenschappelijk onderzoeksprogramma SocioVax, opties voor het verhogen en bestendigen van de vaccinatiegraad. Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek kunnen wij besluiten interventies in te zetten.

Het ministerie past het vaccinatieschema voor het reguliere RVP in 2025 aan. De feitelijke uitvoering van het rijksvaccinatieprogramma wijzigt hierdoor. Het ministerie stelt hiervoor een implementatieplan inclusief begroting op. De (financiële) impact hiervan is nog onduidelijk.

Het ministerie is verder van plan om de in 2019 geïmplementeerde maternale kinkhoestvaccinatie onderdeel te maken van het RVP. Hiervoor komen vanaf 2024 middelen beschikbaar via het gemeentefonds. Zoals bestuurlijk is afgesproken, nemen we deze middelen op in de begroting van GGD Fryslân.

De maternale griepvaccinatie (2023) en Rotavirusvaccinatie (2024) worden naar verwachting in de toekomst ook aan het RVP toegevoegd. In 2024 geeft de Gezondheidsraad advies over een vaccinatie tegen het RS-virus. Indien dit advies positief is, wordt deze vaccinatie mogelijk ook onderdeel van het RVP.

Forensische geneeskunde in ontwikkeling

Het vak van de forensische geneeskunde is in ontwikkeling. Het takenpakket is, naast de lijkschouwing, de afgelopen jaren uitgebreid met taken vanuit de politie; medisch arrestantenzorg en taken op het gebied van forensisch medische expertise. Dit vraagt meer capaciteit en expertise. De huidige personeelsschaarste en beloningsstructuur maken het moeilijk om gekwalificeerd personeel te houden en te krijgen. We zijn daarom van plan om de beloningssystematiek aan te passen. Er ligt een landelijk verzoek bij het ministerie van Justitie en Veiligheid voor extra middelen voor het professionaliseren van het vak en voor het vergroten van de capaciteit. Specifiek voor de lijkschouwingen verwachten we aanvullende middelen via het gemeentefonds.

De politie wil eerder genoemde taken die wij in opdracht van hen uitvoeren in 2024 herorganiseren en start voor de medische arrestantenzorg een aanbestedingstraject. Als de GGD deze taken kwijtraakt, heeft dit groot effect op de inrichting van de forensische geneeskunde. En daarmee ook op de uitvoering van de gemeentelijke lijkschouw.

Opstellen strategisch huisvestingsplan

We verwachten dat de kosten voor de huisvesting van de GGD de komende jaren toenemen. Dit komt onder andere door stijgende huur- en servicekosten en hogere energieprijzen. Op dit moment is het financiële effect hiervan € 200.000. De verwachting is dat dit bij ongewijzigd beleid tot een structureel tekort leidt.

Wij stellen daarom een strategisch huisvestingsplan op met daarin een visie op onze huisvesting en behoeften. Mogelijke consequenties hiervan zijn:

- Herziening van de initiële uitgangspunten.
- Vermindering van het aantal GGD-huisvestingslocaties.
- Verplaatsen van dienstverlening en een efficiënter gebruik.

In 2024 leggen we dit plan voor aan het bestuur.

Verwachte toename beleidscapaciteit

Gemeenten hebben te maken met een groter en complexer wordende preventieopgave. Dit komt onder andere door:

- Integraal Zorgakkoord (IZA);
- Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA)
- de brede SPUK;
- Wonen Ondersteuning en Zorg voor Ouderen (WOZO);
- de conceptwet Regie op de Volkshuisvesting;
- de invoering van de Omgevingswet.

Gemeenten zetten daarom meer capaciteit in op het gebied van preventie en publieke gezondheid.

Wij willen dé adviseur, sparring- en kennispartner voor gemeenten blijven. Daarom hebben we de afgelopen jaren geïnvesteerd in het versterken van de inhoudelijke en strategische kennis binnen de GGD. Wij verwachten de komende jaren een toename in de beleidscapaciteit. Op die manier kunnen wij in de rol van generalistische domeinoverstijgende 'trusted advisor' blijven fungeren.

Versterken rol op gebied van Gezonde Leefomgeving

GGD Fryslân heeft, met behulp van incidentele middelen, in 2019 de volgende opdracht gekregen op het gebied van de Gezonde Leefomgeving:

- Het versterken van de beleidsadviesrol.
- Het krijgen van inzicht in de daadwerkelijke belasting.

Omdat de invoering van de Omgevingswet op zich liet wachten, zijn de incidentele middelen verlengd tot en met 2024. De Omgevingswet gaat nu in op 1 januari 2024. Daarnaast wordt er in de doorontwikkeling van de FPA en GALA steeds meer van de GGD gevraagd op het gebied van de Gezonde Leefomgeving. Dit alles leidt ertoe dat we een langere periode nodig hebben om onze rol inzichtelijk te maken. Hierna kunnen we die rol pas versterken en doorontwikkelen. In de eerste helft van 2024 werkt de GGD daarom een bestuursvoorstel uit voor de verlenging van de incidentele middelen tot en met 2025. Voor de periode daarna werken we een voorstel uit voor structurele inrichting en bekostiging. De GGD stemt dit proces binnen de veiligheidsregio af met de Brandweer.

3. Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Brandweer

Nieuwe veiligheidsrisico's door energietransitie

De energietransitie brengt nieuwe veiligheidsrisico's met zich mee en daar moeten wij ons op voorbereiden. Voorbeelden hiervan zijn een brand door zonnepanelen, de opslag van energie-accu's in woonwijken of verkeersongevallen met hybride voertuigen. Mede door een reflectie op het landelijke programmaplan van Brandweer Nederland, weten we dat er in ieder geval op deze thema's nog inspanning nodig is:

- Het breder betrokken raken in de voorfase van energie-gerelateerde initiatieven.
- Het breder integreren van energietransitie in onze eigen vakbekwaamheids- en voorlichtingsactiviteiten.
- Het afstemmen van materialen horende bij het bestrijden van een energietransitie-gerelateerd incident.

We starten de benodigde acties hiervoor in 2024. Eind dat jaar weten we ook wat nodig is voor de structurele borging van dit thema.

Vorbereidingen dekkingsplan 2026

In een dekkingsplan staat beschreven waar kazernes en het brandweermaterieel zijn gepositioneerd. Het plan geeft ook inzicht in de risicogebieden en de opkomsttijden die van de brandweer verwacht kunnen worden. Het bestuur heeft het huidige dekkingsplan vastgesteld tot en met 2025. Het is een wettelijke verplichting om iedere vier jaar een nieuw dekkingsplan te maken. We werken op dit moment al aan de voorbereidingen. Landelijk is hier een nieuwe uniforme systematiek voor vastgesteld. Het staat buiten kijf dat het nieuwe plan impact heeft op onze organisatie en de omgeving. De omvang hiervan kunnen we nog niet voorspellen. We houden het bestuur op de hoogte van dit proces.

Urgentie voor natuurbrandbeheersing

De urgentie van natuurbrandbeheersing is landelijk erkend. De krachten zijn gebundeld om de weerbaarheid tegen natuurbranden te vergroten. Zo wordt landelijk binnenkort een visie op natuurbrandbeheersing uitgebracht. In Fryslân doen we ook de nodige inspanningen om ons op dit gebied te versterken. Denk aan het vergroten van de repressieve slagkracht en het treffen van preventieve maatregelen, zoals uitvoering blijven geven aan de gebiedsgerichte aanpak.

De bestuurscommissie Veiligheid van 4 oktober 2023 heeft ingestemd met onze voorstellen om hier verder uitwerking aan te geven. In het beleidsplan, dat nu nog in ontwikkeling is, borgen we dit en geven we richting aan de verdere inbedding van natuurbrandbeheersing. Met de kennis van nu verwachten we met deze inspanningen voorbereid te zijn op de landelijke ontwikkelingen en interregionale samenwerking. We blijven de ontwikkelingen natuurlijk goed in de gaten houden en spelen hier steeds op in.

Gevolgen Omgevingswet per 1 januari 2024

De Omgevingswet en de bijbehorende besluiten (stelselwijziging fysieke leefomgeving) hebben gevolgen voor de dienstverlening van Brandweer Fryslân. De wet vraagt een andere manier van werken en denken en daar moeten we ons in ontwikkelen. Vermoedelijk gaat het werken onder de Omgevingswet meer tijd en geld kosten ten opzichte van de huidige afspraken. In juni 2021 heeft de bestuurscommissie daarom met gemeenten afgesproken dat de kosten in de eerste twee jaar, na het ingaan van de Omgevingswet, 'worden bevroren'. Op die manier kan in die periode de impact van de wet op onze dienstverlening duidelijk worden.

Nu de Omgevingswet later en wel op 1 januari 2024 ingaat, is een langere overbruggingsperiode nodig. We hebben daarom voorgesteld om de bestemmingsreserve van een ton per jaar te verlengen tot en met 2025. Aan het eind van die periode evalueren we, berekenen we kosten opnieuw en stellen we gemeenten een nieuwe financieringssysteem voor.

Bouwagenda

Brandweer Fryslân werkt met een bouwagenda voor nieuwbouw of renovatie van brandweerkazernes. De eerste tranche voor de realisatie loopt tot en met 2026 en de tweede tranche start vanaf 2026. Met name stijgende bouwkosten hebben de beweging in gang gezet om het basisontwerp van de blauwdruk door te ontwikkelen tot een meer compacte, maar nog steeds doeltreffende, variant. Met deze compacte variant worden de bouwkosten gereduceerd. Voor alle (ver)bouwplannen geldt dat de autonome renteontwikkeling een grote invloed heeft op de financiën. In hoofdstuk vijf gaan we hier verder op in.

Kosten vervanging schuimvormend blusmiddel

Op basis van de wet- en regelgeving moeten we het gebruik van per- en polyfluoralkylstoffen (PFAS)-houdend blusschuim staken. Dit betekent concreet: onze blussystemen reinigen, de voorraden en restproducten laten verwerken en op zoek gaan naar geschikte (PFAS-vrije) alternatieven. Voor het reinigen en laten afvoeren en verwerken van voorraden en restproducten, gelden strikte regels. Ervaringen van andere regio's laten zien dat deze vereisten een flinke financiële inspanning vragen. De kosten hiervan maken we de komende periode inzichtelijk. Ook doen we onderzoek naar geschikte alternatieven, waarbij we aanhaken bij landelijke ontwikkelingen.

De provincie Fryslân en de gemeente Leeuwarden inventariseren nu op welke locaties een verhoogd risico op PFAS-vervuiling valt te verwachten. Daarbij nemen zij ook de locaties van brandweerkazernes mee. We verwachten dat er op termijn bodemonderzoek gedaan wordt. In hoeverre er sprake is van vervuiling, weten we nog niet. We kunnen daarom ook nog niks zeggen over mogelijke maatregelen en de daarmee gepaard gaande kosten.

Schuimblushaakarmbak aan vervanging toe

Voor specialistische schuimblussing maakt brandweer Fryslân gebruik van een speciaal voertuig, de zogenaamde 'schuimblushaakarmbak' (SBH). Dit voertuig is aan vervanging toe. Als we uitgaan van de landelijke kengetallen, verwachten we dat we een aanzienlijk groter, en daardoor duurder, voertuig moeten aanbesteden. Hier hadden we financieel gezien geen rekening mee gehouden. We onderzoeken de komende periode hoe we de vervanging van onze SBH vormgeven. Dit doen we aan de hand van ons risicoprofiel en de landelijke kengetallen.

4. Inhoudelijke ontwikkelingen en bijstellingen - Crisisbeheersing

Versterking Crisisbeheersing in Nederland

De kans dat er de komende jaren gebeurtenissen plaatsvinden, die de nationale veiligheid raken, is relatief groot. Dat blijkt uit de Rijksbrede Risicoanalyse en de Veiligheidsstrategie voor het Koninkrijk der Nederlanden. Volgens Rijk en Veiligheidsregio's vraagt dit om versterking van de wijze waarop we met alle partners crisis beheersen. Ook is het nodig dat we met elkaar een hogere paraatheid en weerbaarheid van de samenleving organiseren.

De komende jaren zetten we in op het verbeteren van de verbinding tussen de regionale, bovenregionale en de landelijke crisisbeheersingsorganisatie. De extra Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR), die elke Veiligheidsregio ontvangt, is gelabeld om deze bovenregionale en landelijke verbinding te versterken. Dit doen we door regionaal een robuuste crisisbeheersing en informatiepositie te borgen. Bovenregionale en landelijke crisisbeheersing is volop in ontwikkeling. De richting hierin wordt bepaald, maar de omvang in taken voor crisisbeheersing is onzeker.

In opdracht van de afdeling Crisisbeheersing en Brandweer Fryslân heeft Planbureau Fryslân de landelijke toekomstverkenningen vertaald naar de situatie in Fryslân. Dit geeft inzicht in de trends die specifiek voor Fryslân relevant zijn inclusief de mogelijke extreme toekomstscenario's. Deze informatie gebruiken we in 2024 om een concreet toekomstbeeld van onze organisatie te vormen. We houden het bestuur hiervan op de hoogte.

Mogelijke verhuizing Regionaal Coördinatiecentrum en Regionaal Beleidsteam

VRF heeft de wens om het Regionaal Coördinatiecentrum (RCC) en de ruimte voor het Regionale Beleidsteam (RBT) te huisvesten in het hoofdkantoor in Leeuwarden. Sinds 2011 zijn het RCC en de RBT-ruimte ondergebracht bij de Politie in Drachten. Deze constructie is niet flexibel. We kunnen de ruimtes namelijk niet aanpassen aan nieuwe ontwikkelingen zoals de komst van de nieuwe sectie Communicatie en het Veiligheidsinformatieknoppunt. Daarnaast staan de toegankelijkheid en beschikbaarheid onder druk.

In kwartaal vier van 2023 hebben we daarom een programma van eisen opgesteld. In 2024 doen we verder onderzoek naar de haalbaarheid van huisvesting in het hoofdkantoor van Leeuwarden. Deze ontwikkeling leidt niet tot een aanpassing van het financieel kader voor Crisisbeheersing.

Realiseren veiligheidsinformatieknoppunt Fryslân

Eén van de doelen voor het aanwenden van de brede doeluitkering rampenbestrijding (BDUR) is het versterken en waarborgen van de informatiepositie van de veiligheidsregio's door het inrichten van veiligheidsinformatieknoppunten (VIK) per veiligheidsregio. Dit stelt veiligheidsregio's in staat om:

- gegarandeerd 24/7 inzicht te hebben in een dynamisch risicobeeld.
- de besluitvorming tijdens crises te ondersteunen.
- informatie uit te wisselen met netwerkpartners.

Dit doel hebben we ook als ambitie opgenomen in onze Meerjarenkoers 2023-2026.

We streven ernaar om in het derde kwartaal van 2024 een volledig operationeel VIK Fryslân te realiseren. Deze termijn hebben we afgeleid uit de ambitie van de Regionaal Commandanten en Directeuren Veiligheidsregio's. Die ambitie luidt als volgt: eind 2024 heeft elke veiligheidsregio een operationeel VIK dat is aangesloten op het landelijk informatieknoppunt.

In 2024 is het raamwerk voor het dynamisch risicobeeld klaar. Dit raamwerk richten we zo in dat het in kan spelen op ontwikkelingen en behoeften op informatiegebied. De doorontwikkeling van het VIK wordt gedekt uit de extra BDUR en leidt niet tot een aanpassing van het financieel kader voor Crisisbeheersing.

Uniform kwaliteitsniveau Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie

In februari 2022 startte, in opdracht van het Veiligheidsberaad, een landelijke werkgroep met de opdracht om een uniform kwaliteitsniveau voor Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie te realiseren. De aanleiding is de evaluatie van de Wet veiligheidsregio (december 2020). Het doel is om met gezamenlijke kaders, normen en beleid te komen tot een landelijke uniforme werkwijze voor Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie. Dit vergroot de mogelijkheid om crisisfunctionarissen tijdens een crisis tussen regio's uit te wisselen.

VRF voldoet hier al grotendeels aan gelet op de huidige samenwerking met de Friese gemeenten op het gebied van Bevolkingszorg en Crisiscommunicatie. Dit proces loopt in Fryslân al sinds 2012 en kunnen we gerust robuust noemen. De verplichte implementatie van de nieuwe vakbekwaamheidseisen heeft echter financiële consequenties van ruim € 35.000. Deze extra kosten kunnen we vooralsnog binnen de huidige begroting van Crisisbeheersing opvangen. Als dit in de toekomst verandert door landelijke wetgeving, komen wij terug bij het bestuur.

Andere invulling werkgeverschap calamiteitencoördinator op meldkamer

Bij een multidisciplinair incident coördineert een calamiteitencoördinator (caco) vanuit de meldkamer de processen tussen politie, brandweer, ambulancezorg en bevolkingszorg. Op dit moment verschilt het per meldkamer hoe het werkgeverschap van de caco's is ingevuld. In de ene meldkamer worden de caco's volledig geleverd vanuit de veiligheidsregio, terwijl in andere meldkamers ook de politie en/of ambulancezorg caco's leveren. Dit laatste is in Noord-Nederland het geval. Landelijk is besloten dat de caco's onderdeel zijn van de veiligheidsregio's. De veiligheidsregio's zijn daarmee ook eigenaar. Voor de meldkamer Noord-Nederland betekent dit dat de politie vanaf 2024 niet meer financieel bijdraagt aan de caco's. De politie vervult nu nog 50% van de caco-diensten, maar dat verandert nu ook. Vanaf 2025 zijn de drie veiligheidsregio's in Noord-Nederland volledig verantwoordelijk voor een 24-uurs bezetting van de caco op de meldkamer in Drachten. In 2024 leggen we een voorstel voor de structurele dekking van de caco-functie - voor de jaren 2025 en verder - voor aan het bestuur.

Beter voorbereid op rampen en crises met het zorgrisicoprofiel

In de contourennota Versterking Crisisbeheersing en Brandweertzorg staat dat we voor de GHOR een zorgrisicoprofiel moeten opstellen. In dit risicoprofiel worden de incidenttypen en geprioriteerde zorgrisico's beschreven, waar de acute en publieke geneeskundige zorg zich op moet voorbereiden. Op die manier kunnen zorginstellingen nog beter reageren op rampen en crises.

Naar aanleiding van een besluit van de drie directeuren publieke gezondheid (DPG) in Noord-Nederland, zijn we in kwartaal twee van 2023 met het project "Zorgrisicoprofiel GHOR Noord-Nederland" gestart. In nauwe samenwerking met het Acute Zorg Netwerk en de zorgpartners maken we een zorgrisicoprofiel. Dit leveren we in kwartaal drie van 2024 op.

5. Financiën

Financiële uitgangspunten kaderbrief

Nieuwe financiële verordening

Bij het bepalen van het financiële kader geldt een aantal bestuurlijke spelregels. In deze spelregels staan afspraken over hoe wij omgaan met autonome ontwikkelingen. Denk daarbij onder andere aan de indexatie van materiële kosten, het verwerken van cao-effecten en de wijze waarop we omgaan met rentekosten. De spelregels zijn vastgelegd in de financiële verordening. Als gevolg van de hoge inflatie in 2022 hebben we deze spelregels geëvalueerd en aangepast. Dit heeft geleid tot een aanscherping van diverse passages uit de financiële verordening. We bieden de gemeenteraden de nieuwe financiële verordening gelijktijdig aan met de kaderbrief 2025-2028 (ter zienswijze). Deze kaderbrief hebben we op basis van de nieuwe uitgangspunten opgesteld. Bij het onderdeel autonome ontwikkelingen lichten we deze uitgangspunten kort toe.

Operatie 'Doorlichting begroting'

De begroting is een cruciaal instrument voor het algemeen bestuur om zijn toezichhoudende rol te kunnen vervullen. In de begroting staan namelijk:

- de doelstellingen van de veiligheidsregio.
- de activiteiten die worden uitgevoerd om deze doelstellingen te halen.
- de financiële vertaling van deze activiteiten.

Daarom is het van belang dat we de begroting periodiek toetsen. Dit doen we eens per vier jaar onder de projectnaam 'Doorlichting begroting'. Tijdens deze periodieke toetsing stellen we vast welke kansen en risico's de begroting mogelijk bevat en of we onze activiteiten en taken nog realistisch begroten.

De uitkomsten van de doorlichting hebben we in november 2023 in de bestuurscommissies gepresenteerd. Uit de doorlichting blijkt vooral dat op de gebieden huisvesting en materieelbeheer de begroting ontoereikend is. Dit tekort zit voor een groot deel bij de brandweer, maar raakt ook de overige bedrijfsonderdelen. Het tekort op deze onderdelen bedraagt €1,3 miljoen. Daarnaast spelen een aantal andere ontwikkelingen, die gezamenlijk leiden tot een totaal tekort van € 1,5 miljoen in de begroting.

Het totale tekort van € 1,5 miljoen kunnen we voor een groot deel oplossen door de inzet van aanvullende BDUR-middelen en een interne taakstelling. Daarnaast doen we onderzoek naar het tekort op huisvesting van de GGD (zie ook hoofdstuk 2) voor het vinden van oplossingsrichtingen. Zodra we dit onderzoek afronden, dienen we een voorstel in bij de bestuurscommissie Gezondheid. Het resterende bedrag hebben we opgenomen in de aanpassing van het financiële kader.

De doorlichting van de begroting leidt tot het volgende overzicht:

Onderdeel	Brandweer	Crisis	GGD	Organisatie	Totaal
Uitkomsten	-910.00		-200.000	-415.000	-1.525.000
Inzet BDUR-middelen	767.00				767.00
Uitstel tot nader onderzoek			200.000		200.000
Taakstelling	143.000				143.000
Resterende saldo	-	-	-	-415.000	-415.000

Bovenstaande bedragen zijn gebaseerd op het prijspeil 2023. Deze zijn ten behoeve van het financiële kader geïndexeerd.

Scenario 3

Methode

Bij de kaderbrief 2024-2027 hebben we afgesproken om het effect van de inflatie van de materiële kosten volgens het afgestemde 'scenario 3' te verrekenen. In dit scenario wordt de indexatie van de materiële kosten voor 2024 voorlopig afgetopt op 8%. Deze indexatie evalueren en verrekenen we achteraf over de jaren 2022, 2023 en 2024, op basis van de werkelijke ontwikkeling van het gemeentefonds.

Het te verrekenen bedrag betreft dus het verschil tussen wat de gemeenten aan indexatie hebben afgedragen aan Veiligheidsregio Fryslân en hetgeen ze zouden hebben bijgedragen, wanneer de indexatie van het gemeentefonds zou zijn gehanteerd.

Resultaten scenario 3

Voor 2022 en 2023 zijn de verschillen inmiddels definitief bepaald. Voor 2024 is de meicirculaire 2024 van het gemeentefonds nodig om een definitief bedrag te bepalen.

Op basis van de huidige inzichten is het effect van scenario 3 als volgt:

	2022	2023	2024
Vershil	-1.122.000	-1.186.000	-263.000
Cumulatief verschil	-1.122.000	-2.308.000	-2.570.000

Uit de tabel blijkt dat het totale effect van scenario 3 over de periode 2022 t/m 2024 geschat wordt op € 2.570.000.

Incidenteel versus structureel

Bij de uitwerking van financiële ontwikkelingen is het van belang om onderscheid te maken tussen incidentele en structurele effecten. Voor scenario 3 geldt hierbij het volgende:

Incidenteel

Er ontstaat een incidenteel verschil van € 2.570.000. Dit betreft het totale verschil over de jaren 2022, 2023 en 2024 bij elkaar opgeteld. Er is sprake van een verrekening van een periode en daarmee van een incidenteel verschil.

Structureel

In 2024 ontstaat een verschil van € 263.000. Omdat 2024 de basis is voor de bepaling van het financieel kader van 2025 werkt dit verschil structureel door in de begroting van Veiligheidsregio Fryslân. De basis waarop het kader 2025 wordt bepaald is immers te laag.

De verrekening van dit bedrag (i.e. de effectuering van scenario 3) dient daarom plaats te vinden via een verhoging van het kader 2025. Deze verhoging betreft een indexatiecorrectie en is daarmee een autonome ontwikkeling.

Huidig financieel kader

Het op dit moment geldende financiële kader hebben we vastgesteld in de kaderbrief 2024-2027. Dit kader werkt door in de begroting 2024 en in de daarin opgenomen meerjarenraming. De totale gemeentelijke bijdrage, zoals vastgesteld in de begroting 2024, is als volgt:

Huidig financieel kader (*€ 1.000)	2025	2026	2027	2028*
Meerjarig beeld (vastgestelde begroting 2024)	82.279	85.118	88.057	91.092

*Bijdrage 2028 is niet opgenomen in de begroting 2024, maar is bepaald volgens dezelfde uitgangspunten.

De totale begroting van de veiligheidsregio bestaat uit meer dan alleen de bijdragen van de Friese gemeenten. Voor 2025 ziet de begroting er in het huidig geldende kader 2024-2027 als volgt uit:

Totale lasten	99.977
Rijksbijdrage BDUR	9.086
Opbrengst maatwerk en diensten derden	7.951
Reservemutaties	661
Gemeentelijke bijdrage (zie tabel hierboven)	82.279

Nieuw financieel kader

De beleidsmatige en autonome financiële ontwikkelingen leiden tot een nieuw kader:

Kader 2025-2028	2025	2026	2027	2028
Gemeentelijke bijdrage	82.279	85.118	88.057	91.092
<i>Beleidsontwikkelingen</i>				
Geen				
Doorlichting begroting	452	452	452	452
<i>Totaal doorlichting begroting</i>	<i>452</i>	<i>452</i>	<i>452</i>	<i>452</i>
<i>Autonome ontwikkelingen</i>				
Loonontwikkeling	6.564	7.538	8.069	8.633
Ontwikkeling materiële kosten	520	516	746	882
Rijksvaccinatieprogramma	146	146	146	146
Terugstorten begrote storting egaliseringsreserve	-391	-375	-359	-359
<i>Totaal autonome ontwikkelingen</i>	<i>6.838</i>	<i>7.825</i>	<i>8.603</i>	<i>9.303</i>
<i>Totaal effecten</i>	<i>7.920</i>	<i>8.277</i>	<i>9.055</i>	<i>9.755</i>
Procentuele ontwikkeling	8,9%	9,7%	10,3%	10,7%
Gemeentelijke bijdrage	89.569	93.395	97.112	100.847

Autonome ontwikkelingen

Ontwikkeling loonkosten

De huidige cao loopt tot 1 mei 2024. Daarom moeten wij nu een inschatting maken van de indexatie van de loonkosten voor het kader 2025 en daarna. Conform de bestuurlijke afspraken gebruiken wij hiervoor de indexering voor de loonkosten zoals vermeld in de septembercirculaire van het gemeentefonds. Daarin staat als loonvoet sector overheid voor 2024 een ontwikkeling van 6,7%. Voor de jaren daarna gelden de volgende indexaties: 5,8% voor 2025, 4,8% voor 2026, 4,2% voor 2027 en 4,2% voor 2028.

Indexering materiële kosten

In de nieuwe financiële verordening staat de aangepaste indexering voor materiële kosten. Het volgende uitgangspunt hebben we hierbij gehanteerd: de materiële kosten in de begroting van Veiligheidsregio Fryslân worden op dezelfde wijze geïndexeerd als de indexatie zoals opgenomen in het gemeentefonds.

Het gemeentefonds is nog niet bekend bij het opstellen van deze kaderbrief. Daarom moeten we bij de opstelling van het financiële kader een inschatting maken. Deze inschatting maken we op basis van de verwachte consumentenprijsindex (CPI), die in de septembercirculaire van het gemeentefonds staat. Dit bedrag verrekenen we in het lopende begrotingsjaar via een begrotingswijziging met de werkelijke loonprijscompensatie uit het gemeentefonds. Uitgangspunt hierbij is de informatie uit de meicirculaire van het betreffende begrotingsjaar

De opgenomen consumentenprijsindex voor 2025 is 2,5% voor 2025. Voor de jaren daarna gelden de volgende percentages: 2,4% voor 2026, 2,3% voor 2027 en 2,3% voor 2028.

Ontwikkeling rentekosten

Met het bestuur hebben we een aantal jaar geleden de afspraak gemaakt om, gelet op de lage rente, de rentebudgetten te verlagen, waarmee deze weer reëel werden begroot. Dit is overigens ook wettelijk voorgeschreven. We hebben toen ook het risico besproken. Namelijk: zodra de marktrente stijgt, zijn de budgetten ontoereikend en moeten we deze verhogen. Nu de marktrente daadwerkelijk stijgt, is dit risico nu aan de orde. De budgetten zijn niet langer toereikend en die moeten we verhogen. Dit betekent direct een uitzetting van de begroting. Deze uitzetting hebben we als autonome ontwikkeling opgevoerd in de kaderbrief.

De basis voor de begroting van de rentekosten is de financieringsbehoefte zoals deze staat in het vastgestelde meerjareninvesteringsplan (MIP). Daarbij hebben we een inschatting gemaakt van de geldende marktrente: 3,5%. Het werkelijke financieringsresultaat verrekenen we na afloop van het jaar.

RVP

Met ingang van 2024 worden extra middelen toegevoegd aan het gemeentefonds voor de uitvoering van de maternale Kinkhoestvaccinatie. Voor Fryslân betreft het een bedrag van € 146.000. Bij de decentralisatie van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) heeft de bestuurscommissie Gezondheid besloten om de middelen, die aan het gemeentefonds worden toegevoegd, beschikbaar te stellen aan de GGD (taakgerichte bekostiging). In lijn met deze besluitvorming wordt dit doorberekend in de gemeentelijke bijdrage.

Terugstorten begrote storting egalisatiereserve

Door de toevoeging van een aantal incidentele meevallers aan de egalisatiereserve, bevindt het saldo van deze reserve zich binnen de door het bestuur vastgestelde bandbreedtes. Daarom is het niet nodig om de initieel begrote storting te effectueren.

6. Onzekerheden en risico's

Van een aantal van de hiervoor genoemde beleidsmatige en autonome ontwikkelingen weten we de gevolgen op onze begroting. Deze hebben we dan ook vertaald in het meerjarig financieel kader. Van een aantal ontwikkelingen weten we dat ook niet. Daarom zijn deze nog niet meegenomen in de begroting. De belangrijkste risico's van deze ontwikkelingen hebben we hieronder benoemd.

Omgevingswet

De komst van de Omgevingswet bevordert de integrale afweging als het gaat om besluiten in de fysieke leefomgeving. Alle aspecten die van invloed zijn, moeten meegenomen worden. Dit geldt dus zeker ook voor veiligheid en gezondheid. De invoering van de Omgevingswet brengt de nodige onzekerheden met zich mee. Zo is het onduidelijk hoe groot de vraag vanuit de gemeenten echt gaat worden. Verder laten landelijke onderzoeken zien dat de komst van de Omgevingswet meer tijd en geld gaat kosten. De minister van Binnenlandse Zaken heeft dit - en ook de bijzondere positie voor veiligheidsregio's hierin - onderkend. De invoering van de wet is inmiddels weer uitgesteld tot 1 januari 2024. De onzekerheid is op korte termijn niet opgelost.

Onderhouds- en exploitatielasten vastgoed

Om onze onderhouds en exploitatielasten beter te kunnen voorspellen, moeten we aanvullend specialistisch onderzoek doen om de staat van onze panden beter in kaart te brengen. Het is onzeker wat er uit dit onderzoek komt.

Verduurzaming gebouwen en materieel

Het verder verduurzamen van onze gebouwen en materieel heeft de aandacht. VRF heeft hierin al op eigen initiatief stappen gezet. Op het moment dat er vanuit de Rijksoverheid of vanuit Europese duurzaamheidsdoelstellingen meer verduurzaming verplicht wordt gesteld, kan dit een verhoging van de kosten betekenen. We kunnen de financiële consequenties op dit moment niet concreet maken.

Langere en onbetrouwbare levertijden

Als gevolg van grondstoftekorten en krapte op de arbeidsmarkt, hebben we te maken met problemen bij de tijdige levering van materieel, materiaal en diensten. Daar moeten we bij aanbestedingen in de planning rekening mee houden. Het is belangrijk dat we trajecten vroeg beginnen en duidelijke afspraken met leveranciers maken.

Voor ons regulier onderhoud en de aanschaf van kleiner materiaal is het nodig dat we voldoende aandacht aan het voorraadbeheer besteden. We moeten voorkomen dat er, door problemen met de levertijden, risico's in de uitvoering van de hulpverlening ontstaan. De ontwikkelingen rond levertijden kunnen financiële consequenties hebben (verschuiving van kosten in de tijd).

Functioneel leeftijdsontslag (FLO)

Door de landelijke netto-afpraak hebben wijzigingen in diverse wet- en regelgeving, zoals cao-verhogingen, directe financiële gevolgen op het FLO. Ontwikkelingen in de cao van gemeenten en de afschaffing van de levensloopregeling, kunnen ervoor zorgen dat de bestemmingsreserve eerder uitgeput is.

Functiewaardering verpleegkundigen en doktersassistenten

De inhoud van het werk van verpleegkundigen en doktersassistenten wordt geëvalueerd. Met de betreffende groepen worden gesprekken gevoerd en profielen opgesteld. Op basis van de uitkomsten van die evaluatie, kunnen we vaststellen of de functionele inschaling nog passend is. In vergelijking met de meeste andere GGD'en hanteren wij een lagere inschaling. Als wij de landelijke lijn volgen, leidt dit tot een uitzetting in de begroting van € 1 miljoen.

Instroom Jeugdgezondheidszorg

De afgelopen jaren bleek het gefixeerde budget toereikend om op gepaste wijze invulling te geven aan de inhoud van de zorgactiviteiten. Wanneer de kind aantallen (fors) toenemen door het Oekraïneconflict en andere ontheemden, ontstaat hier een mogelijk budgettair risico. Dit kan ertoe leiden dat óf het budget óf de inhoud ter discussie komt te staan.

Vakbekwame brandweermensen

Brandweeropleidingen Noord BV (BON) is de opleidingsinstelling waar de brandweer aan gebonden is voor het afnemen van opleidingen en het vakbekwaam houden van de brandweermensen. De beschikbare capaciteit sluit niet altijd aan bij de behoefte. Het verloop onder de vrijwilligers is wisselend waardoor de behoefte aan nieuwe vrijwilligers en opleidingsplekken varieert.

Eerste begrotingswijziging 2024

Inleiding

Middels deze begrotingswijziging vragen wij het algemeen bestuur om in te stemmen met een aantal wijzigingen van de begroting. Hiermee wordt er invulling gegeven aan het budgetrecht van het algemeen bestuur. De voorgestelde wijzigingen worden in het onderdeel 'toelichting effecten 2024' toelicht.

Toelichting effecten 2024

A. Eerder genomen besluiten over de uitvoering van wettelijke taken

Bdur

Vanuit het ministerie van Justitie en Veiligheid zijn middels de contourennota Versterking Crisisbeheersing en Brandweezorg extra middelen toegekend aan de veiligheidsregio's. Deze middelen zijn bedoeld om een toekomstbestendig, samenhangend stelsel voor de crisisbeheersing en brandweezorg te realiseren. De toegekende extra middelen vanaf 2023 hebben een structureel karakter. Vanaf 2024 zijn er aanvullende extra middelen beschikbaar gesteld.

B. Autonome ontwikkelingen

Cao en werkgeverslasten

De loonkosten worden geïndexeerd op basis van de werkelijke loonontwikkeling. Op 14 april 2023 stemden de leden van de algemene vergadering van de werkgeversvereniging samenwerkende veiligheidsregio's (wvsv) unaniem in met het arbeidsvoorwaardenakkoord. De cao voor het personeel in dienst van veiligheidsregio's is daarmee definitief en loopt van 2 januari 2023 tot 1 mei 2024. In deze begrotingswijziging is de uitwerking van de cao op de begroting 2024 van Veiligheidsregio Fryslân meegenomen.

Omdat de cao een looptijd kent tot 1 mei 2024 is met deze wijziging niet het gehele boekjaar afgedekt. Daarom is voor het resterende deel van 2024 een inschatting gemaakt op basis verwachte loonkostenontwikkeling. Hierbij is uitgegaan van de indexering voor de loonkosten zoals deze zijn opgenomen in de septembercirculaire van het gemeentefonds 2023. Dit betreft een indexatie van 6,7%. Zodra de cao van 2024 bekend is, zal een evaluatie plaatsvinden van deze autonome ontwikkeling en zal er indien nodig, worden verrekend.

Scenario 3

Methode

Bij de kaderbrief 2024-2027 hebben we afgesproken om het effect van de inflatie van de materiële kosten volgens het afgestemde 'scenario 3' te verrekenen. In dit scenario wordt de indexatie van de materiële kosten voor 2024 voorlopig afgetopt tot 8%. Deze indexatie evalueren en verrekenen we achteraf over de jaren 2022, 2023 en 2024, op basis van de werkelijke ontwikkeling van het gemeentefonds.

Het te verrekenen bedrag betreft dus het verschil tussen wat de gemeenten aan indexatie hebben afgedragen aan Veiligheidsregio Fryslân en hetgeen ze zouden hebben bijgedragen, wanneer de indexatie van het gemeentefonds zou zijn gehanteerd.

Resultaten scenario 3

Voor 2022 en 2023 zijn de verschillen inmiddels definitief bepaald. Voor 2024 is de meicirculaire 2024 van het gemeentefonds nodig om een definitief bedrag te bepalen.

Op basis van de huidige inzichten is het effect van scenario 3 als volgt:

	2022	2023	2024
Vershil	-1.122.000	-1.186.000	-263.000
Cumulatief verschil	-1.122.000	-2.308.000	-2.570.000

Uit de tabel blijkt dat het totale effect van scenario 3 over de periode 2022 t/m 2024 geschat wordt op € 2.570.000.

Incidenteel versus structureel

Bij de uitwerking van financiële ontwikkelingen is het van belang om onderscheid te maken tussen incidentele en structurele effecten. Voor scenario 3 geldt hierbij het volgende:

Incidenteel

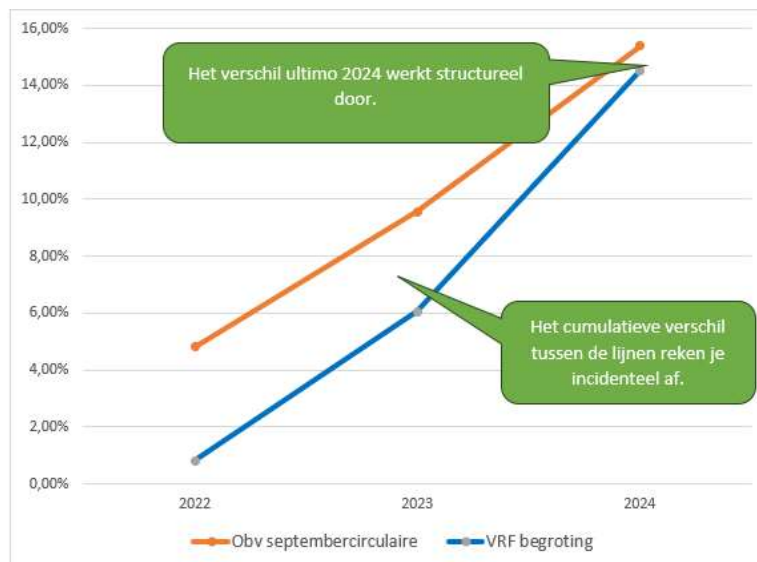
Er ontstaat een incidenteel verschil van € 2.570.000. Dit betreft het totale verschil over de jaren 2022, 2023 en 2024 bij elkaar opgeteld. Er is sprake van een verrekening van een periode en daarmee van een incidenteel verschil.

Structureel

In 2024 ontstaat een verschil van € 263.000. De verrekening van dit bedrag (i.e. de effectuering van scenario 3) dient daarom plaats te vinden via een begrotingswijziging. Deze wijziging betreft een indexatiecorrectie en is daarmee een autonome ontwikkeling.

Omdat 2024 de basis is voor de bepaling van het financieel kader van 2025 werkt dit verschil structureel door in de begroting van Veiligheidsregio Fryslân. De basis waarop het kader 2025 wordt bepaald is immers te laag. Dit structurele effect wordt daarom ook als wijziging opgenomen in de kaderbrief 2025-2028.

Het verschil tussen incidenteel en structureel is hier grafisch weergegeven.

Rijksvaccinatieprogramma

Met ingang van 2024 worden extra middelen toegevoegd aan het gemeentefonds voor de uitvoering van de maternale Kinkhoestvaccinatie. Voor Fryslân betreft het een bedrag van € 146.000. Bij de decentralisatie van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP) heeft de bestuurscommissie Gezondheid besloten om de middelen, die aan het gemeentefonds worden toegevoegd, beschikbaar te stellen aan de GGD (taakgerichte bekostiging). In lijn met deze besluitvorming wordt dit doorberekend in de gemeentelijke bijdrage.

Terugstorten begrote storting egalisereserve

Door de toevoeging van een aantal incidentele meevallers aan de egalisereserve, bevindt het saldo van deze reserve zich binnen de door het bestuur vastgestelde bandbreedtes. Daarom is het niet nodig om de initieel begrote storting te effectueren.

Effecten op 2024

In onderstaande tabel worden de mutaties ten opzichte van de primitieve begroting 2024 inzichtelijk gemaakt en is zichtbaar welke dekking daar tegenover staat.

A. Eerder genomen besluiten over de uitvoering van wettelijke taken	€
Versterking Crisisbeheersing	360
Totale kosten	360
Extra (externe) BDUR-middelen	360
Totale dekking	360
B. Autonome ontwikkelingen	€
Cao en werkgeverslasten	5.012
Scenario 3	263
Rijksvaccinatieprogramma	146
Terugstorten begrote storting egalisatiereserve	-357
Totale kosten	5.064
Nadelig saldo	5.064
Totale dekking	5.064
Totaal mutaties	5.424
Totale dekking	5.424
Totaal 1^e begrotingswijziging 2024	-

Effecten per programma 2024

In onderstaande tabel zijn per programma de effecten van de eerste begrotingswijziging 2024 opgenomen.

	Primitieve begroting 2024			1e bestuurlijke wijziging 2024			Begroting na 1 ^e wijziging 2024		
	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
Programma Gezondheid									
Pijler 1	15.353.002	48.525	15.304.477	935.347	3.507	931.840	16.288.349	52.032	16.236.317
Pijler 2	11.582.023	3.306.648	8.275.375	889.253	125.285	763.968	12.471.276	3.431.933	9.039.343
Pijler 3	1.701.342	1.029.803	671.539	40.756	20.899	19.857	1.742.098	1.050.702	691.396
Pijler 4	1.816.785	1.816.785	-	127.586	127.586	-	1.944.371	1.944.371	-
Toegerekende organisatiekosten	6.583.391	83.057	6.500.334	479.977	624	479.353	7.063.368	83.681	6.979.687
<i>Bijdrage programma Gezondheid</i>		30.113.408	-30.113.408	-	2.386.820	-2.386.820	-	32.500.228	-32.500.228
Reservemutaties Gezondheid	164.018	802.335	-638.317	-62.018	-253.820	191.802	102.000	548.515	-446.515
Totaal programma Gezondheid	37.200.561	37.200.561	-	2.410.901	2.410.901	-	39.611.462	39.611.462	-
Programma Crisisbeheersing									
Producten Crisisbeheersing	6.688.424	228.794	6.459.630	482.176	-11.447	493.623	7.170.600	217.347	6.953.253
Toegerekende organisatiekosten	991.784	12.513	979.271	363.599	93	363.505	1.355.383	12.606	1.342.776
BDUR		4.408.683	-4.408.683	-	360.004	-360.004	-	4.768.687	-4.768.687
<i>Bijdrage programma Crisis</i>		3.090.205	-3.090.205	-	429.076	-429.076	-	3.519.281	-3.519.281
Reservemutaties Crisis	106.287	46.300	59.987	-106.287	-38.238	-68.049	-	8.062	-8.062
Totaal programma Crisis	7.786.495	7.786.495	-	739.488	739.488	-	8.525.983	8.525.983	-
Programma Brandweer									
Producten Brandweer	41.941.637	922.520	41.019.117	2.131.268	95.851	2.035.417	44.072.905	1.018.371	43.054.534
Toegerekende organisatiekosten	9.524.542	120.164	9.404.378	694.408	901	693.507	10.218.950	121.065	10.097.885
BDUR		4.677.064	-4.677.064	-	-	-	-	4.677.064	-4.677.064
<i>Bijdrage programma Brandweer</i>		45.524.459	-45.524.459	-	2.248.473	-2.248.473	-	47.772.932	-47.772.932
Reservemutaties Brandweer	847.666	1.069.638	-221.972	-847.666	-367.215	-480.451	-	702.423	-702.423
Totaal programma Brandweer	52.313.845	52.313.845	-	1.978.010	1.978.010	-	54.291.855	54.291.855	-
Eindtotaal	97.300.901	97.300.901	-	5.128.399	5.128.399	-	102.429.300	102.429.300	-

Oplegnotitie Besluitvormend

Onderwerp	Scenario 3
Ter behandeling in de vergadering van	het Dagelijks Bestuur
Status	Niet Openbaar
Portefeuillehouder	Dhr. Gebben
Auteur	Renze Vellema
Bijlagen	1. Tabel gehanteerde percentages 2. Grafische weergave verschil incidenteel en structureel effect.
Vergaderdatum	30-11-2023
Agendapunt	[in te vullen door secretaris]
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	Afdeling Financiën
OR/GO	Kies een item.

Conceptbesluit	<p>Het algemeen bestuur te adviseren om bij de uitwerking van scenario 3:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De incidentele verschillen over de jaren 2022 en 2023 niet met de gemeenten te verrekenen. 2. Het incidentele verschil voor het jaar 2024 op basis van de septembercirculaire 2023 te verrekenen. Indien de meicirculaire 2024 van het gemeentefonds daar aanleiding toe geeft, wordt medio 2024 een aanpassing gedaan. <p>Het dagelijks bestuur besluit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Het structurele verschil dat is opgelopen in de jaren 2022, 2023 en 2024 te verwerken in de concept kaderbrief 2025-2028 en deze voor een zienswijze aan te bieden aan de gemeenteraden.
----------------	---

<p>Inleiding</p>	<p>Algemeen Bij de kaderbrief 2024-2027 is afgesproken het effect van de inflatie van de materiële kosten volgens het afgestemde 'scenario 3' te verrekenen. In dit scenario wordt de indexatie van de materiële kosten voor 2024 voorlopig afgetopt op 8%. Deze indexatie wordt achteraf op basis van de werkelijke ontwikkeling van het gemeentefonds over de jaren 2022, 2023 en 2024 geëvalueerd en verrekend. Het te verrekenen bedrag betreft dus het verschil tussen wat de gemeenten aan indexatie hebben afgedragen aan Veiligheidsregio Fryslân en hetgeen ze zouden hebben bijgedragen, wanneer de indexatie van het gemeentefonds zou zijn gehanteerd.</p> <p>Resultaten scenario 3 Voor 2022 en 2023 zijn de verschillen inmiddels definitief bepaald. Voor 2024 is de meicirculaire 2024 van het gemeentefonds nodig om een definitief bedrag te bepalen. Op basis van de huidige inzichten is het effect van scenario 3 als volgt:</p> <table border="1" data-bbox="528 763 1404 887"> <thead> <tr> <th></th> <th>2022</th> <th>2023</th> <th>2024</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Vershil</td> <td>-1.122.000</td> <td>-1.186.000</td> <td>-263.000</td> </tr> <tr> <td>Cumulatief verschil</td> <td>-1.122.000</td> <td>-2.308.000</td> <td>-2.570.000</td> </tr> </tbody> </table> <p>Uit de tabel blijkt dat het totale effect van scenario 3 over de periode 2022 t/m 2024 geschat wordt op € 2.570.000.</p> <p>Incidenteel versus structureel Bij de uitwerking van financiële ontwikkelingen is het van belang om onderscheid te maken tussen incidentele en structurele effecten. Voor scenario 3 geldt hierbij het volgende:</p> <p><u>Incidenteel</u> Er ontstaat een incidenteel verschil van € 2.570.000. Dit betreft het totale verschil over de jaren 2022, 2023 en 2024 bij elkaar opgeteld. Er is sprake van een verrekening van een periode en daarmee van een incidenteel verschil.</p> <p><u>Structureel</u> Uit de tabel blijkt een verschil in 2024 van € 263.000. Omdat 2024 de basis is voor de bepaling van het financieel kader van 2025 werkt dit verschil structureel door in de begroting van Veiligheidsregio Fryslân. De basis waarop het kader 2025 wordt bepaald is immers te laag.</p> <p>De verrekening van dit bedrag (i.e. de effectuering van scenario 3) dient daarom plaats te vinden via een verhoging van het kader 2025. Deze verhoging betreft een indexatiecorrectie en is daarmee een autonome ontwikkeling.</p> <p>In de bijlage is het verschil tussen incidenteel en structureel grafisch weergegeven.</p>		2022	2023	2024	Vershil	-1.122.000	-1.186.000	-263.000	Cumulatief verschil	-1.122.000	-2.308.000	-2.570.000
	2022	2023	2024										
Vershil	-1.122.000	-1.186.000	-263.000										
Cumulatief verschil	-1.122.000	-2.308.000	-2.570.000										
<p>Beoogd effect</p>	<p>Bestuurlijk goedkeuring over de effectuering van scenario 3.</p>												
<p>Argumenten</p>	<p>Besluit 1 De resultaten van Veiligheidsregio Fryslân wijken voordelig af van de begroting. Er is geen financiële noodzaak om voor de jaren 2022 en 2023 het bedrag te verrekenen. Dit betekent voor de gemeenten een incidenteel positief resultaat van € 1.122.000 + € 1.186.000 = € 2.308.000.</p>												

	<p>Besluit 2 Het te verrekenen bedrag 2024 is nog niet definitief. Voor de definitieve bepaling voor het te verrekenen bedrag van 2024 is de meicirculaire 2024 van het gemeentefonds nodig. Wij stellen voor het effect op basis van de septembercirculaire voorlopig te verrekenen. Dit bedrag bedraagt € 263.000.</p> <p>Indien de meicirculaire 2024 van het gemeentefonds daar aanleiding toe geeft, wordt medio 2024 een aanpassing gedaan.</p> <p>Besluit 3 De toepassing leidt tot een structureel effect in het financiële kader. Om dit verschil met de gemeenten te verrekenen, dient dit verschil verwerkt te worden in de kaderbrief 2025-2028.</p> <p>Het structurele verschil betreft voorlopig € 263.000.</p>
Kantttekeningen/risico's	<p>Scenario 3 is een bestuurlijke afspraak die relatief recent (december 2022) is gemaakt. In dit voorstel wordt (weliswaar gemotiveerd) afgeweken van het oorspronkelijke besluit. Dit kan tot verwarring leiden bij gemeenteraadsleden.</p> <p>Wij stellen voor om via een webinar gemeenteraadsleden aanvullende toelichting te geven om deze mogelijke verwarring weg te nemen.</p>
Financiële consequenties	Zie onderdeel argumenten.
Vervolgaanpak/uitvoering	<p>Besluit 1: Vanwege de verwerking van de financiële effecten van scenario 3 in de jaarstukken 2023, dient het Algemeen bestuur in het lopende boekjaar hierover een besluit te nemen. Dit wordt voorgelegd in de AB vergadering van 14 december.</p> <p>Besluit 2: Dit effect wordt voorgelegd via de eerste begrotingswijziging 2024.</p> <p>Besluit 3. Het structurele effect is opgenomen in de concept kaderbrief 2025-2028. Deze brief wordt in december voor het uiten van een zienswijze aangeboden aan de gemeenteraden.</p>
Communicatie	Niet van toepassing
Besluit	Kies een item.
Paraaf secretaris	
Kopie naar auteur	

Bijlage 1 tabel met percentages

Onderstaande percentages zijn gehanteerd bij de berekening van de uitkomsten van scenario 3. Hierbij is de rij VRF afkomstig uit de bestuurlijk afgestemde financiële kaders.

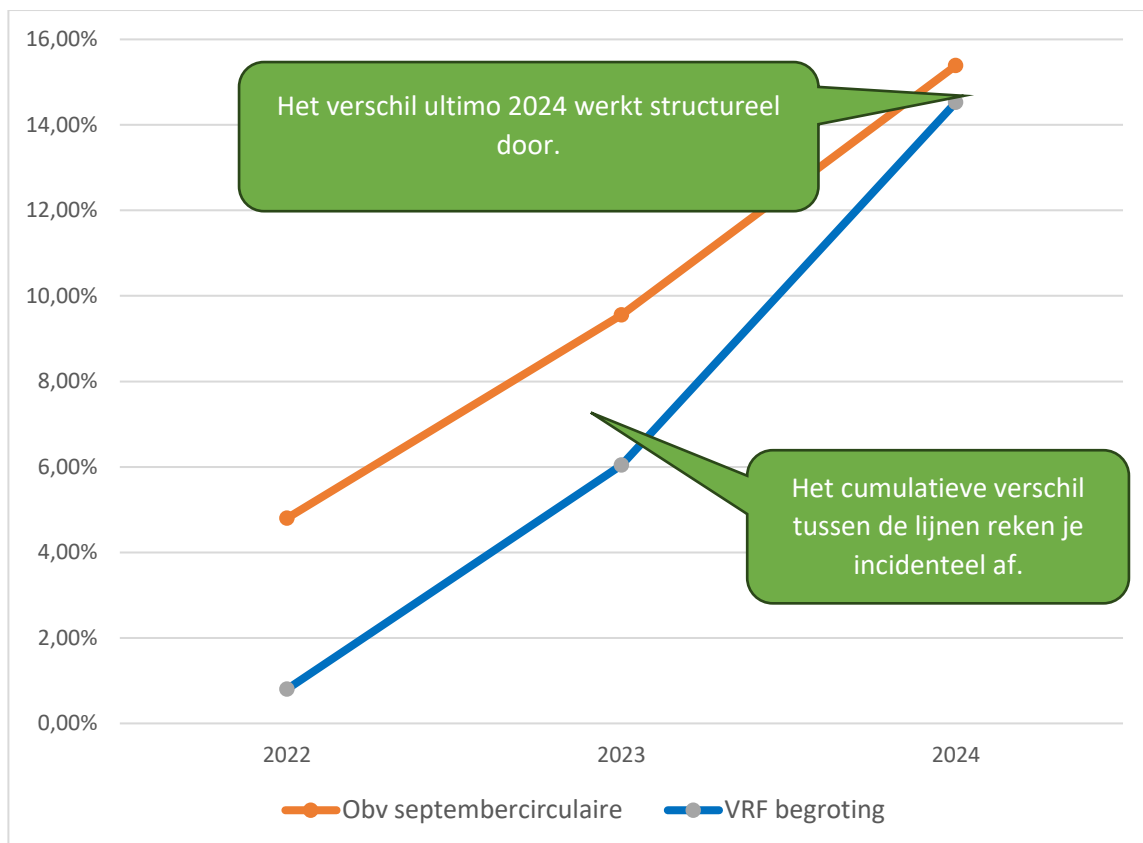
De rij gemeenten is bepaald op basis compensatie die gemeenten hebben ontvangen via het gemeentefonds. Dit betreft het gemiddelde van de loonvoet, netto materiële consumptie en overheidsinvestering.

Per jaar	2022	2023	2024
Gemeenten	4,80%	4,54%	5,32%
VRF	0,80%	5,20%	8,00%

Cumulatief	2022	2023	2024
Gemeenten	4,80%	9,56%	15,39%
VRF	0,80%	6,04%	14,52%

Bijlage 2 Grafische weergave incidenteel en structureel

De effecten van tabel 1 leiden tot onderstaande verschillen.

Oplegnotitie Besluitvormend

Onderwerp	Aangepaste financiële verordening
Ter behandeling in de vergadering van	de Bestuurscommissie Gezondheid
Status	Niet Openbaar
Portefeuillehouder	L. de Vries
Auteur	L. Kleefstra
Bijlagen	1. Financiële verordening
Vergaderdatum	30-10-2023
Agendapunt	10
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	Financiën
OR/GO	Kies een item.
Conceptbesluit	Kennis te nemen van de aanpassingen in de financiële verordening en besluiten deze ter bespreking aan te bieden aan de bestuurscommissies en vervolgens DB en AB.
Inleiding	<p>Bij de behandeling van de begroting 2023 en de kaderbrief 2024-2027 is op diverse momenten kritiek geuit op diverse passages in de financiële verordening.</p> <p>Als gevolg van deze kritiek is afgesproken dat de in de verordening beschreven indexatiemethode met de auditcommissie zou worden geëvalueerd. Deze evaluatie heeft afgelopen voorjaar plaatsgevonden.</p> <p>Bij de uitwerking van doorlichting begroting kwam naar voren dat het verstandig is om bestuurlijke afspraken te maken over de wijze waarop de rente wordt verwerkt in onze financiële kaders. Daarom is hier een passage aan toegevoegd.</p> <p>Het is raadzaam om de verordening in zijn geheel te lezen, maar de focusgebieden zijn:</p> <p>Artikel 4 indexering Artikel 5 Autorisatie begroting en investeringskredieten Artikel 6. Tussentijdse rapportage</p>
Beoogd effect	Een aangepaste financiële verordening met daarin duidelijke bestuurlijk geaccordeerde kaders.
Argumenten	1.1. Met deze aanpassingen is de financiële verordening volledig, actueel en passend bij de praktijk.

<p>Kantttekeningen/risico's</p>	<p>1.1. De indexatiemethode van materiële kosten is in deze verordening gewijzigd. De methode sluit aan bij de input van de auditcommissie. Het betreft een variant van scenario 3.</p> <p>1.2. De indexatie van de lonen is ongewijzigd. Er wordt voorgesteld om ook de FLO lasten als autonome ontwikkeling te verrekenen met de gemeenten.</p> <p>1.3. Voor de verwerking van de rente wordt voorgesteld om het financieringsresultaat jaarlijks af te rekenen.</p> <p>Met deze aanpassingen wordt invulling gegeven aan de kritiek die door diverse gemeenten is geuit.</p> <p>2.1 De aanpassingen met betrekking tot de inhoud van de eerste bestuursrapportage betreft een afzwakking van de eerdere bestuurlijke afspraken. Desondanks betekent de nieuwe verordening een aanscherping van wat er in de praktijk feitelijk gebeurt. In de huidige situatie wordt er namelijk niet tot nauwelijks ingegaan op financiële afwijkingen, terwijl er in deze aanpassing wordt uitgegaan van een toelichting van wijzigingen boven een grensbedrag.</p> <p>De tweede bestuursrapportage blijft in lijn met hetgeen nu wordt uitgevoerd.</p>
<p>Financiële consequenties</p>	<p>n/a</p>
<p>Vervolgaanpak/uitvoering</p>	<p>23 november en 27 november – bestuurscommissies 30 november – dagelijks bestuur</p> <p>Vervolgens wordt de financiële verordening, gezamenlijk met onder meer de eerste begrotingswijziging 2024, de kaderbrief 2025-2028, de wijziging van de gemeenschappelijke regeling (etc) voor het uiten van een zienswijze aangeboden aan de gemeenteraden.</p>
<p>Communicatie</p>	<p>n/a</p>
<p>Besluit</p>	<p>Kies een item.</p>
<p>Paraaf secretaris</p>	
<p>Kopie naar auteur</p>	

Gemeenschappelijke regeling “Veiligheidsregio Fryslân” Financiële verordening als bedoeld in artikel 212 gemeentewet

Het algemeen bestuur van de gemeenschappelijke regeling “Veiligheidsregio Fryslân” gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur gelet op:

- artikel 212 van de Gemeentewet;
- het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten en
- artikel 8 lid 3 en artikel 27 van de gemeenschappelijke regeling “Veiligheidsregio Fryslân”

besluit vast te stellen de Financiële verordening Veiligheidsregio Fryslân 2023:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen

Artikel 1. Begripsbepaling

In deze verordening wordt verstaan onder:

- de dienst: de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân;
- netto schuld: bruto schuld minus de omvang van de geldelijke bezittingen die niet zijn ingezet voor de publieke taak. Onder bruto schuld wordt verstaan het totaal van langlopende leningen, kortlopende schulden, crediteuren en overlopende passiva. Onder geldelijke bezittingen die niet zijn ingezet voor de publieke taak wordt verstaan het totaal van langlopende uitzettingen, vorderingen, liquide middelen en overlopende activa;
- organisatieonderdeel: iedere organisatorische eenheid van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân die als zodanig in de organisatieverordening is opgenomen;
- overheidsbedrijf: onderneming met privaatrechtelijke rechtspersoonlijkheid, niet zijnde een personenvennootschap met rechtspersoonlijkheid, waarin een publiekrechtelijke rechtspersoon, al dan niet tezamen met een of meer andere publiekrechtelijke rechtspersonen, in staat is het beleid te bepalen of een onderneming in de vorm van een personenvennootschap, waarin een publiekrechtelijke rechtspersoon deelneemt;

Hoofdstuk 2. Begroting en verantwoording

Artikel 2. Programma-indeling

1. Het algemeen bestuur stelt bij vaststelling van de begroting de programma-indeling vast;
2. Het algemeen bestuur stelt op voorstel van het dagelijks bestuur per programma relevante indicatoren vast voor het meten van en het afleggen van verantwoording over de productie van goederen en diensten en de maatschappelijke effecten van het beleid van de dienst.

Artikel 3. Inrichting begroting en jaarstukken

1. Bij de begroting worden onder elk van de programma's de lasten en baten per programma weergegeven en bij de jaarstukken worden onder elk van de programma's de gerealiseerde lasten en baten per programma weergegeven.
2. Bij de uiteenzetting van de financiële positie in de begroting wordt van de nieuwe investeringen per investeringscategorie het benodigde investeringskrediet weergegeven en wordt van de lopende investeringen het geautoriseerde investeringskrediet en de raming van de uitputting van het krediet in het lopende boekjaar weergegeven.

Artikel 4. Indexering begroting

Bij het indexeren van de begroting wordt een onderscheid gemaakt tussen materiële kosten en loonkosten.

1

- a. Ten behoeve van de indexatie van materiële kosten naar het volgende begrotingsjaar wordt uitgegaan van de consumentenprijsindex (CPI) zoals gepresenteerd in de septembercircularis gemeentefonds twee jaar voorafgaand aan het betreffende begrotingsjaar (i.e. T-2). Dit bedrag wordt in het lopende begrotingsjaar middels een begrotingswijziging verrekend met de werkelijke loonprijscompensatie zoals opgenomen in het gemeentefonds. Uitgangspunt hierbij is de informatie zoals opgenomen in de meicircularis van het betreffende begrotingsjaar.

2.

- a. Ten behoeve van de indexatie van loonkosten naar het volgend begrotingsjaar wordt uitgegaan van de vigerende CAO.

- b. Verplichtingen die ontstaan als gevolg van de uitvoering van de regeling Functioneel Leeftijdsontslag en welke muteren als gevolg van de vigerende CAO, zijn onderdeel van de loonkosten zoals bedoeld in artikel 4.2a.
- c. Indien de vigerende CAO nog niet bekend is, dan wordt voor de verwachte loonontwikkeling voorlopig uitgegaan van de macro-economische verkenning van het CPB zoals deze in de meest recente septembercirculaire van het gemeentefonds is vermeld. Dit betreft de loonvoet sector overheid.
- d. Indien er gedurende een begrotingsjaar sprake is van een nieuwe CAO, wordt in het lopende begrotingsjaar een correctie toegepast op de loonkostenontwikkeling op basis van de werkelijke kosten op grond van deze CAO.

3.

- a. De basis voor de begroting van de rentekosten is de financieringsbehoefte zoals deze bestaat naar aanleiding van het vastgestelde meerjareninvesteringsplan (MIP). Daarbij wordt een inschatting gemaakt van de marktrente. Het werkelijke financieringsresultaat wordt na afloop van het jaar verrekend.

Artikel 5. Autorisatie begroting en investeringskredieten

- 1. Het algemeen bestuur autoriseert met het vaststellen van de begroting de baten en de lasten per programma;
- 2. Bij de begrotingsbehandeling geeft het algemeen bestuur aan voor welke nieuwe investeringen hij op een later tijdstip een apart voorstel voor autorisatie van het investeringskrediet wil ontvangen. De overige nieuwe investeringen worden bij de begrotingsbehandeling met het vaststellen van de financiële positie geautoriseerd.
- 3.
 - a. Het dagelijks bestuur informeert het algemeen bestuur vooraf als hij verwacht dat de lasten de geautoriseerde lasten of de investeringsuitgaven de geautoriseerde investeringskredieten dreigen te overschrijden. Het algemeen bestuur geeft vervolgens aan of hij hiervoor een voorstel wil voor wijziging van het budget of een voorstel voor bijstelling van het beleid.
 - b. Het bepaalde in 3a van dit artikel is niet van toepassing voor zover de overschrijding van de totale lasten van een programma onder 1% van de geautoriseerde lasten van het programmaonderdeel blijft, of wanneer de onderschrijding kleiner is dan € 250.000.
 - c. Het bepaalde in 3a van dit artikel is niet van toepassing voor zover de overschrijding van de lasten van een programma gecompenseerd worden door direct gerelateerde baten.
 - d. Het bepaalde in 3a van dit artikel is niet van toepassing voor zover de overschrijding van de uitgaven van een investeringskrediet onder 1% van de geautoriseerde uitgaven van het krediet blijft, of wanneer de overschrijding kleiner is dan € 50.000.
- 4. Bij de behandeling van de tussenrapportages in het algemeen bestuur doet het dagelijks bestuur voorstellen voor het wijzigen van de geautoriseerde budgetten en de investeringskredieten en het bijstellen van het beleid.
- 5. Voor een investering waarvan het investeringskrediet niet met het vaststellen van de begroting is geautoriseerd, legt het dagelijks bestuur vooraf aan het aangaan van verplichtingen een investeringsvoorstel met een voorstel voor het vaststellen van een investeringskrediet aan het algemeen bestuur voor.
- 6. Het bepaalde in lid 5 van dit artikel is niet van toepassing voor zover het betreft verplichtingen inzake investeringen tot € 250.000,-.

Artikel 6. Tussentijdse rapportage

- 1. Het dagelijks bestuur informeert het algemeen bestuur door middel van tussentijdse rapportages over de realisatie van de begroting van de dienst over de eerste 4 maanden en de eerste 8 maanden van het lopende boekjaar.
- 2. De tussenrapportages bevatten een uiteenzetting over de uitvoering en de bijstelling van het beleid.
- 3. In de tussentijdse rapportage over de eerste 4 maanden worden afwijkingen op de oorspronkelijke ramingen van de baten en de lasten van programma's in de begroting groter dan 1% van de totale lasten per programma en groter dan € 250.000 toegelicht.
- 4. In de tussentijdse rapportage over de eerste 4 maanden worden afwijkingen op de oorspronkelijke ramingen van de investeringskredieten in de begroting groter dan 1% van krediet en groter dan € 50.000 toegelicht.

5. De tussentijdse rapportage over de eerste 8 maanden bevat een overzicht met de bijgestelde raming van:
- a. een toelichting zoals opgenomen in het vierde lid van dit artikel;
 - b. de geprognoseerde resultaten per programma;
 - c. de (beoogde) toevoegingen en onttrekkingen aan reserves; en
 - d. de raming van de uitputting van de investeringskredieten.

Artikel 7. Informatieplicht

Het dagelijks bestuur besluit niet over:

- a. het verstrekken van leningen, waarborgen en garanties;
- b. het verstrekken van kapitaal aan instellingen en ondernemingen, dan nadat het algemeen bestuur is geïnformeerd over het voornemen en hiertoe in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het dagelijks bestuur te brengen.

Artikel 8. EMU-saldo

Wanneer het Rijk de dienst bericht dat alle relevante overheden samen het collectieve aandeel van deze overheden in het EMU-tekort, bedoeld in artikel 3, zesde lid, van de Wet houdbare overheidsfinanciën, hebben overschreden, informeert het dagelijks bestuur het algemeen bestuur of een aanpassing van de begroting nodig is. Als het dagelijks bestuur een aanpassing nodig acht, doet het dagelijks bestuur een voorstel voor het wijzigen van de begroting.

Hoofdstuk 3. Financieel beleid

Artikel 9. Waardering en afschrijving vaste activa

1. Voor het afschrijven van de materiële vaste activa worden de methodieken en termijnen gehanteerd zoals vermeld in bijlage I behorend bij deze verordening. Uitgangspunt is dat er lineair afgeschreven wordt. Bij activa met economisch nut waar tevens sprake is van een restwaarde, vindt geen afschrijving plaats over de restwaarde. Het dagelijks bestuur is bevoegd om in het kader van een goed financieel beheer tussentijds wijzigingen in bijlage I aan te brengen. Het dagelijks bestuur maakt pas gebruik van de voorgaande bevoegdheid, nadat de Auditcommissie is geïnformeerd over het voornemen tot wijziging van bijlage I en in de gelegenheid is gesteld zijn wensen en bedenkingen ter kennis van het dagelijks bestuur te brengen.
2. Kosten voor het afsluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.
3. Geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief worden lineair in 5 jaar afgeschreven.

Artikel 10. Voorziening voor oninbare vorderingen

Voor de vorderingen op verbonden partijen en derden wordt een voorziening wegens oninbaarheid gevormd op basis van een individuele beoordeling op inbaarheid van de openstaande vorderingen.

Artikel 11. Reserves en voorzieningen

Bij een voorstel voor de instelling van een bestemmingsreserve wordt minimaal aangegeven:

- a. het specifieke doel van de reserve;
- b. de voeding van de reserve;
- c. de maximale hoogte van de reserve; en
- d. de verwachte looptijd.

Artikel 12. Kostprijsberekening

1. Voor het bepalen van de geraamde kostprijs van producten en diensten van de gemeenschappelijke regeling, die worden geleverd aan overheidsbedrijven en derden, wordt een systeem van kostentoerekening gehanteerd. Bij de kostentoerekening worden naast de directe kosten ook de indirecte kosten betrokken, die toe te rekenen zijn aan het product of dienst.
2. Voor de inzet van materiele activa worden naast directe kosten, indirecte kosten en afschrijvingskosten, de rente voor de financiering van het actief toegerekend. Deze rente is een vergoeding voor de inzet van vreemd vermogen en van eigen vermogen. De rentepercentages voor deze vergoeding worden bij de behandeling van de begroting vastgesteld;
3. Het algemeen bestuur stelt bij de vaststelling van de begroting (swijziging) de hoogte van de tarieven vast.

Artikel 13. Prijzen economische activiteiten

1. Voor de levering van goederen, diensten of werken aan overheidsbedrijven en derden en met welke bijbehorende activiteiten de gemeenschappelijke regeling in concurrentie met marktpartijen treedt, wordt tenminste de geraamde integrale kostprijs in rekening gebracht. Bij afwijking doet het dagelijks bestuur vooraf voor elk van deze activiteiten afzonderlijk een voorstel voor een bestuursbesluit, waarin het publiek belang van de activiteit wordt gemotiveerd.
2. Bij het verstrekken van leningen of garanties aan overheidsbedrijven en derden brengt de gemeenschappelijke regeling de geraamde integrale kosten in rekening. Bij afwijking doet het dagelijks bestuur vooraf een voorstel voor een bestuursbesluit, waarin het publiek belang van de lening of garantie wordt gemotiveerd.
3. Bij het verstrekken van kapitaal door de gemeenschappelijke regeling aan overheidsbedrijven en derden gaat het dagelijks bestuur uit van een vergoeding van tenminste de geraamde integrale kosten van de verstrekte middelen. Bij afwijking doet het dagelijks bestuur vooraf een voorstel voor een bestuursbesluit, waarin het publiek belang van de kapitaalverstrekking wordt gemotiveerd.
4. Bestuursbesluiten met de motivering van het publiekbelang als bedoeld in de vorige leden zijn niet nodig als sprake is van:
 - a. leveringen van goederen, diensten of werken en het verstrekken van leningen, garanties en kapitaal aan andere overheden voor zover deze leveringen en verstrekkingen zijn bedoeld voor de uitoefening van de publieke taak door die andere overheid;
 - b. een bevoordeling van activiteiten in het kader van een bij wet opgedragen publiekrechtelijke taak;
 - c. een bevoordeling van activiteiten in het kader van een toegekend bijzonder of uitsluitend recht waarvoor prijsvoorschriften gelden;
 - d. een bevoordeling van sociale werkplaatsen;
 - e. een bevoordeling van onderwijsinstellingen;
 - f. een bevoordeling van publieke media-instellingen; en
 - g. een bevoordeling die valt onder de reikwijdte van de staatssteunregels van het Werkingsverdrag van de Europese Unie en daarmee verenigbaar is.

Artikel 14. Financieringsfunctie

1. Het dagelijks bestuur neemt bij het uitzetten en het aantrekken van middelen de volgende kaders in acht:
 - a. voor het aantrekken van financieringen met een looptijd langer dan één jaar worden tenminste twee prijsopgaven bij verschillende financiële instellingen gevraagd; en
 - b. er wordt geen gebruik gemaakt van financiële derivaten als bedoeld in artikel 1, onder c, van de Wet financiering decentrale overheden.
2. Het dagelijks bestuur informeert het algemeen bestuur als de wettelijke kasgeldlimiet, bedoeld in artikel 1, onder f, van de Wet financiering decentrale overheden, of de wettelijke renterisiconorm, bedoeld in artikel 1, onder h, van de Wet financiering decentrale overheden, meer dan twee kwartalen wordt overschreden.
3. Bij het verstrekken van leningen, het verstrekken van garanties en het verstrekken van risicodragend kapitaal bedingt het dagelijks bestuur indien mogelijk zekerheden.
4. Bij het verstrekken van een garantie wordt een voorziening ten laste van de begroting gevormd ter grote van het risico dat de dienst met de garantie loopt. Als in de begroting niet is voorzien in budget voor deze voorziening dan doet het dagelijks bestuur vooraf aan de garantieverlening een voorstel aan het algemeen bestuur voor een begrotingswijziging.

Artikel 15. Weerstandsvermogen

1. Het dagelijks bestuur biedt eenmaal in de vier jaar een (bijgestelde) nota weerstandsvermogen aan ter behandeling en vaststelling door het algemeen bestuur. In deze nota wordt ingegaan op het risicomangement, het opvangen van risico's door verzekeringen, voorzieningen, het weerstandsvermogen of anderszins.

In de nota wordt tevens het gewenste weerstandsvermogen bepaald.

2. Het dagelijks bestuur geeft aan in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van de begroting en van de jaarstukken de risico's van materieel belang en een inschatting van de kans dat deze risico's zich voordoen. Het dagelijks bestuur brengt hierbij in elk geval de risico's in beeld en actualiseert de risico's genoemd in de nota bedoeld in lid 1.

3. Het dagelijks bestuur geeft aan in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing van de begroting en van de jaarstukken de weerstandscapaciteit en in hoeverre schaden en verliezen als gevolg van de risico's van materieel belang met het weerstandsvermogen kunnen worden opgevangen.

Hoofdstuk 4. Paragrafen

Artikel 16. Paragrafen

De paragrafen in de begroting en het jaarverslag voldoen voor wat betreft hun inhoud aan de eisen die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daaraan stelt.

Hoofdstuk 5. Financiële organisatie en financieel beheer

Artikel 17. Administratie

1. De administratie is zodanig van opzet en werking, dat zij in ieder geval dienstbaar is voor:

- a. het sturen en het beheersen van activiteiten en processen in de dienst als geheel en in de afdelingen;
- b. het verstrekken van informatie over ontwikkelingen in de omvang van de vaste activa, voorraden, vorderingen, schulden en contracten;
- c. het verschaffen van informatie over uitputting van de toegekende budgetten en investeringskredieten en voor het maken van kostencalculaties;
- d. het verschaffen van informatie over indicatoren met betrekking tot de productie van goederen en diensten en de maatschappelijke effecten van het beleid van de gemeenschappelijke regeling;
- e. het afleggen van verantwoording over de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving; en
- f. de controle van de registratie van gegevens als zodanig en van de daaraan ontleende informatie, alsmede voor de controle op de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het gevoerde bestuur in relatie tot de gestelde beleidsdoelen, de begroting en relevante wet- en regelgeving.

2. Onder administratie wordt verstaan het systematisch verzamelen, vastleggen, verwerken en verstrekken van informatie ten behoeve van het besturen, functioneren en beheersen van de organisatie van de dienst en de verantwoording die daarover moet worden afgelegd.

Artikel 18. Financiële organisatie

Het dagelijks bestuur draagt zorg voor:

- a. een eenduidige indeling van de organisatie van de dienst en een eenduidig toewijzing van taken aan de afdelingen;
- b. een adequate scheiding van taken, functies, bevoegdheden, verantwoordelijkheden;
- c. de verlening van mandaten en volmachten voor het aangaan van verplichtingen ten laste van de toegekende budgetten en investeringskredieten;
- d. de interne regels voor taken en bevoegdheden, de verantwoordingsrelaties en de bijbehorende informatievoorziening van de financieringsfunctie;
- e. de te maken afspraken met de afdelingen over de te leveren prestaties, de daarvoor beschikbare middelen en de wijze en frequentie van rapportage over de voortgang van de activiteiten en uitputting van middelen;

- f. de kostenverdeelsleutels voor het eenduidig toewijzen van de lasten en baten aan de producten van de productenraming en de productenrealisatie;
- g. het beleid en de interne regels voor de inkoop en de aanbesteding van goederen, werken en diensten;
- h. het beleid en de interne regels voor de steunverlening en de toekenning van subsidies aan ondernemingen en instellingen; en
- i. het beleid en de interne regels voor het voorkomen van misbruik en oneigenlijk gebruik van regelingen en eigendommen, opdat aan de eisen van rechtmatigheid, controle en verantwoording wordt voldaan.

Artikel 19. Interne controle

1. Het dagelijks bestuur zorgt ten behoeve van het getrouwe beeld van de jaarrekening, bedoeld in artikel 213, derde lid, onder a van de Gemeentewet, en de rechtmatigheid van de baten en lasten en de balansmutaties, bedoeld in artikel 213, derde lid, onder b van de Gemeentewet, voor de jaarlijkse interne toetsing van de getrouwheid van de informatieverstrekking en de rechtmatigheid van de beheershandelingen. Bij afwijkingen neemt het dagelijks bestuur maatregelen tot herstel.
2. Het dagelijks bestuur zorgt voor de systematische controle van de registratie en de ontwikkeling van de bezittingen en het vermogen van de dienst met dien verstande dat de waardepapieren, de voorraden, de debiteurenvorderingen, de liquiditeiten, de opgenomen leningen, de kortlopende schulden en de vorderingen van crediteuren jaarlijks worden gecontroleerd. Voor registergoederen en bedrijfsmiddelen worden afhankelijk van de omvang en aard van het risico specifieke beheersmaatregelen genomen. Bij afwijkingen in de registratie neemt het dagelijks bestuur maatregelen voor herstel van de tekortkomingen.

Hoofdstuk 6. Slotbepalingen

Artikel 20. Intrekken oude verordening en overgangsrecht

De Financiële verordening Veiligheidsregio Fryslân wordt ingetrokken, met dien verstande dat zij van toepassing blijft op de jaarrekening en het jaarverslag en bijbehorende stukken van het begrotingsjaar voorafgaand aan het jaar waarin deze verordening in werking treedt, met uitzondering van de bepalingen over de inhoud van de paragrafen in het jaarverslag.

Artikel 21. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op 1 januari 2016;
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Financiële verordening Veiligheidsregio Fryslân 2016.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het algemeen bestuur van 17 maart 2016.

De voorzitter,
De secretaris,

Bijlage I afschrijvingsbeleid bij artikel 9

Afschrijvingsbeleid materiele vaste activa met economisch nut

Activa met economisch nut en een verkrijgingsprijs van minder dan € 10.000,- worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.

Op gronden en terreinen wordt niet afgeschreven.

Met afschrijven wordt begonnen vanaf 1 januari van het jaar volgend op het jaar waarin het actief in gebruik is genomen.

De volgende materiële vaste activa met economisch nut worden lineair afgeschreven in:

- a. 40 jaar: bedrijfsgebouwen;
- b. 20 jaar: renovatie, restauratie en verbouwing van bedrijfsgebouwen; technische installaties in bedrijfsgebouwen; voorzieningen aan terreinen (zoals parkeerplaatsen); containers;
- c. 15 jaar: brandweervoertuigen c.q. brandweervoertuigen; medische apparatuur t.b.v. tuberculosebestrijding;
- d. 12 jaar: brandweervoertuigen (beroepskorps)
- e. 10 jaar: kantoormeubilair; oefenmateriaal brandweer; ademluchtapparatuur; inventaris/bepakking brandweervoertuigen; overig brandweermateriaal;
- f. 7 jaar: dienst- en OVD-voertuigen; persoonlijke beschermingsmiddelen brandweer;
- g. 6 jaar: alarmeringsmiddelen (C2000 apparatuur);
- h. 5 jaar: overige medische apparatuur; PSU GHOR functionarissen; overige kantoorinventaris; gebruikerssoftware, werkplek automatisering, telefooncentrale (incl. vaste telefoons);
- i. 3 jaar: systeem soft- en hardware; mobiele telefoons; tablets;

Oplegnotitie Besluitvormend

Onderwerp	Beleidsnota weerstandsvermogen en risicobeheersing
Ter behandeling in de vergadering van	het Algemeen Bestuur
Status	Openbaar
Portefeuillehouder	Dhr. Gebben
Auteur	Alwin Postma
Bijlagen	1. Beleidsnota weerstandsvermogen en risicobeheersing 2023-2026
Vergaderdatum	14-12-2023
Agendapunt	
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	
OR/GO	Kies een item.

Conceptbesluit	1. De beleidsnota weerstandsvermogen en risicobeheersing vast te stellen.
Inleiding	<p>Volgens de financiële verordening biedt het dagelijks bestuur eenmaal in de 4 jaar een nota weerstandsvermogen en risicobeheersing aan ter behandeling in het algemeen bestuur. In de nota wordt ingegaan op de wijze waarop met risico's wordt omgegaan en op welke wijze de risico's worden afgedekt. De huidige nota heeft een looptijd tot eind 2022, vandaar dat nu een herziene nota wordt aangeboden voor de periode vanaf 2023. De nota is tot stand gekomen op basis van een eigen evaluatie van het beleid. De uitkomsten hiervan zijn verwerkt in de voorliggende beleidsnota.</p> <p>In de reguliere managementcyclus van Veiligheidsregio Fryslân wordt op alle niveaus in de organisatie vastgelegd welke resultaatafspraken zijn gemaakt over de te realiseren doelstellingen en hoe hierover wordt gerapporteerd. Hierin worden ook de risico's betrokken, die de realisatie van de doelstellingen mogelijk bedreigen en worden afspraken gemaakt over hoe de risico's worden beheerst of vermeden. In onze P&C documenten komen deze onderwerpen dan ook aan de orde. Onze onafhankelijke concerncontroller kijkt mee met dit proces.</p> <p>Het voorgaande proces resulteert voornamelijk in strategische risico's, terwijl ook op de werkvloer zich risico's voordoen. Een van de resultaten die we proberen te bereiken met het meerjarige thema Procesgericht werken is om de beheersbaarheid van de operationele risico's te vergroten. We zullen hiervoor in 2023 het fundament leggen.</p>

Beoogd effect	Inzicht verschaffen aan het algemeen bestuur en de deelnemende gemeenten over het risicoprofiel van VRF en de wijze waarop met risico's wordt omgegaan.
Argumenten	<p><i>1.1 De werkwijze zoals vastgelegd in de beleidsnota 2019 – 2022 werkt naar behoren.</i> De introductie van een egalisatiereserve leidt tot minder wijzigingen in de gemeentelijke bijdrage omdat eventuele tussentijdse aanpassingen zelf kunnen worden opgevangen. Daarnaast wordt de post onvoorzien gebruikt voor bovenmatige personele frictie.</p> <p><i>1.2 De spelregels tav vullen en legen van de egalisatiereserve worden nader gespecificeerd</i> Om onduidelijkheid te voorkomen wordt in de spelregels van het vullen en legen van de egalisatiereserve het uitgangspunt toegevoegd dat een overschot automatisch wordt toegevoegd en een tekort automatisch wordt onttrokken aan de egalisatiereserve. Ondanks deze nadere specificering van de spelregels blijft het vullen of legen een bestuursbesluit, dat pas na zienswijze van de deelnemende gemeenten kan worden genomen.</p>
Kanttekeningen/risico's	<p><i>1.1 Het risicoprofiel kan gedurende de beleidsperiode wijzigen</i> De beleidsnota is geldig voor de komende vier jaar. In deze periode kan het risicoprofiel van de organisatie wijzigen. Om deze reden is ervoor gekozen in de beleidsnota vooral de kaders op te nemen, en alleen de belangrijkste risico's op te nemen die op dit moment spelen. De actualisatie van de risico's vindt plaats in de jaarlijkse paragraaf in de begroting. Op deze manier blijft het beeld actueel.</p>
Financiële consequenties	Geen
Vervolgaanpak/uitvoering	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tegelijkertijd met deze beleidsnota wordt gewerkt aan de Visie op risicomanagement. Deze visie wordt intern vastgesteld. 2. De risico's zoals genoemd in deze beleidsnota worden tevens opgenomen in de kaderbrief 2025 – 2028.
Communicatie	
Besluit	Kies een item.
Paraaf secretaris	
Kopie naar auteur	

Beleidsnota weerstandsvermogen en risicobeheersing
2023 - 2026

Inhoud

1. Inleiding en samenvatting	3
2. Kaders voor weerstandsvermogen en risicobeheersing	4
3. Risico's en risicomanagement	6
4. Weerstandscapaciteit	8
5. Financiële kengetallen weerstandsvermogen	10

1. Inleiding en samenvatting

Inleiding

Voor u ligt de herziene nota weerstandsvermogen en risicobeheersing van Veiligheidsregio Fryslân.

De beleidsnota gaat in het volgende hoofdstuk in op de kaders die ten grondslag liggen aan deze beleidsnota. Vervolgens worden de onderscheiden elementen van risicomanagement en weerstandsvermogen nader uitgewerkt.

Samenvatting

Deze nota leidt niet tot significante wijziging van de benadering van weerstandsvermogen die is vastgesteld in de vorige beleidsnota 2019 – 2022. Ter informatie alvast de belangrijkste onderwerpen uit deze nota:

- Binnen de gemeenschappelijke regeling wordt geen eigen weerstandscapaciteit aangehouden, die is bepaald op basis van de risico-inventarisatie. Wel wordt het risico inzichtelijk gemaakt, zodat deelnemende gemeenten hier rekening mee kunnen houden in hun eigen risicoprofiel;

Er wordt gebruik gemaakt van een egalisatiereserve, die gebruikt wordt om tussentijdse fluctuaties in het begrotingssaldo op te vangen. Deze reserve heeft een omvang van tussen de 2% en 5% van het begrotingstotaal. Voor wat betreft de spelregels die van toepassing zijn bij het aanvullen of onttrekken aan de egalisatiereserve wordt het uitgangspunt gehanteerd dat de egalisatiereserve automatisch wordt gevuld met incidentele overschotten en aangewend voor tekorten in het jaarrekeningresultaat. Elk besluit over het vullen van of aanwenden voor tekorten van de egalisatiereserve wordt genomen door het bestuur nadat dit besluit voor zienswijze is voorgelegd aan de deelnemende gemeenten.

- De post onvoorzien zoals die tot nu toe werd gehanteerd, voldoet niet aan de definitie zoals het BBV die hanteert, en wordt daarom geclassificeerd als regulier budget voor personele fricties.

De nota weerstandsvermogen 2023 – 2026 treedt in werking met ingang van het begrotingsjaar 2023.

2. Kaders voor weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân is opgenomen dat de organisatie haar financieel beleid, begroting en jaarstukken inricht conform de bepalingen in artikelen 212 tot en met 215 van de gemeentewet. Dit betekent onder meer dat de begroting en de jaarstukken worden opgemaakt in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV), en dat het algemeen bestuur in een financiële verordening de uitgangspunten vastlegt van het financiële beleid. Zowel de financiële verordening als het BBV geven richtlijnen voor hoe de organisatie om dient te gaan met weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

Volgens artikel 9 van het BBV dient de organisatie in de begroting en de jaarstukken een paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing op te nemen. Artikel 11 bevat vervolgens de definitie van weerstandsvermogen, en de elementen die de paragraaf minimaal dient te bevatten:

- a. een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- b. een inventarisatie van de risico's;
- c. het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- d. een kengetal voor de:
 - netto schuldquote
 - solvabiliteitsratio
 - structurele exploitatieruimte
 - grondexploitatie en belastingcapaciteit (beide niet van toepassing voor de VRF)
- e. een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie.

In deze paragraaf legt de veiligheidsregio jaarlijks in haar begroting de inschatting van de risico's vast. Dezelfde paragraaf in het jaarverslag bevat de verantwoording over het gevoerde beleid. Indien nodig wordt in de bestuursrapportage ook tussentijds verslag gedaan van de ontwikkelingen in het risicobeeld.

Financiële verordening

Voor de bepaling van het beleid is het dus mogelijk om te volstaan met de paragraaf zoals hiervoor genoemd. Het risico hiervan is echter dat de paragraaf dan snel het karakter krijgt van een jaarlijkse beleidsnota, die uitdijt en herhalingen bevat en daardoor minder effectief is. Om die reden is ervoor gekozen eens in de 4 jaar een beleidsnota op te stellen, waarin het beleid is vastgelegd.

In de financiële verordening is hierover in artikel 15, lid 1 het volgende opgenomen:

“Het dagelijks bestuur biedt eenmaal in de vier jaar een (bijgestelde) nota weerstandsvermogen aan ter behandeling en vaststelling door het algemeen bestuur. In deze nota wordt ingegaan op het risicomanagement, het opvangen van risico's door verzekeringen, voorzieningen, het weerstandsvermogen of anderszins. In de nota wordt tevens het gewenste weerstandsvermogen bepaald.”

De paragrafen in de begroting en de jaarrekening worden daarop gehanteerd voor het (indien nodig) bijstellen van de risico-inschatting, en voor de verantwoording over in hoeverre risico's zich hebben voorgedaan en worden opgevangen.

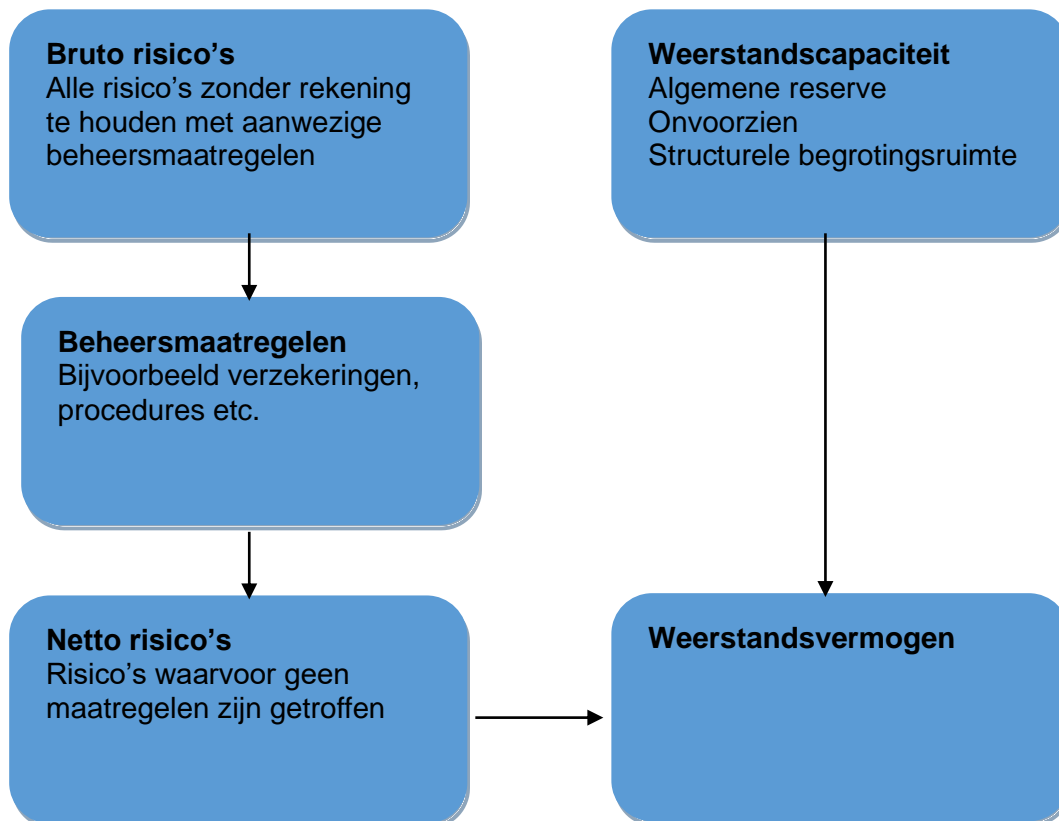
Definitie volgens het BBV

De definitie van weerstandsvermogen is volgens het BBV als volgt:

“Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- a. de weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de provincie onderscheidenlijk gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken;
- b. alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.”

Schematisch ziet deze relatie er als volgt uit:

In de volgende hoofdstukken worden het risicomanagement en de weerstandscapaciteit nader uitgewerkt. Daarna wordt ingegaan op de kengetallen die de paragraaf weerstandsvermogen bevat.

3. Risico's en risicomangement

In de reguliere managementcyclus van Veiligheidsregio Fryslân wordt op alle niveaus in de organisatie vastgelegd welke resultaatafspraken zijn gemaakt over de te realiseren doelstellingen en hoe hierover wordt gerapporteerd. Hierin worden ook de risico's betrokken, die de realisatie van de doelstellingen mogelijk bedreigen, en worden afspraken gemaakt over hoe de risico's worden beheerst of vermeden.

De belangrijkste risico's ("materiële betekenis" uit de BBV-definitie) worden ook in de bestuurlijke cyclus betrokken. Concreet betekent dit dat deze risico's worden opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing in de programmabegroting, en dat verslag wordt gedaan van de voortgang in het jaarverslag en eventueel in de bestuursrapportages.

Naast de risico's die, indien zij zich voordoen, worden afgewenteld op de weerstandscapaciteit, wordt ook verslag gedaan van de risico's die mogelijk structurele impact hebben op de begroting. Indien laatstgenoemde zich zeker voordoen, dient dit te worden verwerkt in de begroting. Eenmaal in de vier jaar wordt onze begroting doorgelicht (Operatie doorlichting begroting). Tijdens deze doorlichting worden de risico's met structurele impact op de begroting benoemd.

Veel van de geconstateerde risico's zullen naar verwachting zijn afgedekt door beheersmaatregelen, wat leidt tot een verwaarloosbaar netto-risico. De risico's die niet of minder goed beheersbaar zijn én van materiële betekenis zijn, worden opgenomen in de paragraaf. Hierbij wordt de volgende indeling gehanteerd:

- Risico's die worden afgewenteld op de weerstandscapaciteit;
- Risico's die mogelijk een structurele impact hebben op de begroting.

Op het moment van schrijven van deze nota komen in deze categorieën de volgende belangrijke risico's naar voren:

Risico's die worden afgewenteld op de weerstandscapaciteit:

- Wegvallen van maatwerk- en markttaken: de Veiligheidsregio Fryslân voert diverse taken uit die nauw verbonden zijn met de basistaak, maar niet collectief worden uitgevoerd. Voorbeelden hiervan zijn maatwerk JGZ, dienstverlening WABO en reizigersvaccinaties. Op deze taken wordt deels vast personeel ingezet, en wordt een beroep gedaan op overhead. De bijdrage die deze taken leveren aan de overhead, zorgt ervoor dat basistaken goedkoper worden uitgevoerd. Wegvallen van deze taken zorgt voor incidentele fricties en voor het vervallen van structurele dekking;
- Fysieke en psychische schade door werkzaamheden: het optreden van personeel en vrijwilligers bij incidenten kan fysieke en psychische schade opleveren, die niet altijd goed te verzekeren is. De gevolgen hiervan kunnen verstrekkend zijn, bijvoorbeeld blijvende arbeidsongeschiktheid. Veiligheidsregio Fryslân neemt deel aan de 'stichting waarborgfonds veiligheidsregio's' zodat per 1 januari 2024 de risico's op dit vlak die niet verzekeraar zijn in gezamenlijkheid met alle veiligheidsregio's worden gedragen.
- Het niet kunnen werven van voldoende kwalitatief personeel, waardoor de taakuitvoering in gevaar komt: bij de huidige arbeidsmarkt is het lastig om voldoende kwalitatief personeel te werven. Dit probleem doet zich voor bij alle organisatieonderdelen. Het gevolg kan zijn dat de kwaliteit van de dienstverlening onder druk komt of alleen kan worden gerealiseerd tegen onevenredig hoge kosten.

Risico's die mogelijk structurele effecten hebben op de begroting

- Omgevingswet

De komst van de Omgevingswet bevordert de integrale afweging als het gaat om besluiten in de fysieke leefomgeving. Alle aspecten die van invloed zijn, moeten meegenomen worden. Dit geldt dus zeker ook voor veiligheid en gezondheid. De invoering van de Omgevingswet brengt de nodige onzekerheden met zich mee. Zo is het onduidelijk hoe groot de vraag vanuit de gemeenten echt gaat worden. Verder laten landelijke onderzoeken zien dat de komst van de Omgevingswet meer tijd en geld gaat kosten. De minister van Binnenlandse Zaken heeft dit - en ook de bijzondere positie voor veiligheidsregio's hierin - onderkend. De invoering van de wet is inmiddels wederom uitgesteld, ditmaal tot 1 januari 2024. De onzekerheid zal op korte termijn niet opgelost zijn.

- Onderhouds- en exploitatielasten vastgoed (M.J.O.P)

Om de onderhoudslasten beter te kunnen voorspellen, is aanvullend specialistisch onderzoek nodig om de staat van de panden beter in kaart te brengen. Het is onzeker wat er uit dit onderzoek zal komen.

- Langere en onbetrouwbare levertijden

Als gevolg van grondstoftekorten en krapte op de arbeidsmarkt, hebben we ook te maken met problemen bij de tijdige levering van materieel, materiaal en diensten. Daarom moet hier bij aanbestedingen in de planning rekening mee worden gehouden, trajecten vroeg worden begonnen en duidelijke afspraken met leveranciers worden gemaakt. Voor ons regulier onderhoud en de aanschaf van kleiner materiaal is het nodig dat we voldoende aandacht aan het voorraadbeheer besteden. We moeten voorkomen dat er, door problemen met de levertijden, risico's in de uitvoering van de hulpverlening ontstaan. De ontwikkelingen rond levertijden kunnen financiële consequenties hebben (verschuiving van kosten in de tijd).

- Verduurzaming gebouwen en materieel

Het verder verduurzamen van onze gebouwen en materieel heeft de aandacht. Veiligheidsregio Fryslân heeft hierin ook al slagen gemaakt en dit op eigen initiatief opgepakt. Op het moment dat er vanuit de Rijksoverheid of vanuit Europese duurzaamheidsdoelstellingen meer verduurzaming verplicht wordt gesteld, zou dit een verhoging van de kosten tot gevolg kunnen hebben. We kunnen de financiële consequenties op dit moment niet concreet maken.

- Functioneel leeftijdsontslag (FLO)

Door de landelijke netto afspraak hebben wijzingen in diverse wet- en regelgeving, zoals cao-verhogingen, directe financiële gevolgen op het FLO. Ontwikkelingen in de CAO-gemeenten en de afschaffing van de levensloopregeling kunnen ervoor zorgen dat de bestemmingsreserve eerder uitgeput is dan waarmee op het moment van de overname rekening is gehouden.

- Risico van functiewaardering verpleegkundigen en doktersassistenten

De inhoud van het werk van de verpleegkundigen en doktersassistenten wordt geëvalueerd. Er worden gesprekken met de betreffende groepen gevoerd en een profiel opgesteld. Op basis van de uitkomsten kan worden vastgesteld of de functionele inschaling nog passend is bij taken en bevoegdheden van deze functies. In vergelijking met de meeste andere GGD'en hanteren wij een lagere inschaling. Wanneer wij de landelijke lijn zouden volgen, leidt dit tot een uitzetting van € 1 miljoen.

- **Instream Jeugdgezondheidszorg**

De afgelopen jaren bleek het gefixeerde budget toereikend om op gepaste wijze invulling te geven aan de inhoud van de zorgactiviteiten. Wanneer de kindaantallen (fors) toenemen door het Oekraïneconflict en andere ontheemden, ontstaat hier een mogelijk budgettair risico. Dit kan ertoe leiden dat óf het budget óf de inhoud ter discussie komt te staan.

- **Vakbekwame brandweermensen**

De BON is de opleidingsinstelling waar de brandweer aan gebonden is voor het afnemen van opleidingen en het vakbekwaam houden van de brandweermensen. De beschikbare capaciteit sluit niet altijd aan bij de behoefte. Het verloop onder de vrijwilligers is wisselend waardoor de behoefte aan nieuwe vrijwilligers en opleidingsplekken varieert.

Deze risico's worden op de reguliere momenten in de planning- en controlcyclus geactualiseerd en herzien, of eerder als hiertoe de noodzaak bestaat. De risico's worden waar mogelijk gekwantificeerd en voorzien van een analyse van de kans op voordoen.

Beleidslijnen

Samengevat leidt dit tot de volgende beleidslijnen voor risicomanagement:

- I. Risicomanagement is een regulier onderdeel van het managementcontrolsysteem van de VRF. De geïdentificeerde risico's worden waar mogelijk ondervangen door beheersmaatregelen;
- II. De belangrijkste netto-risico's worden opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicomanagement in de begroting en jaarrekening. Waar nodig wordt tussentijds verslag gedaan van de voortgang;
- III. In de paragraaf worden ook de risico's opgenomen die mogelijk op termijn impact hebben op de begroting. Deze worden structureel verwerkt in de begroting op het moment dat deze zich zeker gaan voordoen.

4. Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de beschikbare middelen om risico's op te vangen, in het geval die zich voordoen. Dit kan bestaan uit incidentele weerstandscapaciteit (aanwezige vrije reserves) en structurele weerstandscapaciteit (bijvoorbeeld post onvoorzien en vrije begrotingsruimte).

In beginsel is bij een gemeenschappelijke regeling altijd sprake van 100% weerstandscapaciteit. Tegenvallers kunnen immers altijd worden afgewenteld op de deelnemende gemeenten (artikel 30, lid 3 van de GR). Een GR hoeft om die reden geen eigen weerstandscapaciteit aan te houden. Bij VRF is er voor gekozen een egaliseringsreserve en post onvoorzien aan te houden, om zelf eerst de risico's te kunnen opvangen. Tegelijkertijd houden de deelnemende gemeenten ook zelf rekening met de risico's die zij lopen als gevolg van hun deelname aan de GR. Dit verschilt per gemeente, en is afhankelijk van het eigen gemeentelijk beleid rondom weerstandsvermogen. Een en ander zou tot gevolg kunnen hebben dat risico's soms dubbel zijn afgedekt.

VRF zal zelf een risico-analyse opstellen die door de gemeenten kan worden gehanteerd in de vaststelling van de eigen risico's en de weging ervan.

Het gebruik van een egaliseringsreserve wordt als nuttig ervaren, aangezien dit bijdraagt aan een stabiele ontwikkeling van de gemeentelijke bijdragen en het risico op tussentijdse verrekeningen aanzienlijk verkleint. Dit zorgt voor een stabiel begrotingsbeeld in de gemeentelijke begrotingen, voor wat betreft de bijdrage aan de VRF.

Het voorstel is de bestaande werkwijze van het egalisatiereserve aan te houden. Hierbij blijft een ondergrens van 2% en een bovengrens van 5% van het begrotingstotaal gehandhaafd.

Voor wat betreft de spelregels die van toepassing zijn bij het aanvullen of onttrekken aan de egalisatiereserve wordt het uitgangspunt gehanteerd dat de egalisatiereserve automatisch wordt gevuld met incidentele overschotten en aangewend voor tekorten in het jaarrekeningresultaat. Naast de resultaatsbestemming bij de jaarrekening wordt de reserve alleen gebruikt voor het tussentijds aanpassen van de begroting waar vastgesteld nieuw beleid en/of autonome ontwikkelingen hiertoe aanleiding geven én waarin de incidentele begrotingsruimte niet voldoende is. Dit kan nodig zijn, aangezien de begroting voor enig jaar al vroeg wordt vastgesteld, waar in de tussentijd tot het begin van het begrotingsjaar nog ontwikkelingen plaatsvinden. Deze aanpassing vindt plaats bij de eerste begrotingswijziging.

Elk besluit over het vullen van of aanwenden voor tekorten van de egalisatiereserve wordt genomen door het bestuur nadat dit besluit voor zienswijze is voorgelegd aan de deelnemende gemeenten.

De post onvoorzien, zoals nu is opgenomen, is in werkelijkheid geen echte post “onvoorzien” zoals bedoeld in het BBV. De post is tijdens de bezuinigingsoperatie 2011-2014 gevormd uit reguliere budgetten voor bovenmatige frictie (bijvoorbeeld de post vervanging bij ziekte), en is niet direct te koppelen aan één of enkele risico's. Het budget is gepositioneerd bij de algemeen directeur, en wordt toegekend op basis van een integrale, VRF-brede afweging van de bovenmatige personele fricties. Het aanhouden van een ‘echte’ post onvoorzien, zoals bedoeld in het BBV, is niet noodzakelijk gezien de werking van de egalisatiereserve.

Beleidslijnen weerstandscapaciteit

Samenvattend leiden deze afwegingen tot de volgende beleidslijnen voor de weerstandscapaciteit voor Veiligheidsregio Fryslân:

- I. De risico's die (deels) niet zijn afgedekt, worden inzichtelijk gemaakt in de paragraaf.
- II. In de begroting en financiële positie van Veiligheidsregio Fryslân wordt geen eigen weerstandscapaciteit aangehouden die is bepaald adv. risico's.
- III. De algemene reserve bestaat alleen uit een egalisatiereserve, die een ondergrens heeft van 2% van het begrotingstotaal en een bovengrens van 5%.
- IV. Voor het hanteren van de egalisatiereserve worden de spelregels gehanteerd zoals beschreven in deze nota.
- V. De post “onvoorzien” wordt zoals in de laatste beleidsnota aangepast gebruikt voor bovenmatige personele fricties.

5. Financiële kengetallen weerstandsvermogen

In de programmabegroting neemt Veiligheidsregio Fryslân een geprognosticeerde balans en kengetallen op voor de financiële positie. Deze kengetallen maken inzichtelijk(er) over hoeveel (financiële) ruimte de GR beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven zodoende inzicht in de financiële weerbaar- en wendbaarheid. De kengetallen worden gezamenlijk opgenomen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing, omdat die paragraaf weergeeft hoe solide de begroting is en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen.

In het BBV zijn de volgende kengetallen opgenomen:

- netto schuldquote (gecorrigeerd voor verstrekte leningen)
- solvabiliteitsratio
- structurele exploitatieruimte
- grondexploitatie en belastingcapaciteit (beide niet van toepassing voor de VRF)

De normering voor deze kengetallen is sterk afhankelijk van de aard van de bedrijfsactiviteiten en van de wijze waarop met weerstandscapaciteit binnen de GR wordt omgegaan (zoals weergegeven in hoofdstuk 4). Het opnemen van deze kengetallen is een verplicht vanuit de BBV, maar de ontwikkeling van deze kengetallen is voor Veiligheidsregio Fryslân niet van groot belang en er wordt dan ook niet op gestuurd. Daarnaast is er geen norm vastgelegd en wordt dit ook niet als wenselijk gezien. Per kengetal is de uitwerking en de achtergrond als volgt:

Netto-schuldquote

De netto-schuldquote is de verhouding van de netto-schuld (schulden – vorderingen) ten opzichte van het begrotingstotaal. In de jaarrekening 2022 kwam dit percentage uit op 33,36%. In de herziene begroting 2023 (74,71%) en de begroting 2024 (76,60%) is zichtbaar dat de netto-schuldquote meerjarig verder oploopt. Dit wordt veroorzaakt door externe financiering van geplande investeringen. De netto-schuld is relatief hoog ten opzichte van het begrotingstotaal: hierin is zichtbaar dat Veiligheidsregio Fryslân (en dan vooral de brandweer) gezien haar activiteiten een kapitaalintensieve dienst is. Daarnaast was in de jaarrekening 2022 het gerealiseerde totaal van de baten veel hoger door de opbrengsten die tegenover de extra kosten voor het coronavirus en de vluchtelingenopvang stonden. Deze extra kosten vallen in 2023 en 2024 lager uit en verhogen de netto-schuldquote.

Solvabiliteitsratio

De solvabiliteit is de verhouding tussen het eigen vermogen en het totale vermogen (balanstotaal) van de VRF. In 2022 kwam deze uit op 10,53%. In de herziene begroting 2023 loopt deze terug naar 8,88% om in de begroting 2024 uit te komen op 7,49%.

De solvabiliteit neemt af door het invullen van de investeringsplanning in de komende jaren. Daarnaast neemt het saldo van de bestemmingsreserves af door de besteding van de specifiek voor projecten beschikbare gelden.

Structurele begrotingsruimte

Binnen de begrotingssystematiek van de VRF wordt gewerkt met een gemeentelijke bijdrage *in het nadelig saldo*. De baten en lasten van de activiteiten worden geraamd op basis van het vastgestelde beleid en autonome ontwikkelingen in lonen en prijzen. Het daaruit voortvloeiende saldo is gelijk aan de bijdrage van de deelnemende gemeenten. In totaal is dus op begrotingsbasis per definitie sprake van een structurele ruimte van 0%. In de jaarrekening kan dit wel afwijken: in de eerste begrotingswijziging wordt incidentele ruimte (overschot op kapitaallasten én bijdrage

egalisatiereserve) eenmalig ingezet om uitzettingen te dekken, alvorens tussentijds de gemeentelijke bijdrage te verhogen.

Oplegnotitie Besluitvormend

Onderwerp	Controleverordening 2023
Ter behandeling in de vergadering van	het Algemeen Bestuur
Status	Openbaar
Portefeuillehouder	Dhr. Gebben
Auteur	Dhr. Postma (concerncontroller)
Bijlagen	1. Controleverordening 2023
Vergaderdatum	14-12-2023
Agendapunt	[in te vullen door secretaris]
Betrokken afdeling/ medewerkers (functioneel)	Marita Velzing, Mark Visser, Renze Vellema
OR/GO	Kies een item.

Conceptbesluit	1. De Controleverordening 2023 vast te stellen.
Inleiding	<p>Tot en met 2022 heeft de externe accountant een rechtmatigheidsoordeel bij de jaarrekening afgegeven. Vanaf boekjaar 2023 is het Dagelijks Bestuur (DB) verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording. De externe accountant geeft vanaf dat moment alleen nog een controleverklaring af met een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening.</p> <p>Deze wijziging dient te worden vastgelegd in de controleverordening. Er is hierbij aangesloten aan het model van de controleverordening dat door de VNG is opgesteld.</p> <p>De geldende Controleverordening betreft een versie uit 2014. In de voorliggende verordening zijn de belangrijkste wijzigingen in vergelijking met deze verordening geel gearceerd.</p> <p>Tijdens het AB van 13 juli 2023 is besloten om de Auditcommissie namens het AB het gesprek met het DB te laten voeren over de rechtmatigheidsverantwoording. Tijdens deze vergadering van het AB werd verzocht om dit besluit ook ergens vast te leggen. We hebben dit gedaan in artikel 7.5 van de Controleverordening.</p>
Beoogd effect	Vastleggen van de wijziging van de rechtmatigheidsverantwoording in de Controleverordening.

Argumenten	<p>1.1 <i>Het model het voorliggende Controleprotocol is opgesteld door de VNG. Dit model is passend gemaakt op de situatie van VRF.</i></p> <p>1.2 <i>De beschreven procedures en werkwijzen in het Controleprotocol komen overeen met de huidige manier werken tijdens de accountantscontrole.</i> Uitzondering hierop betreft artikel 7.5, waarin het gesprek tussen Auditcommissie en DB wordt beschreven.</p>
Kanttekeningen/risico's	
Financiële consequenties	Geen.
Vervolgaanpak/uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> - Auditcommissie: 20 november 2023 - Bestuurscommissies: 23 en 27 november 2023 - DB: 30 november 2023
Communicatie	
Besluit	Kies een item.
Paraaf secretaris	
Kopie naar auteur	

Controleverordening als bedoeld in artikel 213 Gemeentewet

Het algemeen bestuur van de Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân;

gelet op:

- artikel 213 van de Gemeentewet
- het Besluit accountantscontrole decentrale overheden
- artikel 8, derde lid en artikel 27 van de Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân.

BESLUIT:

vast te stellen de Controleverordening Veiligheidsregio Fryslân 2023 (artikel 213 Gemeentewet) van de Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân.

Artikel 1. Definities

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. accountant: een door het algemeen bestuur aangewezen accountant als bedoeld in artikel 213, tweede lid, van de Gemeentewet;
- b. accountantscontrole: controle van de in artikel 197 van de Gemeentewet bedoelde jaarrekening door de accountant;
- c. deelverantwoording: een in opdracht van het algemeen bestuur ten behoeve van de verslaglegging opgestelde verantwoording van een afzonderlijke organisatie-onderdeel binnen de organisatie van de Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Fryslân, welke verantwoording onderdeel uitmaakt van de jaarrekening;
- d. jaarrekening: jaarrekening van de gemeente als bedoeld in artikel 197 van de Gemeentewet;
- e. managementletter: verslag van de accountant gericht aan het bestuur met belangrijke bevindingen en adviezen voor verbetering van de interne beheersing, de IT-omgeving en actuele ontwikkelingen;
- f. rechtmatigheidsverantwoording: de rapportage van het dagelijks bestuur waarbij aangegeven wordt in welke mate de totstandkoming van de financiële beheershandelingen en de vastlegging daarvan overeenstemmen met de relevante wet- en regelgeving.

Artikel 2. Opdrachtverlening accountantscontrole

1. De accountantscontrole vindt plaats door een door het algemeen bestuur benoemde accountant.
2. Het dagelijks bestuur bereidt in overleg met het algemeen bestuur de aanbesteding van de accountantscontrole voor.
3. Het algemeen bestuur stelt voor de aanbesteding van de accountantscontrole het controleprotocol vast. Het controleprotocol bevat voor de jaarlijkse accountantscontrole in ieder geval:
 - a. de toe te passen goedkeuringstoleranties bij de accountantscontrole, de verantwoordingsgrens en afwijkende rapportagegrenzen;
 - b. de apart te controleren deelverantwoordingen en de daarbij toe te passen omvangsbases; en goedkeuringstoleranties en afwijkende rapporteringstoleranties;
 - c. de inrichtingseisen voor het verslag van bevindingen;
 - d. de aanvullende uit te voeren tussentijdse controles;

- e. de frequentie en inrichtingseisen van de aanvullende tussentijdse rapportering;
- f. de posten van de jaarrekening met bijbehorende afwijkende rapporteringstoleranties, waaraan de accountant bij zijn accountantscontrole specifiek aandacht dient te besteden;
- g. de producten of organisatie-onderdelen met bijbehorende afwijkende rapporteringstoleranties, waaraan de accountant bij zijn accountantscontrole specifiek aandacht dient te besteden.

4. In afwijking van het derde lid kan het algemeen bestuur in het programma van eisen opnemen, dat het algemeen bestuur jaarlijks voorafgaand aan de accountantscontrole in overleg met de accountant de onder f en g genoemde onderdelen vaststelt.

5. Het algemeen bestuur stelt de selectiecriteria en per selectie criterium de bijbehorende wegingsfactoren vast.

Artikel 3. Overige controles en opdrachten

1. Het dagelijks bestuur kan de accountant opdracht geven tot het uitvoeren van specifieke werkzaamheden met betrekking tot de doelmatigheid en doeltreffendheid als bedoeld in artikel 213a Gemeentewet voor zover de onafhankelijkheid van de accountant daarmee niet in het geding komt. Het dagelijks bestuur informeert het algemeen bestuur vooraf over deze aan de accountant te verstrekken opdrachten.

2. Het dagelijks bestuur draagt de zorg voor de uitvoering van het beleid betreffende de specifieke uitkeringen volgens de eisen van rechtmatigheid van de ministeries.

3. Het dagelijks bestuur draagt de zorg voor de verantwoording aan derden en neemt hierbij de gestelde controle-eisen in acht. Als een deel van deze vereisten moet worden uitgevoerd door een accountant, is het dagelijks bestuur bevoegd hiervoor de opdracht te verlenen aan een andere dan de door het algemeen bestuur aangewezen accountant, indien dit in het belang van de gemeenschappelijke regeling is.

Artikel 4. Inrichting accountantscontrole

1. De accountant bepaalt binnen het kader van de opdrachtverlening:

a. de wijze waarop de accountantscontrole wordt ingericht, alsmede de aard en de omvang van de daarbij behorende werkzaamheden. De accountant vraagt voorafgaand aan de accountantscontrole de benodigde dossierstukken schriftelijk op bij een vertegenwoordiger van de ambtelijke organisatie;

b. De accountant voert de controlewerkzaamheden met voorafgaande kennisgeving aan een vertegenwoordiger van de ambtelijke organisatie uit.

2. Ter bevordering van een efficiënte en doeltreffende accountantscontrole vindt periodiek overleg plaats tussen de accountant en de auditcommissie, de directeur bedrijfsvoering, afdelingshoofd financiën en de concerncontroller.

Artikel 5. Informatieverstrekking door het dagelijks bestuur

1. Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor de samenstelling van de jaarrekening, met de rechtmatigheidsverantwoording, conform de geldende wet- en regelgeving en overlegt deze aan de accountant voor accountantscontrole.

2. Het dagelijks bestuur draagt er zorg voor dat alle aan de jaarrekening ten grondslag liggende bescheiden voor de accountant ter inzage liggen en onbelemmerd toegankelijk zijn.

3. Het dagelijks bestuur overlegt de gecontroleerde jaarrekening samen met de accountantsverklaring en het verslag van bevindingen voor aan het algemeen bestuur met inachtneming van het gestelde in artikel 34 lid 4 Wet gemeenschappelijke regelingen.

4. Alle informatie die na afgifte van de accountantsverklaring en voor behandeling van de jaarrekening in het algemeen bestuur beschikbaar komt en die van invloed is op het beeld dat de jaarrekening geeft, wordt terstond door het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur en de accountant gemeld.

5. De accountant maakt voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording door het dagelijks bestuur zo veel mogelijk gebruik van het namens het dagelijks bestuur uitgevoerde onafhankelijke onderzoek.

6. De accountant maakt in de accountantscontrole zo veel mogelijk gebruik van de aanwezige interne beheersing van de werkzaamheden van de interne auditfunctie van de gemeenschappelijke regeling en stimuleert door een zo veel mogelijke organisatiegerichte accountantscontrole de verdere kwaliteitsverbetering en professionalisering.

Artikel 6. Toegang tot informatie door accountant

1. Het dagelijks bestuur draagt er zorg voor dat de accountant voor de uitvoering van zijn controlewerkzaamheden een onbelemmerde toegang heeft tot alle relevante werkplaatsen van de gemeenschappelijke regeling.

2. De accountant is bevoegd om van alle in de gemeenschappelijke regeling werkende personen mondelinge en schriftelijke inlichtingen en verklaringen te verlangen die hij voor de uitvoering van zijn opdracht denkt nodig te hebben. Het dagelijks bestuur draagt er zorg voor, dat de in de gemeenschappelijke regeling werkende personen hieraan hun medewerking verlenen.

3. Het dagelijks bestuur draagt er zorg voor, dat alle in de gemeenschappelijke regeling werkende personen zijn gehouden de accountant alle informatie te verstrekken, opdat de accountant zich een juist en volledig oordeel kan vormen over het gevoerde financiële beheer, de getrouwheid van zowel het financiële beeld als de verklaring omtrent de rechtmatige totstandkoming van de baten en lasten.

Artikel 7. Rapportering door accountant

1. Indien de accountant bij een accountantscontrole tot het oordeel komt dat de rechtmatigheidsverantwoording door het dagelijks bestuur niet getrouw is, dan wel afwijkingen constateert die op zichzelf leiden tot het niet afgeven van een goedkeurende controleverklaring, meldt hij deze terstond schriftelijk aan het algemeen bestuur en zendt een afschrift hiervan aan het dagelijks bestuur.

2. In aanvulling op het verslag van bevindingen brengt de accountant over de door hem uitgevoerde controles verslag uit over zijn bevindingen die niet van bestuurlijk belang zijn aan de daarvoor in aanmerking komende ambtenaren.

3. De controleverklaring en het verslag van bevindingen worden voor verzending aan het algemeen bestuur door de accountant aan het dagelijks bestuur voorgelegd met de mogelijkheid voor het dagelijks bestuur om op deze stukken te reageren.

4. De accountant bespreekt voorafgaand aan de behandeling van de jaarstukken in het algemeen bestuur het verslag van bevindingen met de auditcommissie.

5. Voorafgaand aan de publicatie van de rechtmatigheidsverantwoording door het dagelijks bestuur vindt een gesprek plaats tussen het dagelijks bestuur en de auditcommissie over deze verantwoording. De auditcommissie voert dit gesprek namens het algemeen bestuur. Het doel van dit gesprek is om de kaderstellende en controlerende rol van het algemeen bestuur te versterken.

Artikel 8. Intrekking oude regeling

De Controleverordening Veiligheidsregio Fryslân zoals vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 28 november 2013 wordt ingetrokken.

Artikel 9. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt met terugwerkende kracht in werking op 1 januari 2023, met dien verstande dat zij van toepassing is op de accountantscontrole van de jaarrekening en deilverantwoordingen van het verslagjaar 2023 en later.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: 'Controleverordening Veiligheidsregio Fryslân 2023'.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 14 december 2023.

Voorzitter

Secretaris